XXVIII. évfolyam 1. szám

zeneKar

Nemzeti Kulturális Alap

WWW.AHO.HU
WWW.ZENE-KAR.HU

KIÜRÍTÉS ALATT

— **INDOK NÉLKÜL**
Zenekar-megszüntetés 2021

2021 /01

— IRÁNY A DIGITÁLIS VILÁG

— "A MAGYAR ZENEI ÉLET JÖVŐJÉT A ZENEKAROK FOGJÁK MEGHATÁROZNI"
CONCERTO BUDAPEST - VISSZATÉRÉS A SZÖVETSÉGBE

SZERETNE TÖBBET MEGTUDNI A SZIMFONIKUS ZENEKAROKRÓL?

Tisztelt Olvasónk!

Huszonhét éve jelenik meg folyamatosan szaklapunk, amely eljut a magyar szimfonikus zenekarokhoz, zenei intézményekhez, könyvtárakhoz és azokhoz, akik érdeklődnek a zene iránt, de arra is kíváncsiak, hogy miként működik egy zenekar, milyen szakmapolitikai döntések befolyásolják azokat a teljesítményeket, amelyek révén egyre értékesebb és magasabb színvonalú hangversenyeken vehetnek Önök részt.

LEGYEN 2021-BEN IS ELŐFIZETŐNK!

A

zeneKar

a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének közös szaklapja, amely a Magyar Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg

évi 6 ALKALOMMAL

Éves előfizetőknek postaköltséggel együtt 2021-ben: összesen 5500 Ft/év

Rovatainkban foglalkozunk a magyar és külföldi zenei közélet aktuális történéseivel, szakmai érdekességekkel, hangversenykritikákkal, zenetörténeti írásokkal, szakszervezeti témákkal, jogvédelemmel, hangszertörténettel, oktatással, a zenészek egészségi bántalmaival, illetve azok megelőzésével és gyógyításával, valamint közöljük a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége tagzenekarainak próbajáték felhívásait.

INNEN MEGTUDHATJA, MI TÖRTÉNIK A HANGVERSENY-PÓDIUMON ÉS MÖGÖTTE!

Megrendelhető e-mailben: info@zenekarujsag.hu

Megrendelési szándéka esetén kérjük, jelezze e-mailben csekk, vagy áfás számla igényét a pontos cím, illetve a számlázási cím feltüntetésével.

TARTALOM

KALENDÁRIUM

4

ZENEI KÖZÉLETÜNK

DUNA SZIMFONIKUSOK

A többi néma csend…?

„Egy megújulni képes, egyedi feladatokat is ellátni képes zenekarról van szó” – nyilatkozta egy korábbi, tavaly őszi interjúban Szklenár Ferenc, az együttes művészeti vezetője, s a beszélgetés annak apropóján is készült, hogy ebben a szezonban ünnepli a társulat a 60. születésnapját. A mostani hírek szerint azonban a jubiláló együttes 2021. május 31-én meg is szűnik… Legalábbis azt az értesítést kapták december 23-án a muzsikusok, hogy Prof. Dr. Kásler Miklós miniszter Alapítói Határozatában többek között erről is döntést hozott. *Réfi Zsuzsanna*

6

Consummatum est!

A nem mindenkivel ilyen szigorú fenntartó a hírek szerint mindössze 150 millió forintot volt képes megígérni a 45 muzsikust foglalkoztató szimfonikusoknak úgy, hogy közben kirakták őket a székhelyükről. (*a szerk)*

6

VISSZATEKINTŐ

20 éve írtuk

Az 1994-ben alapított lapunk immár a huszonnyolcadik évfolyamában jár, nemsokára belépünk a harmadik X-be. Lassan itt az ideje, hogy számot vessünk, vajon tényleg teret adtunk-e minden olyan eseménynek, amely a magyar zenekarokat érinti, tükröt tartottunk-e magunk és a döntéshozók elé. *ZK*

8

Többlettámogatások – 2020

Visszatérően tájékoztatjuk Olvasóinkat az előadó-művészeti területre jutó közpénzek elosztásáról. Az alábbiakban a 2020. évi többlettámogatások elérhető listáit közöljük, néhány terület összesített adataival. *ZK*

9

PFZ

Biztosítani a zenei élet holnapját és holnaputánját

Hogyan alakulnak a koncertre járási szokások a hosszú bezártság mindenkit utolérő, életvitelt érintő változásai kapcsán? Ha nincs forrásoldalról indoka, miért merül fel újra és újra a zenekarok csökkentésének a kérdése? Többek között ezekről a zenekari életet érintő, fontos kérdésekről beszélgettünk Horváth Zsolttal, a PFZ igazgatójával, a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének elnökségi tagjával. *Kiss Eszter Veronika*

13

ZUGLÓ

Állami fenntartásban

Záborszky Kálmánnal, a Zuglói Filharmónia – a leendő Szent István Filharmonikusok – művészeti vezetőjével beszélgettünk az együttes közelmúltjában történt meghatározó eseményekről, a fenntartásban bekövetkezett változásról és az ezzel kapcsolatos jövőbeli tervekről. *Hörömpöli Anna*

16

REGIONÁLIS ZENEKAROK

„Ha nem lesznek élő koncertek, ez a műfaj nem fog élni”

Streamelt koncertek, régebbi felvételek közvetítése, térzene, kamaraegyüttesek szerepeltetése - a pandémia ellenére is számos megoldással próbáltak-próbálnak továbbra is muzsikálni a zenekarok, s zenéjüket eljuttatni a közönséghez. A regionális együttesek helyzetét azonban a 2020-as esztendőben a vírus mellett az önkormányzati támogatások csökkenése, próbahelyeik bezárása is nehezítette. *Réfi Zsuzsanna*

18

EIFFEL MŰHELYHÁZ

„A lehetőségeinket is meg kell osztani”

Páratlan horizontot nyit az Operaház és a magyar zenei élet történetében az Eiffel Műhelyház, ha a járvány elmúltával a funkcióit teljes mértékben ki tudja használni. Ókovács Szilveszter lapunknak a már megvalósult kiszolgáló helyiségekről és a még távlati tervként szereplő lehetőségekről is beszélt, amelyek között iskola, zeneiskola, balettképzés is szerepel, mint az utánpótlás-nevelés fontos tevékenysége. *Kiss Eszter Veronika*

26

CONCERTO

A tradíciók átadása

„A magyar zenei élet jövőjét a zenekarok fogják meghatározni” Kérdés, hogy ezt az üres termet minek fogjuk fel. A mindenségnek, vagy csak egy szobának. Aki üresnek érzi a termet, annál talán kevés a motiváció. Viszont, ha úgy érezzük, hogy az örökkévalóságnak játszunk, akkor az hihetetlenül felemelő érzés – fogalmazott a közönségmentes koncertek kapcsán Keller András, a Concerto Budapest zeneigazgatója. *Kiss Eszter Veronika*

29

MŰHELY

OKTATÁS – ZENEAKADÉMIA

A művészetoktatás minden országban állami prioritás

Az elmúlt hónapokban körüljártuk, milyen problémákkal szembesülnek a magyarországi zenei felsőoktatási intézményekben dolgozó muzsikusok; megismerhettük a feltételeket a vezetők szemszögéből éppúgy, mint az oktatók oldaláról. Adódott a sorozat utolsó részében a kérdés: mi történik mindeközben az ország vezető zenei egyetemén, a Zeneakadémián? A kérdésekre ezúttal Dr. Vigh Andrea, az intézmény rektora válaszolt. *Mechler Anna*

32

PORTRÉ

„A koncepcióm rendkívül egyszerű: minőséget nevelni”

Szeptembertől tölti be a Szegedi Nemzeti Színház zeneigazgatói posztját Dinyés Dániel, akivel az első hónapokban végzett munkájáról, a bemutatásra váró, két előkészített, egyfelvonásos operáról, a siker mai, egyre furcsább értelmezéséről, Oberfrank Gézáról, a művészet napjainkban betöltött szerepéről, és zenei sokarcúságának a hátrányairól is beszélgettünk. *Réfi Zsuzsanna*

35

KÖZÖNSÉG-UTÁNPÓTLÁS ÉS MARKETING

A fiatalok zenei nevelése – mi kell az ifjúságnak?

A szerző arra kereste a választ, hogy miként lehet figyelembe venni a generációs marketing sajátosságait a komolyzenei szektor marketingtevékenységében, azon belül is a fiataloknak szóló koncertsorozatokban. *Hörömpöli Anna*

39

DIGITALIZÁCIÓ A KULTÚRÁBAN

Az élő koncertközvetítést (streaminget) elősegítő platformok

A digitalizáció fontossága iparágtól függetlenül megkérdőjelezhetetlen. Ahogyan arra a jelenlegi koronavírus-járvány is rámutatott, nem elég a fizikai térben jelen lenni, hiszen bármikor megváltozhatnak az addig biztosnak vett körülmények. A zenekarok számára a koncertek közönséghez történő eljuttatása jelenleg csupán online streamingek, videók formájában lehetséges. A cikk a (klasszikus zene) világában használatos platformok bemutatására fókuszáló sorozatunk első része.

Szedmák Borbála és Dr. Szabó Zs. Roland

43

Zenekaraink on-line aktivitása

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége tagjai körében végzett felmérés a zenekaroknak a járványveszéllyel és a rendezvények korlátozásával összefüggő on-line aktivitásáról.

MSzZSz

49

ZENETÖRTÉNET

A bécsi klasszika korának legkalandosabb életű zenekari hegedűse

Mindenki fekete, vagy régiesebben: néger. Volt. Teljesen vagy részben. Biztosan vagy állítólag. A (feltételezett) sötét bőrszínen túl azonban több minden más is összekötötte őket. Kezdjük talán Beethovennel, aki központi helyet foglal el a képben. *Malina János*

51

KRITIKA

HANGVERSENY

A Pannon Filharmonikusok és a Kodály Filharmonikusok hangversenyeiről. *Malina János*

53

Címlapon a Duna-Palota épülete, amely hosszú évek óta az otthona a táncegyüttesnek és a szimfonikus zenekarnak.
Fotó: Vogt Gergely

ÚJ ALELNÖKE VAN JANUÁRTÓL A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPNAK. Bús Balázst nevezte ki a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) alelnökének 2021. január 1-jei hatállyal – az alap általános kuratóriumi tisztújításával egy időben – Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere, az NKA elnöke – közölte az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi). Az emberi erőforrások minisztere megköszönve az előző alelnök, Lőrinczy György négyéves kiváló szakmai munkáját, felkérte őt, hogy 2021. április végéig tanácsadóként segítse a szakmai átadás-átvétel folyamatát és a zökkenőmentes munkát az NKA-ban. Bús Balázs Fidesz-KDNP-s szociálpolitikus, 2006 és 2019 között a III. kerület polgármestere, 2010 és 2014 között országgyűlési képviselő volt.

ZENEI ÉS ELŐADÓMŰVÉSZETI ÖSZTÖNDÍJAKAT HIRDET A MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZETI NONPROFIT KFT. (MANK) 2021-re, a Fischer Annie zenei-előadóművészeti, a Kodály Zoltán zenei alkotói és a Lakatos Ablakos Dezső jazz előadó-művészeti ösztöndíjakra december 21-től január 31-ig lehet pályázni. A MANK a kortárs magyar alkotóművészet átfogó támogatását tűzte ki céljául. Ennek szellemiségében hirdeti meg zenei alkotói és előadóművészeti ösztöndíjait a 2021-es évre. Az ösztöndíjak célja, hogy segítsék a fiatal, tehetséges művészek pályakezdését és művészi fejlődését, valamint, hogy összetett támogatási rendszerük révén kedvező feltételeket teremtsenek a formanyelvükben és tartalmukban korszerű, színvonalas munkák létrehozásához.
A pályázat nyertesei 2021-ben havonta bruttó 200 ezer forintos támogatásban részesülnek. Mindezen felül a nyertesek az ösztöndíjas időszak végén felléphetnek a Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. szervezésében megvalósuló beszámoló hangversenyen, amely várhatóan 2022 májusáig megvalósul. A Fischer Annie zenei-előadóművészeti ösztöndíjra (évente legfeljebb 9 fő) és a Lakatos Ablakos Dezső jazz előadó-művészeti ösztöndíjra (évente legfeljebb 3 fő) a 30 éven aluliak, a Kodály Zoltán zenei alkotói ösztöndíjra (évente legfeljebb 6 fő) a még 35. életévüket be nem töltők nyújthatják be pályázataikat. A pályázatokat az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kinevezett szakértői kuratóriumok bírálják el.

ONLINE KONCERTEKKEL JELENTKEZIK A MÉG ÉPÜLŐ MAGYAR ZENE HÁZA. A Liget Budapest projekt keretében épülő, új zenei központ Mindenekelőtt című sorozatának exkluzív koncertjeit a Facebookon és a YouTube-on lehet megtekinteni december 21-től. A hetente egy koncerttel jelentkező, februárig tartó kezdeményezés lényege, hogy a közönség már most belehallgathasson, milyen zenei értékeket fog közvetíteni a 2021 végén megnyíló Magyar Zene Háza. Az épület több funkciót is magában foglaló intézmény lesz: egyfajta zenei beavató helyként a gazdag magyar zenei hagyományt szeretné közelebb vinni minden hazai és külföldi látogatóhoz, a 21. századi technikán alapuló interaktív állandó és időszaki kiállításaival, zenepedagógiai műhelyekkel, zenei és a zenéhez kötődő rendezvényekkel, szabadtéri koncertekkel.

KÖZZÉTETTE A MÜPA A 15., JUBILEUMI ÉVADA ALKALMÁBÓL MEGHIRDETETT ZENEMŰPÁLYÁZATÁN DÍJAT NYERT ZENESZERZŐK ÉS MŰVEK LISTÁJÁT. Az intézmény tervei között szerepel a több mint félszáz díjnyertes mű közül számos alkotás bemutatása. A tizennégy zeneművészeti kategóriában kiírt pályázatra öt hónap alatt tekintélyes számú pályamunka érkezett be, amelyek közül 48 zeneszerző és alkotótársaik 54 művét díjazta a hazai előadóművészeti élet meghatározó tagjaiból álló szakmai zsűri. A pályázat teljes időtartama alatt beérkezett 258 pályaműből 126 alkotást az egyfordulós műfaji kategóriákban, 132 zeneművet pedig a kétfordulós kategóriákban küldtek be. A pályázat díjátadó eseményét a Müpa a járványügyi korlátozások miatt várhatóan 2021-ben rendezi meg, ennek részleteiről az intézmény később ad tájékoztatást.

THOMAS KORNÉL, az új karmesternemzedék tehetséges képviselője 15 év kihagyás után kezdett el zeneszerzéssel foglalkozni. A művész már gyerekkorában foglalkozott zeneszerzéssel. Középfokú zeneszerzés és karvezetői tanulmányait a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskolában végezte el. Ezt követően a bécsi Universität für Musik und darstellende Kunst karmesterképző szakán diplomázott.
A zeneszerzésben a koronavírus megjelenése hozott számára változást. Thomas Kornél a tavaszi, első hullám idején huzamosabb ideig Amerikában tartózkodott, és klarinétművész felesége unszolására végül komponált egy új művet. A darab olyan jól sikerült, hogy tavasszal bemutatják a Kutztown Egyetemen, illetve az ICA (Nemzetközi Klarinét Szövetség) is beválasztotta a nyári programjába. Ez a siker végre meghozta a fiatal karmester kedvét a zeneszerzéshez és egy hegedűduóval, valamint egy vonós zenekari darabbal nevezett a Müpa 15., jubileumi évada alkalmából meghirdetett zeneműpályázatra, amelyen két kategóriában is díjat kapott.

ZENETANÁROKAT ÉS ELŐADÓMŰVÉSZEKET DÍJAZOTT AZ ARTISJUS. A szerzői egyesület kortárs magyar műveket műsorukra tűző előadóművészeket, valamint a zenei oktatásban kiemelkedő munkát végző tanárokat ismert el.

Az Artisjus Zenetanári Díjjal azokat a zenepedagógusokat jutalmazzák, akik tanári pályafutásuk során nagy hangsúlyt fektetnek a kortárs magyar zene terjesztésére. Az Artisjus Előadóművészi Díjban azok az előadók részesülnek, akik művészeti tevékenységük során előtérbe helyezik a kortárs magyar darabokat, és küldetésüknek érzik, hogy minél szélesebb közönséghez juttassák el ezeket a zeneműveket.

Komolyzenei kategóriában ismerték el előadói díjjal az Anima Musicae Kamarazenekart (művészeti vezető: G. Horváth László); Fejes Krisztina zongoraművészt; Mindszenty Zsuzsánna karvezetőt, nyugalmazott egyetemi docenst; Vajda Gergely karmestert, zeneszerzőt, klarinétművészt; valamint Wiedemann Bernadett mezzo-szoprán énekesnőt.

A komolyzenei kategória zenetanári díját vehette át Fülep Márk fuvolaművész; Ittzés Tamás, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának egyetemi docense, hegedű- és kamarazene tanár; Nemes László Norbert egyetemi tanár, a Liszt Ferenc Zeneakadémia professzora, a Zeneakadémia Kodály Intézetének igazgatója; Puskás Levente, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar és a budapesti Egressy Béni Zeneművészeti Szakközépiskola szaxofontanára; valamint Stébel Ildikó, a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakgimnázium, Zeneiskola Kodály Könyvtárának megszervezője és több évtizeden át vezetője.

NEMZETI IFJÚSÁGI ZENEKAR CÍMET KAPOTT A ZENEAKADÉMIA HALLGATÓINAK EGYÜTTESE. A címet a Zeneakadémia Szimfonikus Zenekara az emberi erőforrások minisztere döntésének értelmében 2021. január elsejétől viseli. Az elismerést 2001-ben alapította a kormányzat, egy-egy zenekar három éven át minősül Nemzeti Ifjúsági Zenekarnak. Az adott együttes működését a tárca évente megkötendő szerződés szerint támogatja. A cím első birtokosa a Danubia Zenekar volt, az elmúlt években pedig mások mellett a Zuglói Filharmónia és az Anima Musicae Kamarazenekar is viselhette. Hatalmas megtiszteltetésnek és örömnek nevezi a cím elnyerését Vigh Andrea, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora. A Zeneakadémián az oktatás elválaszthatatlan része a tehetségek színpadi képzése, ezért fontos szerep hárul az intézmény növendékeiből álló szimfonikus zenekarra. Ménesi Gergely karmester, az együttes állandó vezetője, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Karmester és Karvezető Tanszékének adjunktusa fontos állomásnak tartja a megtisztelő Nemzeti Ifjúsági Zenekar cím elnyerését.

ELHUNYT BARTÓK PÉTER, BARTÓK BÉLA KISEBBIK FIA. Életének 97. évében, december 7-én érte a halál. Az 1924. július 31-én Budapesten született Bartók Péter (édesanyja Bartók Béla második felesége, Pásztory Edith volt) a Bartók Records tulajdonosaként számos Bartók-mű revideált kiadásával, valamint hasonmás kiadásával járult hozzá édesapja életművének gondozásához. Visszaemlékezését édesapjáról egy 2017-ben készült dokumentumfilm örökíti meg. Apám című könyve pótolhatatlan értékű információkat nyújt a Bartók család utolsó budapesti lakásában folyó életéről, édesapja zeneszerzői és népzenekutatói munkájáról, a Mikrokozmosz-sorozat keletkezéséről, a család mindennapjairól – 2004-ben jelent meg magyarul az Editio Musica Budapest kiadásában.

ÉLETÉNEK 80. ÉVÉBEN ELHUNYT SÓLYOM-NAGY SÁNDOR KOSSUTH- ÉS LISZT FERENC-DÍJAS OPERAÉNEKES, a Magyar Állami Operaház Örökös Tagja és Mesterművésze. A világhírű művész egyben a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete tiszteletbeli elnöke, a Művészeti Szakszervezetek Szövetségi Tanácsának tagja, valamint alapító tisztségviselője volt az Előadóművészi Jogvédő Iroda Egyesületnek.

Sólyom-Nagy Sándor 1941-ben született Siklóson. A Zeneakadémia ének-opera szakán 1966-ban szerzett diplomát Maleczky Oszkár és Kutrucz Éva tanítványaként, majd az Operaház magánénekese lett, ahol Scarpia szerepében debütált Puccini Tosca című operájában, de kisebb szerepekben már főiskolásként láthatta őt a közönség.

A művész 1986-tól a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanáraként is dolgozott. Sólyom-Nagy Sándor munkásságát 1972-ben Liszt Ferenc-díjjal ismerték el, 1977-ben érdemes művész, 1988-ban kiváló művész kitüntetésben, 1998-ban Kossuth-díjban részesült. A Magyar Állami Operaház 2007-ben választotta örökös tagjai és mesterművészei közé.

A többi néma csend...?

Hogyan tovább Duna Szimfonikus Zenekar?

„Egy megújulni képes, egyedi feladatokat is ellátni képes zenekarról van szó" - nyilatkozta egy korábbi, tavaly őszi interjúban Szklenár Ferenc, az együttes művészeti vezetője. A beszélgetés annak apropóján is készült, hogy ebben a szezonban ünnepli a társulat a 60. születésnapját. A mostani hírek szerint azonban a jubiláló együttes 2021. május 31-én meg is szűnik... Legalábbis azt az értesítést kapták december 23-án a muzsikusok, hogy Prof. Dr. Kásler Miklós miniszter Alapítói Határozatában többek között erről is döntést hozott. Hogy a Duna Szimfonikusok jövője bizonytalan, arról az utóbbi években többször hallhattak már a magyar zenei élet résztvevői. A mostani határozat előzményeit és az együttes előtt álló lehetőségeket összegezzük, aggódva a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének egyik régi tagjáért.

Az elmúlt 20 évben többször esett szó a Zenekar újságban arról, hogy veszély fenyegeti az akkor négy évtizedre visszatekintő, s a Belügyminisztérium fenntartásában működő együttest. Ez a helyzet pedig az utóbbi években ismét, többször is előállt, a zenei körökbe folyamatosan érkeztek az erről szóló, különféle híradások. Főként akkor vált egyértelművé, hogy a zenekar léte is veszélybe kerülhet, amikor kiderült, az együttesnek előbb-utóbb ki kell költöznie az addig otthonaként és hangverseny helyszíneként szolgáló Duna Palotából. Először arról röppentek fel hírek, hogy az EMMI – hiszen az utóbbi években a BM-től ehhez a minisztériumhoz került a fenntartói szerep – szeretné összevonni a Duna együttesét a MÁV Szimfonikusokkal. Ezt az elképzelést egyik társulat sem támogatta, de amikor az is világossá vált, hogy az egyesített zenekar fenntartásához a MÁV költségvetését még 500 millió forinttal kellene kiegészíteni, az ötletet elvetették.

Tavaly ősszel aztán a minisztérium körlevelet küldött a szimfonikus zenekarok vezetőinek, arra kérve őket, hirdessenek próbajátékot és vegyék át a Duna muzsikusait. Az igazgatók azonban nem nagyon tudtak állásokat kínálni, sehol sem akadt betöltendő zenekari státusz, így ez az elképzelés is elhalt.

Ilyen előzmények után érkezett a hír 2020. december 23-án arról, hogy Prof. Dr. Kásler Miklós miniszter Alapítói Határozatában többek között arról döntött, hogy a Duna Szimfonikus Zenekar 2021. május 31-vel szűnik meg...

Társegyüttesük – a Duna Művészegyüttes, amellyel az utóbbi évtizedekben együtt tartoztak a Duna Palota

Consummatum est!

Mint korábban már annyiszor, most is hírt adunk arról, hogy a döntéshozók célkeresztjébe került egy magyar zenekar, nevezetesen a turisztikai bevételeket is hathatósan elősegítő, a Duna Palotában működő, éppen most 60 éves Duna Szimfonikus Zenekar.

Az évek óta állandó bizonytalanságban tartott együttest – úgy tűnik – mostanra érte el a végzete, amikor attól hangos a sajtó, hogy soha ennyit nem költöttek a zenekultúrára, amikor nem csupán a Nemzeti Kulturális Tanács vigyázza a létrehozott értékeket, de a hangzatos „Nemzeti Komolyzenei Stratégia" ügyében is megmozgatták az országot, ami mára csak egy kiürült szlogenné vált, hasonlóan a „Kulturális Alapellátás" -hoz, vagy a „Mindennapos éneklés" -hez. Megszűnt a TAO – félreértés ne essék, nem a sportban, hanem csakis az előadó-művészet területén – az így felszabadult soha nem látott nagyságú összeget a Kultúráért Felelős Államtitkárság saját hatáskörben TAO-pótlásként osztogatta – a TAO-körön kívülieknek is –, de az MMA elnöke, Vashegyi György is készített javaslatokat. A 2020-as évben már szó nem volt TAO-pótlásról, csupán többlettámogatási listák alapján utalták az összegeket. Szám szerint 12 lista látható lapzártánkig az EMMI honlapján, amiből egy lista sorszám nélküli, a 9. pedig hiányzik. Hogy titkos-e, vagy más okból nem látható, az még nem derült ki. Ami viszont kiderült, hogy az elérhető (!) listák szerint közel 27,4 milliárd forint lett szétosztva, amiből komolyzenei területre 8,8 milliárd forint jutott.

Ez öröm mindenki számára!

Ezzel szemben elgondolkodtató, hogy ha a leggazdagabb magyar zenekar, a BFZ 1,651 milliárd forintot, vagy a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola Alapítvány (amelynek fő tevékenysége kultúrpolitikai, illetve kulturális tárgyú kutatások folytatása, védnöki testületében pedig kormányhivatalnokok és országgyűlési képviselők sorakoznak) 1,1 milliárd forintot kapott az Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása címen, akkor miért nem jutott a Duna Szimfonikusoknak 200 millió forint, amivel – az MMA elnökétől kapott információ szerint – tavaly májusban maga a miniszterelnök is egyetértett, na és miért nem jutott egy hely az MNV Zrt birtokában lévő sok, üresen álló épületben? A nem mindenkivel ilyen szigorú fenntartó a hírek szerint mindössze 150 millió forintot volt képes felajánlani a 45 muzsikust (45 munkahely!) foglalkoztató szimfonikusoknak úgy, hogy közben kirakták őket a székhelyükről.

Apropó, székhely. A közelmúltban három patinás magyar zenekar székhelyét szüntették meg: A MÁV Szimfonikusokét, a Duna Szimfonikusokét és a Magyar Rádió Művészeti Együtteseiét. Utóbbiak az évad végéig maradhatnak. Elgondolkodtató, hogy mindhárom esetben klasszicista palotákról van szó, megspékelve a Nobel-díjas építész stúdiójával. Vagy egész egyszerűen csak ingatlanbizniszre kell gondolnunk? Vajon a Pázmány Péter Kato-

Nonprofit Kft. kötelékébe – helyzete a hírek szerint kedvezőbb, még annak ellenére is, hogy nekik szintén ki kell költözniük a Duna Palotából. A társulatnál megmaradtak az adminisztrációt végző munkatársaik, emelték a táncosok bérét, s kaptak emellett már próba- és előadáshelyszínt is.

De hogy mi lesz a Duna Szimfonikus Zenekarral? A hírek szerint a korábbi egyeztetéseken az az elképzelés is elhangzott, hogy mindez nem jelentené feltétlenül az együttes tényleges megszűnését, hiszen egyesületként is folytathatják a munkát. A zenekarnak szánt 150 millió forintos állami támogatást megkapnák ebben a formában is, a hangszerparkot pedig nekik ajándékozza a vagyonkezelő.

Ez az összeg azonban nem elegendő ahhoz, hogy a 45 muzsikusnak továbbra is megmaradjon a főállása. Ennyi pénz ugyanis csak szűkösen elegendő az együttes bérére, ráadásul otthonuk elvesztése miatt a jövőben próbatermet kell bérelniük, s a koncertteremért is minden fellépés során fizetniük kell. Arról nem is beszélve, hogy a koncerteknek is megvan a maga, nem is kicsi költsége. A Duna Szimfonikusok ennek ellenére is tele vannak tervekkel a 61. szezonra is. Találtak már megfelelő próbatermet, a XIII. kerületi Láng Művelődési Házat, s koncerthelyszínek terén is remek és rendhagyó elképzelésekkel rendelkeznek. Tudják azt is, belvárosi törzsközönségük követné őket számos terembe. Persze azért abban is bíznak, hogy a Duna Palota továbbra is a kultúra helyszíne marad, és majd ismét visszatérhetnek a Zrínyi utcai épületbe, legalább a koncertjeikkel. Szeretnék továbbra is – ahogy az elmúlt években tették – ellátni a regionális feladatokat, mert azt tapasztalták, rajtuk kívül kevesen viszik el az élő zenét a legeldugottabb településekre.

Ahhoz azonban, hogy ilyen feltételekkel is működni tudjanak a jövőben, a felkínált támogatás háromszorosára volna szükség… No meg persze biztosítékra, hogy ezt az összeget nem csupán egyszer, hanem minden évben megkapják.

Vagy pedig egy zenekar eltűnik a zenei palettáról. Egy hat évtizede a kultúráért dolgozó, jelentős publikummal, egyedi arculattal rendelkező, az évtizedek során számtalanszor megújuló, összeszokott, komoly repertoárral bíró együttes, a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének tagja.

Réfi Zsuzsanna

likus Egyetem mit fog kezdeni a magyar zenekultúra egyik legpatinásabb stúdiójával, ahol világsztárok serege fordult meg, ahol a kortárs magyar zene mindig otthonra talált?

A szerkesztőségünkhöz eljuttatott levélben, amely a Duna Szimfonikusok tagjaihoz 2020. december 23-án, mintegy karácsonyi ajándékként érkezett, ez áll:

Kedves Kollégák!

A mai napon megkaptam Prof. Dr. Kásler Miklós Miniszter Úr Alapítói Határozatát, amelyben többek között arról döntött, hogy a Duna Szimfonikus Zenekar 2021. május 31-vel szűnik meg…

Lapunk 2020/5 számában Vashegyi György, az MMA és a Nemzeti Kulturális Tanács elnöke az alábbiakat nyilatkozta:

„Először hadd mondjak egy jó hírt: nincs ok az aggodalomra, mert Magyarországon jelenleg senki nem tervezi zenekarok megszüntetését vagy összevonását – ezt hivatalos minőségemben, mint a Magyar Művészeti Akadémia és a Nemzeti Kulturális Tanács elnöke mondhatom."

Vajon a NKT ülésein történik-e egyeztetés, mit mond a testület elnöke és mit tesz az EMMI? Vajon az agy tudatában van annak, mit csinál a bal kéz és mit csinál a jobb kéz?

Ezek után mi csak Kocsis Zoltán örökérvényű gondolatait tudjuk idézni:

„…Ennek a lapnak a hasábjain már több ízben kijelentettem, hogy nagyon károsnak tartanám, ha zenekarok szűnnének meg. Pontosan így gondolom ezt ma is. … Magyarországon, ahol annyi a tehetséges ember, felmérhetetlen károkat okozna, ha csökkenne az együttesek száma…" (2005/4)

„…a kultúra területén, ha bármi megszűnik, akár a legkevésbé becses intézmény, együttes, műhely is, az rendkívül nagy baj – mert akkor azt már soha többé nem lehet jobbá tenni (és az ilyen intézkedések mögött többnyire tendencia sejlik fel, ami vészjósló). Nem kéne ezt csinálniuk a döntéshelyzetben lévőknek, hiszen a kultúra ügyei egy-két stadion árából rendezhetők volnának…"

„…Azt gondolom, hogy azokhoz az összegekhez képest, amelyekre az autópálya-építkezéseknek, a kórházaknak, az iskoláknak van szükségük, a zenekarokra költött összegeket elenyészőnek nevezhetjük. … Azt kell finanszírozni, amiben jók vagyunk. A zene ilyen. Érdemes támogatni, sokkal inkább, mint olyan sportokat, amelyek csak eszik a pénzt. E hasonlatnál maradva: tartsuk szem előtt, hogy magyar zenekar még nem vesztett meccset. Sem itthon, sem külföldön…" (2016/2)

És végezetül:

„A hatalomnak újra kellene gondolnia a kultúrához való viszonyát" (2012/3) *(a szerk)*

Kedves Olvasó!

Az 1994-ben alapított lapunk immár a huszonnyolcadik évfolyamában jár, nemsokára belépünk a harmadik X-be. Lassan itt az ideje, hogy számot vessünk, vajon tényleg teret adtunk-e minden olyan eseménynek, amely a magyar zenekarokat érinti, tükröt tartottunk-e magunk és a döntéshozók elé. Aki kíváncsi erre, böngészhet a weboldalunkon (https://zene-kar.hu/zenekari-ujsag-archivum/), vagy akár az Országos Széchenyi Könyvtár archívumában is (http://epa.oszk.hu/), hiszen mostantól digitálisan is elérhető a Zenekar újság összes eddig megjelent száma!

Aki rászánja magát a böngészésre, talán látni fogja, hogy mennyire hasznos és átfogó képet ad folyóiratunk az ezredforduló és az azt követő korszak zenei életéről, amit azokban az időszakokban a Zenekar újságon kívül gyakorlatilag semmilyen szakmai folyóirat nem fedett le.

10 éve írtuk

Megmenekült a Duna Palota *2010. XVII. évfolyam 1. szám*

A Duna Palota Nonprofit Kft gazdálkodásában keletkezett mintegy 60 millió forintos hiány miatt 2009 novemberében veszélybe került a Duna Szimfonikus Zenekar és a Duna Művészegyüttes működése is. Legutóbbi számunk lapzártájakor még nem született döntés a két művészegyüttesnek otthont adó Duna Palota sorsáról, ezért most a legutóbbi hetek fejleményeiről kérdeztük Szklenár Ferencet, a Duna Szimfonikus Zenekar művészeti igazgatóját.

* * *

Újabb névváltozás

Ettől az esztendőtől kezdve a Telekom Szimfonikus Zenekar új néven, Concerto Budapestként lép pódiumra. A névváltoztatásról, az együttes további terveiről Gőz László beszélt, akinek cége, a Budapest Music Center már hosszú ideje segíti a zenekart.

* * *

Az új támogatási lehetőség milliárdokat eredményezhet

Bár csak 2009. november 12-én léptek hatályba az előadó-művészeti törvény társasági adókedvezményre vonatkozó előírásai, ez az új támogatási forma már komoly bevételt eredményezett az előadó-művészeti szervezeteknek. Ez alatt a rövid idő alatt is több mint nyolcszáz millió forintos 2009-es támogatásról tudnak az Előadóművészeti Iroda munkatársai, s az összeg idén akár több milliárd forintra is nőhet.

20 éve írtuk

Aggódó figyelem

Rémhírek a BM Duna Szimfonikus zenekar háza táján *2000. VII. évfolyam 5. szám*

A zenésztársadalom, a kollégák megtisztelő figyelmét és aggódását tapasztaltuk az elmúlt hetekben, amikor a Duna Szimfonikus Zenekar átszervezésének hírére sokan érdeklődtek az együttes sorsának alakulása felől. Konkrét részletekkel még most sem lehet szolgálni, mert hasonlóan az elmúlt években többször felvetődött átszervezési gondolathoz, most látszanak kirajzolódni a pontos megvalósítás körvonalai. A kollégákkal folytatott beszélgetések leginkább az átszervezésekről, minősítésekről, meg-mérettetésekről szólnak, amelyek többnyire aggodalommal töltik el a muzsikusokat mind saját, mind pedig zenésztársaik sorsának alakulása miatt. Mennyivel nagyobb öröm lenne sikeres szakmai programokról, külföldi fellépésekről, új hangszerekről, jobb munkakörülményekről, sikerélményekről beszélgetni! Zenekari művészként egyre nehezebb küldetésünk lényegét – igényes művészi produkciókat – megvalósítani.

* * *

Hírek *2001 VIII. évfolyam 1. szám*

2001 január 24-én összejövetelt tartott a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének igazgatói tagozata, melyre vendégként meghívta Devich János főosztályvezetőt (NKÖM), Gerendai Ágnes főtanácsost (NKÖM) és Gyimesi László főtitkárt (MZTSZ). A Szövetség közel 10 éves működése és az egy év múlva esedékes elnökségi mandátum lejárta indokolta, hogy közösen áttekintsék a Szövetség tevékenységét, kapcsolatát a tárcával, lehetséges és tényleges mozgási területét, továbbá kívánatos működési formáját a jövőben, különös tekintettel az Európai Unióhoz való csatlakozásra.

* * *

Létbiztonság formaváltással – közelkép a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekarról

Számos riportban foglalkoztunk az elmúlt hónapok során a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekarral, amelynek vezetése sokáig már-már bizonytalanságot sejtető több pilléren nyugodott. Mára rendeződni látszanak a viszonyok és a muzsikusok egyre inkább igénylik, hogy ne az együttes igazgatóinak véleménykülönbségéről, ne a speciális helyzetben lévő és egyedi funkciót betöltő zenekar költségvetéséről, hanem inkább a muzsikusok teljesítményéről, a koncertek színvonaláról szóljanak a tudósítások.

* * *

Zenekari kultúránk problémái

Jelenleg az a helyzet, hogy aki a Zeneművészeti Főiskolát elvégzi és nagy tehetségnek bizonyul, az szólista lesz. Ha másirányú tehetséggel rendelkezik, akkor a tanári pályát választja és amellett lesz zenekari muzsikus. De akár így, akár úgy történik, a zenekari muzsikusoknak is végig kell csinálni minden kötelező melléktanszakot, ami nem árt ugyan, de rendkívüli mértékben felduzzasztja a tanulmányi időt és fogyasztja a tanuló energiáját. Olyen tanszak, amelyen kizárólag zenekari muzsikusokat nevelnek, külföldön sokhelyütt található, és bőségesen fedezi a zenekari zenészekben mutatkozó hiányt.

(Pernye András 1961-ben megjelent írásából Breuer János idézett)

Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása – 2020

Visszatérően tájékoztatjuk Olvasóinkat az előadó-művészeti területre jutó közpénzek elosztásáról. Az alábbiakban a 2020. évi többlettámogatások elérhető listáit közöljük, néhány terület összesített adataival.

Az EMMI honlapján ez olvasható: A modell célja, hogy a magyar előadó-művészeti szféra számára megteremtse a független, sokszínű, minőségi és pozitív alkotói körülményeket.

Jelen támogatási konstrukció ösztönözni kívánja a szervezetek misszióját a kulturális értékeink megóvásában, minél szélesebb körű megismertetésében és átörökítésében, valamint az új értékek létrehozásában. A program támogatója az Emberi Erőforrások Minisztériuma, lebonyolító szervezete az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő.

Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása 2020*

12 listán (Benne színházak, zenekarok, kórusok,egyéb kulturális szervezetek és magánszemély)	27 384 877 096 Ft
Komolyzene összesen	6 632 885 130 Ft
Könnyűzene és jazz	670 183 500 Ft
Népzene, világzene	400 651 155 Ft
Zenei oktatási terület	234 000 000 Ft
Filharmónia Magyarország	400 000 000 Ft
Zenés színházak	4 000 000 Ft
Egyházi és egyéb szervezetek, magánszemély	415 812 222 Ft
Zene	8 757 532 007 Ft
Színház (Kő-, befogadó-,tánc-, és egyéb, minősítés nélküli színházak)	18 627 345 089 Ft

Komolyzenei szakterületek szerint

Hivatásos szimfonikus zenekarok összesen	5 869 139 730 Ft
Nem hivatásos szimfonikus zenekarok összesen	263 630 000 Ft
Kamaraegyüttesek összesen	273 900 000 Ft
Kórusok	226 215 400 Ft

Hivatásos szimfonikus zenekarok támogatási célok szerint

Programtámogatás	97 760 000 Ft
Működést kiegészítő támogatás	5 112 060 000 Ft
Ingatlan vásárlás, felújítás	600 000 000 Ft
Bértámogatás	24 000 000 Ft
Eszközvásárlás (benne Covid teszt és kult. mobilitás tám.)	35 319 730 Ft

**2020 december 31-ig a 9. döntési lista nem volt elérhető az EMMI honlapján*
Forrás: https://emet.gov.hu/2020-evi-eloado-muveszeti-szervezetek-tobblettamogatasa-egyedi-tamogatas/

Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása 2020* – Zenekarok döntési listák és célok szerint

Döntési lista	Pályázati azonosítószám	Kedvezményezett neve	Támogatási cél	Megítélt támogatás
Hivatásos szimfonikus zenekarok				
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0082	Alba Regia Szimfonikus Zenekar	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	70 000 000
8. SZÁMÚ	EMT-TE-COVID-20-0005	Alba Regia Szimfonikus Zenekar	COVID teszt támogatása	122 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0102	Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	540 970 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0009	Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	2 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0062	Budapesti Fesztiválzenekar Alapítvány	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	1 650 000 000
8. SZÁMÚ	EMT-TE-COVID-20-0011	Budapesti Fesztiválzenekar Alapítvány	COVID teszt támogatása	1 500 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0079	Concerto Akadémia Nonprofit Kft.	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	730 800 000
1. SZÁMÚ	EMT-TE-A-D-20-0030	Győri Filharmonikus Zenekar	Pályakezdő művészek bértámogatása	9 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0076	Győri Filharmonikus Zenekar	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	144 910 000
4. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0295	Győri Filharmonikus Zenekar	Fesztiválszervező előadó-művészeti szervezetek működést kiegészítő támogatása	6 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0088	Kodály Filharmónia Debrecen	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	133 330 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0010	Kodály Filharmónia Debrecen	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	1 750 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0054	Magyar Rádió Művészeti Együttesei Nonprofit Kft.	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	200 000 000

TÖBBLETTÁMOGATÁSOK 2020

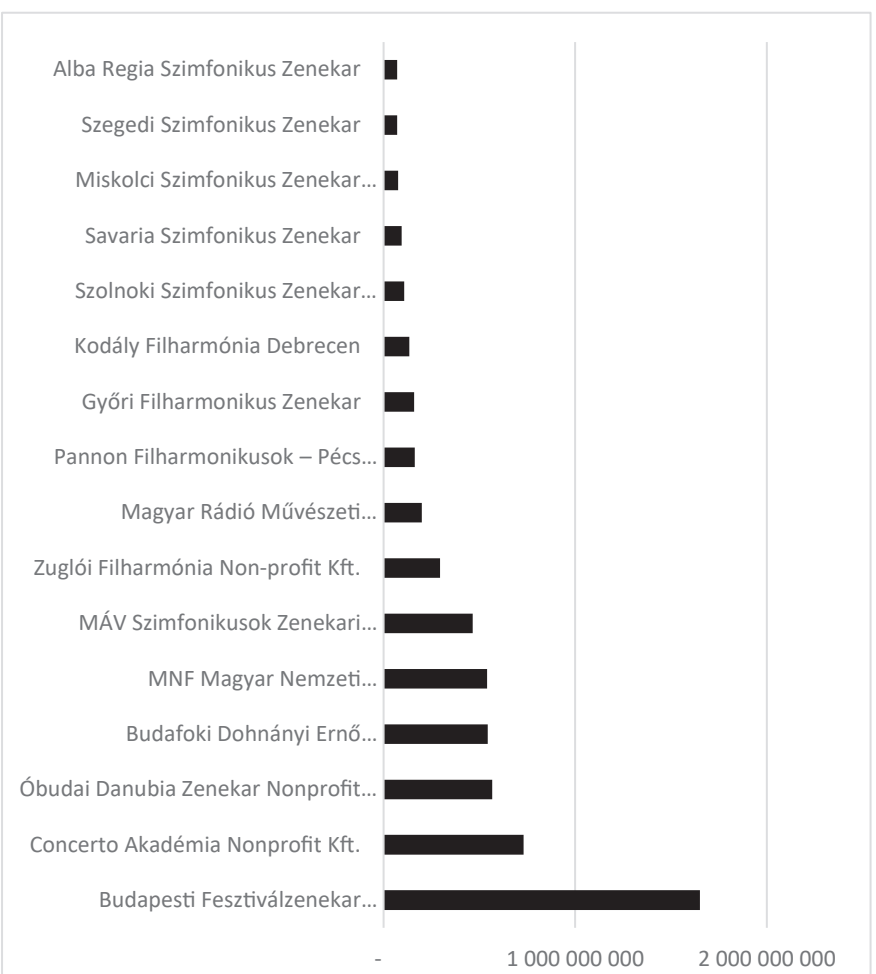
10. SZÁMÚ	EMT-E-20-0209	MÁV Szimfonikusok Zenekari Alapítvány	Kulturális intézmény támogatása	300 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0097	MÁV Szimfonikusok Zenekari Alapítvány	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	162 830 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0001	MÁV Szimfonikusok Zenekari Alapítvány	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	2 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0460	Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	Családbarát előadó-művészet program	2 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0071	Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	72 540 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0002	Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	1 925 000
5. SZÁMÚ	EMT-E-20-0110	MNF Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	A Magyar Klasszikus Zene napjának előkészítését célzó támogatás	28 760 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0006	MNF Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság"	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	2 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0081	MNF Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	508 800 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0269	Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Érzékeny színház - akadálymentesítési program	5 000 000
10. SZÁMÚ	EMT-E-20-0221	Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Ingatlan vásárlásának és felújításának támogatása	300 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0276	Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Családbarát előadó-művészet program	5 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0085	Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	246 180 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0008	Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	1 500 000
7. SZÁMÚ	EMT-TE-A-E-20-0076	Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Kulturális mobilitást támogató szállítóeszköz-beszerzés támogatása	10 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0469	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Idegenforgalmat támogató előadó-művészeti programok létrehozásának támogatása	15 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0462	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Családbarát előadó-művészet program	1 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0468	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Társművészetek a vidéki színházakban program	5 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0466	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Színházi nevelés és drámapedagógia program	3 000 000
1. SZÁMÚ	EMT-TE-A-D-20-0018	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Diplomás pályakezdők támogatása	10 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0467	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	A magyar előadó-művészet megőrzése program	5 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0063	Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	115 150 000
4. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0463	"Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság"	Óvodai projekt program	3 000 000
7. SZÁMÚ	EMT-TE-A-E-20-0073	"Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság"	Kulturális mobilitást támogató szállítóeszköz-beszerzés támogatása"	5 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0065	Savaria Szimfonikus Zenekar	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás"	94 650 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0089	Szegedi Szimfonikus Zenekar	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás"	70 500 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0161	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	Idegenforgalmat támogató előadó-művészeti programok létrehozásának támogatása	10 000 000

2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0064	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	Társművészetek a vidéki színházakban program	10 000 000
1. SZÁMÚ	EMT-TE-A-D-20-0002	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	Pályakezdő művészek foglalkoztatásának támogatása	5 000 000
2. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-0053	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	Családbarát előadó-művészet program	5 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0077	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	70 650 000
6. SZÁMÚ	EMT-TE-A-F-20-0005	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	Zenekari művészek hallását védő eszközök beszerzésének támogatása	1 522 730
7. SZÁMÚ	EMT-TE-A-E-20-0037	Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	Kulturális mobilitást támogató szállítóeszköz-beszerzés támogatása	6 000 000
11. SZÁMÚ	EMT-E-20-0244	Zuglói Filharmónia Non-profit Kft.	Működést kiegészítő támogatás	170 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0086	Zuglói Filharmónia Non-profit Kft.	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	124 750 000
				5 869 139 730
Nem hivatásos szimfonikus zenekarok				
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0068	Békés Megyei Szimfonikus Zenekar Közhasznú Kulturális Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	10 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0072	Dunakeszi Szimfonikus Zenekar Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	10 000 000
3.SZÁMÚ	EMT-E-20-0083	Egri Szimfonikus Zenekar Kulturális Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	20 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0078	Gödöllői Szimfonikus Zenekar Alapítvány	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	20 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0061	Szabolcsi Szimfonikus Zenekar Közhasznú Egyesülete"	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	10 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0055	Vác Civitas Művészeti Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	10 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0060	Zalaegerszegi Szimfonikus Zenekar Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	10 000 000
7. SZÁMÚ	EMT-TE-A-E-20-0028	Dunakeszi Szimfonikus Zenekar Egyesület	Kulturális mobilitást támogató szállítóeszköz-beszerzés támogatása"	5 000 000
8. SZÁMÚ	EMT-E-20-0157	Zalaegerszegi Szimfonikus Zenekar Egyesület	Eszközbeszerzés támogatása	3 630 000
1. SZÁMÚ	EMT-E-20-0014	Budapesti Filharmóniai Társaság	Zenélő Budapest 2020 projekt támogatása	50 000 000
11. SZÁMÚ	EMT-TE-A-B-20-1303	Budapesti Filharmóniai Társaság	A magyar előadó-művészet megőrzése program támogatása	15 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0095	Budapesti Filharmóniai Társaság	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	100 000 000
				263 630 000
Kamara együttesek				
8. SZÁMÚ	EMT-E-20-0152	Erdődy Kamarazenekar Alapítvány	Komolyzenei támogatás	5 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0058	Anima Musicae Kamarazenekar Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	20 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0101	Az Új Magyar Zene Egyesülete	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	30 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0092	Budapesti Vonósok Alapítványa	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás"	43 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0067	Capella Savaria Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	50 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0094	Erdődy Kamarazenekar Alapítvány	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	10 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0091	Mendelssohn Kamarazenekar Közhasznú Egyesület	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	25 900 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0074	Savaria Barokk Zenekar Alapítvány	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	50 000 000
3. SZÁMÚ	EMT-E-20-0096	SYSART Kft Orfeo Zenei Alapítvány	2020. évi működést kiegészítő előadó-művészeti többlettámogatás	40 000 000
				273 900 000

Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása 2020* - Szimfonikus zenekarok összesen

Budapesti Fesztiválzenekar Alapítvány	1 651 500 000
Concerto Akadémia Nonprofit Kft.	730 800 000
Óbudai Danubia Zenekar Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	567 680 000
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.	542 970 000
MNF Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	539 560 000
MÁV Szimfonikusok Zenekari Alapítvány	464 830 000
Zuglói Filharmónia Non-profit Kft.	294 750 000
Magyar Rádió Művészeti Együttesei Nonprofit Kft.	200 000 000
Pannon Filharmonikusok – Pécs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	162 150 000
Győri Filharmonikus Zenekar	159 910 000
Kodály Filharmónia Debrecen	135 080 000
Szolnoki Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft	108 172 730
Savaria Szimfonikus Zenekar	94 650 000
Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	76 465 000
Szegedi Szimfonikus Zenekar	70 500 000
Alba Regia Szimfonikus Zenekar	70 122 000
	5 869 139 730

Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása 2020* – Szimfonikus zenekarok összesen

Biztosítani a zenei élet holnapját és holnaputánját?

Ha nincs forrásoldalról indoka, miért merül fel újra és újra a zenekarok csökkentésének a kérdése?

Hogyan alakulnak a koncertre járási szokások a hosszú bezártság mindenkit utolérő, életvitelt érintő változásai kapcsán? Az online koncertekkel újonnan megszólított közönség kikből áll, és vajon pénzért is beülnének a hangversenyterembe? Építhető-e a streamelt koncertekből üzletág? Többek között ezekről a zenekari életet érintő, fontos kérdésekről beszélgettünk Horváth Zsolttal, a PFZ igazgatójával, a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének elnökségi tagjával.

❙ *Milyen programokkal, hogyan próbálja a Pannon Filharmonikusok átvészelni a jelenlegi helyzetet?*

– Nagyon aktív időszakot élünk a Covid-járvány idején, igaz volt ez a tavaszi leállás alatt is, amikor home office munkára kényszerült a zenekar, ennek ellenére sok zenei anyagot dolgozott fel online a vezető karmesterekkel. Nyáron, ahogy lehetőség nyílt a hangversenyéletre, igyekeztünk a legtöbb elmaradt koncertünket pótolni, és az ősz is aktívan telt. Elő tudtunk készülni a második hullámra, ugyan üres nézőtérrel, de folyamatosan dolgozunk, és az online térben jelentkezünk hangversenyekkel. Ehhez hozzájárul, hogy ideális környezetet teremt számunkra a pécsi Kodály Központ, amelynek rezidens zenekara vagyunk, és bár közönséget nem lehet fogadni, de valamennyi zenekari próbát a nagyszínpadon tudjuk tartani, egy sokezer köbméteres légtérben. Így aztán folyamatosan dolgozunk, és ezek az adottságok lehetővé teszik, hogy a zenészek elhelyezése távolságtartással történhessen, természetesen maszkban. Ezeknek a körülményeknek is biztosan szerepe van abban, hogy mindezidáig a zenekaron belül minimális volt a fertőzés, soha nem kellett emiatt leállnunk. Nagyjából két streamelt koncerttel, különböző műsorral jelentkezünk havonta. Intenzív időszakon vagyunk túl, hiszen december 9-én ünnepelte 209. születésnapját a zenekar, és pár nappal később, 16-án volt 10 éves a Kodály Központ. Egy fesztivál-jellegű programsorozattal készültünk, ezek nagy része nem valósulhatott meg, de az ünnepi koncertjeinket megtartottuk. Természetesen más együttesekhez hasonlóan újratervezett programokkal jelentkezünk, valamennyi külföldi szólistát hazaira, a hatalmas zenekari apparátust igénylő műveket kisebb létszámú, „Beethoven-zenekarral” megoldható darabokra cseréltük. A következő hónapok is így telnek, januárban két koncertet is a Müpából streamelünk, és februárban is egyrészt onnan, másrészt a Zeneakadémiáról, illetve a Kodály Központból jelentkezünk.

❙ *Milyen a jelen helyzetben a közönséggel való kapcsolattartás?*

– Nagyon fontos a közönséggel való együttlét, ha csak az online térben, akkor ott. A zenekarunk mindig azt tartotta szem előtt, hogy közösséget építsen és ne közönsége legyen. Szerves része legyen a társadalmi környezetének, a muzsikájával úgy, mint a társadalmi szerepvállalásával. Most csak egyet említenék, tavasz óta a zenekari tagok folyamatosan és aktívan segítenek, bevásárolnak a környezetünkben élő egyedülálló idős embereknek. Közösség részeként, és annak a felelősségét magunkra vállalva éljük az életünket. Ezt nem lehet zárójelbe tenni, nem lehet felfüggeszteni a pandémia idejére. A másik közösség maga a művészeti társulat. Nagy szükségünk van egymásra, az együtt muzsikálásra, ez érződik azon is, mekkora munkakedvvel dolgozik most a zenekar.

❙ *Milyen tapasztalatokat tudnak hasznosítani a tavaszi leállás idejéből?*

– Bár nagyon intenzív volt a home office-ban való munka, egyénileg jó szinten is voltak a kollégák, mégis, amikor három hónap után leültünk próbálni, nagyobb kopások mutatkoztak, mint egy nyári szünet után. Ez persze gyorsan rendeződött, de intő jel volt arra nézve, hogy minden lehetőséget meg kell ragadni a folyamatos közös munkára.

❙ *Meglehetősen túlpörgetett a zenekarok élete a mindennapokban, általában egymást érik a koncertek és nagyon behatárolt az idő a felkészülésre. Ez a járvány miatt kissé lelassult időszak mennyire ad lehetőséget az elmélyültebb munkára?*

– A PFZ a 2003-as megújulásakor többek között azt határozta meg, hogy mindig annyit próbálunk a koncertekre, amennyi a minőségi előadáshoz szükséges, tehát mi egyébként is kifejezetten nagy próbaszámokkal működő együttes vagyunk. Folyamatosan fenntartjuk a műhelymunka igényét, nem koncertekre készülünk, hanem repertoárt építünk. Ezzel együtt ez az időszak valóban lehetőség erre. Nagyszerű példa a most zajló időszak. Január 22-én a Magyar Kultúra Napján játszunk Gilbert Varga vezető karmesterünk vezényletével, az egyik mű Bartók Divertimentója, amellyel technikailag, zeneileg sem lehet eleget foglalkozni. A koncertet egy workshop előzte meg Gilberttel, ami kifejezetten a Bartók Divertimento köré épült, hat napon keresztül minden egyes szólammal külön foglalkozott, így lehetőség nyílt kitérni akár intonálási, akár hangképzési kérdésekre is, és a második hét volt a konkrét koncertre való felkészülésre. Márciusban egy ugyanilyen periódust tervezünk Eötvös Péter vezényletével, az Bartók Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára című művét dolgozza fel. Ezek valóban dupla próbaperiódusnyi idők. Osztom azt a nézetet, hogy ez az időszak amennyire korlátoz, annyira lehetőséget is teremt olyan jellegű munkára, amelyre az évi hatvan körüli koncertszám és harmincöt különböző műsor mellett ritkábban van lehetőség.

❙ *Mindenhol az a tapasztalat, hogy az online koncertek növelték a közönség létszámát.*

– Nagyon fontos, hogy a megfelelő következtetést vonjuk le, mert meggyőződésem, hogy a járvány elmúltával nem ugyanoda tér vissza az élet, ahol korábban félbemaradt. Valóban jelentek meg új hallgatói a komolyzenének, de hogy kik ők, és milyen gyakorisággal teszik, ez nehezen nyomon követhető. Amennyire nagy a glóbusz, annyira össze is zsugorodott az online térről. Mindenki az online térben van, és így a zenebarátnak lehetősége nyílik arra, hogy rengeteg produkció közül válogathasson, amelyeket élőben nem mind érne el. Egy koncertteremből nem megy ki a néző, de a képernyő előtt végig ott tartani teljesen más megoldásokat kíván. Ebben a primer zenei minőség mellett a képminőségnek, a zenei rendezésnek és sok minden másnak is szerepe van. Ennek van egy módosító, ösztönző hatása is. Ha viszont a látogatószámról is akarunk beszélni, akkor sokkal árnyaltabb a helyzet. Magyarországon az értékesített koncertjegyek száma Európai összevetésben megállja a helyét. Ugyanakkor az elemzésekből tudjuk, hogy bár Magyarországon a kulturális fogyasztás összességében nagyon magas, ezt sokkal kevesebb ember sokkal többszöri fogyasztása idézi elő, mint tőlünk nyugatabbra. Engem az a kérdés foglalkoztat, vajon azoknak a zenebarátoknak, akik eddig évente 30-40 alkalommal vettek jegyet komolyzenei koncertre, mennyire változik meg az életmódja ebben a hosszú bezártságban. Vajon ugyanolyan intenzitással térnek vissza a koncertekhez? Arra nem számítok, hogy a komolyzene hallgatót veszít, sőt, ez az időszak még ahhoz is hozzájárulhat, hogy bővül a kör. Ugyanakkor ez egyáltalán nem biztos, hogy együtt jár azzal, hogy a koncertre járók vagy az eladott jegyek száma növekszik. Nincs kétségem afelől, hogy a stadionkoncerteknek megmarad a teltháza, de ha valahol negatív hatása lesz ennek a helyzetnek, akkor az éppen a nagyon vájtfülűeknek szánt műsorokat érinti, márpedig ezeknek a jelentőségét nem kell bizonygatnunk. Ösztönzöm a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségében és a teljes szakmában is, hogy erről a kérdésről beszéljünk, hiszen ez közös érdek.

❙ *Mire alapozza, hogy ennyire megváltoznak a szokások?*

– Lassan egy éve élünk bezárva, és ezeket az estéinket most is töltjük valamivel. Azt a felszabadult időt, amit egyébként közösségi terekben, színházakban, koncerttermekben töltöttünk volna, belakja az életünkben más, és az a realitás, hogy ez nem a magaskultúra. Az olvasást egyáltalán nem befolyásolta a karantén, sőt, kifejezetten kedvezett neki, mégis a szépirodalmi művekből szinte kevesebbet adtak el. Ellenben egyértelműen látszik, hogy nőtt a közösségi média fogyasztása az idősebb korosztály körében is, megugrott a Netflix-előfizetések száma, az időnket és a pénzünket lekötöttük mással. Ez már annyira sok ideje tart, hogy tartós életvitelbeli változást okozott. Ez nem jelenti azt, hogy az emberek elpártoltak volna a komolyzenétől, csak talán az új életmódjukba a koncertre járás korábbi gyakorisága nem lesz egy csapásra visszailleszthető. Másfél év facebookozás után nehéz lesz lekapcsolni az oldalt, vagy a megkezdett sorozatokat félbehagyni.

❙ *Mostanra a koncertek streamelése nagyon bejáratódott. Ha visszatér a hagyományos élő koncert, mennyire marad meg a párhuzamos online tér?*

– Azt gondolom, hogy megmarad. Én ebben előnyt és lehetőséget látok. A fontosabb koncertjeinken van látogatónk Dél-Amerikából, aki a chat falon is visszajelez, őt miért veszítenénk el? Arra készülünk, hogy a járvány lecsengése után a nagyobb volumenű koncertjeink min-

denképpen maradnak az online térben is. Azok a nagy együttesek, mint például a Berlini Filharmonikusok, amelyek a Covid előtt is streameltek, jelen voltak online a koncertjeikkel, nem elsősorban anyagi okokból tették, hanem márka- és imázsépítés miatt, a népszerűségük növelése érdekében. A sorok mögött az a kérdés is foglalkoztat, hogy vajon ebből építhető-e üzletág?

❙ *Vagyis ingyenessé vagy fizetőssé kell-e tenni a koncerteket?*

– A magam részéről markánsan a fizetős megoldást képviselem, és igyekszem ösztönözni a szakmát, hogy ebben a kérdésben egységes álláspontot alakítsunk ki. Nagyon rosszul jön ki, ha jobb anyagi háttérrel rendelkező együttesek ingyenessé teszik a teljes évadot, másoknak meg fontos lenne minden egyes forint bevétel. Jelen pillanatban ez nem a bevételről szól, másodlagos, hogy az online koncertekből van-e pár százezer forint bevétel. Hosszú távon viszont nem mindegy, hogy az online jelenlétben az imázsépítési lehetőséget látjuk, vagy ezt a zenekarok üzleti modelljének az egyik oszlopaként közelítjük meg. Ez egy még le nem folytatott vita, és egyelőre nagyon eltérő gyakorlatokat látunk.

❙ *Már tavasszal elindult a vita erről, sokan azt képviselték, nem a bevétel a fontos, hanem az, hogy a társadalom érezze, a zenészeknek a zenélés munka, a munkáért, a minőségi szórakozásért fizetni kell.*

– Én is ezt képviselem, a bevétel az ok-okozati összefüggésben csak a második elem, az első a tartalom értéke.

❙ *A magyar zenei élet hosszú idő alatt jutott el a Covid előtti szintre, az utóbbi időben kifejezetten progresszív időszakát élte, részben a támogatások stabilitásának köszönhetően. Mennyire várható, hogy ez a gazdasági helyzet hatására sérül?*

– Sokan úgy látjuk, hogy a magyar zenei élet aranykorát éljük. Igaz, eltérő mértékben, de mégis egyértelmű minőségi fejlődés jellemezte a zenekarokat az elmúlt évtizedekben, minden téren erősödött a hazai zenei élet. Soha nem volt annyi pénz a magyar zenei életben, sem szám szerint, sem GDP-arányosan, mint most. Ezt meg kellene becsülnünk, és arra használni, hogy ebből biztosítsuk a zenei élet holnapját és holnaputánját. A zenei ágazatnak jónéhány olyan kérdése van, amelyről nem beszélünk, amelyeket nem vitattunk meg, és nem jutottunk ezekben kompromisszumra. Ilyen például a zenei képzés, az utánpótlás kérdése, illetve a már említett online koncertek fizetőssé tétele.

❙ *A rendszerváltás óta visszatérő téma a közbeszédben, noha egyetlen kormány sem vállalta fel, hogy túl sok a magyar zenekar, meg kellene néhányat szüntetni. Reális ez a veszély?*

– Önmagában el kellene gondolkoztasson bennünket, hogy időről-időre miért kerül elő ez a kérdés, miközben egyébként forrás oldalról nincs indítéka a kérdésfelvetésnek. Sosem úgy merült fel ez a téma, hogy az adott kormány drasztikusan csökkentette volna az ágazat támogatását, és az elvonások következtében került ez szóba. Most ráadásul éppen az ellenkező folyamat zajlik, ez a kérdés mégis napirenden van. Ha úgy tetszik, a témának kultúrpolitikai felvetése van, amelynek a közép- és hosszútávú megválaszolása a szakmának a dolga. Ebben látom a saját felelősségemet is, hiszen a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének harmadik ciklus óta vagyok az elnökségi tagja. Hosszú ideje nem tudjuk megbeszélni a kényes témáinkat. Egy kamarai szintű együttműködésre kellene törekednünk, amely a legtöbb szakmában eredményesen működik, és így egységesen és nagy hatásfokkal képesek a saját érdekeiket a társadalom és a döntéshozók felé képviselni és érvényesíteni. Ebben mi, zenészek nem vagyunk elég hatékonyak. Ez a kérdés egy felkiáltójel. Ma még nem érzékeli az ágazatunk a Covid gazdasági hatásait, de nekünk ezt az időszakot arra kellene használnunk, hogy a hasznosságunkat, a fontosságunkat és a szükségességünket egységesen és megfelelően képviseljük az egész társadalom irányába.

Kiss Eszter Veronika

A Pannon Filharmonikusok online koncert-közvetítései január és február hónapban

Müpa
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
A magyar kultúra napja
Ünnepi hangverseny
2021. január 22.
péntek 19.30
Veress Sándor: Threnos – in memoriam Bartók Béla
Bartók Béla: Divertimento
Bánfalvi Zoltán: Capriccio – szóló csellóra és szimfonikus zenekarra
Kodály Zoltán: Galántai táncok
Bogányi Tibor – gordonka
Vezényel: Varga Gilbert

Müpa
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Rossini gála
Élő közvetítés a Müpából
2021. január 29.
péntek 19.30

Müpa
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Láng Dorottya – mezoszoprán
Horváth István – tenor
Kálmán Péter – basszbariton
Vezényel: Nikolas Nägele

Kodály Központ
Bolyongás Itáliában
Élő közvetítés
2021. február 04.
csütörtök 19.00
Gioachino Rossini: Olasz nő Algírban – Nyitány
Ignaz Malzat: C-dúr kettősverseny oboára és fagottra
Hector Berlioz: Harold Itáliában (szimfonikus költemény)
Murin Jaroszláv – mélyhegedű
Clara Dent-Bogányi – oboa
Bogányi Bence – fagott
Vezényel: Vass András

Müpa
Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem
Liszt Berlioz maraton
2021. február 06., szombat 19.00
Hector Berlioz: Harold Itáliában (szimfonikus költemény)
Szűcs Máté – brácsa
Vezényel: Vass András

Állami fenntartásban

Záborszky Kálmánnal, a Zuglói Filharmónia – a leendő Szent István Filharmonikusok – művészeti vezetőjével beszélgettünk az együttes közelmúltjában történt meghatározó eseményekről, a fenntartásban bekövetkezett változásról és az ezzel kapcsolatos jövőbeli tervekről.

Mikor vált hivatásos együttessé a Zuglói Filharmónia?

– A Zuglói Filharmónia alapítását, majd hivatásos zenekarrá válását Rátonyi Gábor polgármester kezdeményezte 2005-ben.

A zenekar egyik fő profiljának ma az ifjúsági hangversenyek megrendezését tekintik. Mikor indult útjára a Felfedezőúton sorozat?

– A Papcsák Ferenc vezette Zuglói Önkormányzattal való együttműködésünk komoly előrelépést jelentetett a zenekar életében. Papcsák Ferenc felismerte a zenei kultúra széles körben való terjesztésének jelentőségét és úgy gondolta, hogy érdemes lenne segítenie tevékenységünket. A Zuglói Filharmóniára, mint a kerület „kulturális zászlóshajójára" tekintett, s nagy örömünkre rendelkezésünkre bocsátotta a működésünkhöz szükséges forrásokat. Támogatta a 2011-ben bemutatott Felfedezőúton ifjúsági sorozat elindítását, ezzel minden Zuglóban élő gyermek (12 000 diák) számára lehetővé tette, hogy évente egyszer magas művészi színvonalú hangversenyen vehessen részt térítésmentesen.

Mi történt később, milyen problémák adódtak, amelyek a zenekar fennmaradását kockáztatták?

– 2016-ban minden zenekar kiegészítő állami támogatást kapott. 2017-ben a korábban ily módon érkező állami támogatás beépült a központi támogatásba, amely forrás az Önkormányzaton keresztül érkezett a Zenekarhoz. 2017-ben Zugló gazdasági vezetése a megemelt központi támogatás teljes összegét elvonta a Képviselőtestület által a Zuglói Filharmóniának megítélt fenntartói forrásból. A támogatás elvonása és a 2018-ra megítélt csekély összegű fenntartói támogatás 2018 tavaszára finanszírozhatatlanná tette a zenekart.

Mi jelenthetett kiutat ebből a bizonytalan helyzetből?

– 2018-ban nyilvánvaló volt, hogy az egyetlen stabil megoldás a Zenekar számára az lenne, ha állami fenntartásúvá válhatna. A Zenekar vezetősége Dr. Kásler Miklós miniszter úrtól és Fekete Péter államtitkár úrtól kért segítséget, ennek köszönhetően az EMMI más forrásból egyedi pályázat keretében azonnali gyorssegélyt nyújtott, amivel sikerült túlélni 2018 tavaszát. Fekete Péter és Vashegyi György, az MMA elnöke részt vettek a Felfedezőúton előadáson, így személyesen is meggyőződhettek a Zenekar gyermek- és ifjúsági hangversenyeinek a kulturális nevelés érdekében tett kiemelkedő eredményességéről.

Mikor jutottak el a végső töréspontra a kerülettel?

– Zuglóban Horváth Csaba polgármester nyerte a választást. Horváth Zsolt alpolgármestert nevezte ki Zugló kultúráért felelős vezetőjének, aki sajátos elképzelések keretében gondolta tovább működtetni az együttest. Az Önkormányzat vezetői a képviselőtestületi üléseken egyre határozottabban érveltek amellett, hogy a Zuglói Filharmónia fenntartása önként vállalt, nem kötelező önkormányzati feladat, amivel egyértelműen jelezték, hogy jelentős forráscsökkentésre számíthatunk.

A Zenekar vezetői folyamatosan tárgyaltak a Kulturális Kormányzattal. A tárgyalások során Fekete Péter államtitkár úr és Vashegyi György, a Nemzeti Kulturális Tanács elnöke kifejezték segítő szándékukat a Zenekar megmentésére. Végül a zenekar 2020. december elsején a Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. fenntartásába került.

Milyen többletet tud hozzáadni a Filharmónia Magyarország a zenekar szakmai életéhez?

– Az állami sorra kerüléssel egy nagy menetelés végére értünk és egy hatalmas lehetőség kezdetén állunk. A Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. az ország legnagyobb komolyzenei koncertszervezője, hatalmas rutinnal, tapasztalattal. A Zenekarnak pedig a fiatalok kulturális neveléséért folytatott munkája kiemelkedően eredményes. A fenntartó koncertszervezési tapasztalata és az együttes által képviselt kulturális értékteremtés kiváló alapot teremt egy nagyon sikeres együttműködéshez. A Zenekar mindenben segíteni fogja a Filharmónia Magyarország munkáját, ezzel emelkedni fog a koncertszám is. Közreműködünk az előre egyeztetett hangversenyeken, vidéki koncerteken. Az együttműködés egyébiránt már tavaly megkezdődött, a közeljövőben pedig Székesfehérváron, Veszprémben és Szegeden is tartunk hangversenyeket. A Zenekar vállalja, hogy a Filharmónia Magyarország által szervezett ifjúsági hangversenyeken, illetve bérletes koncerteken az eddigi magas színvonalú műsoraival közreműködik. Az együttes a Filharmónia Nonprofit Kft. leányvállalata lesz. Természetesen az első időszakban egy összecsiszolódá-

si folyamat következik, amikor közösen megteremtjük a lehető leghatékonyabb együttműködés feltételeit.

Mi lesz a zenekar új neve?

A Zenekar új neve: Szent István Filharmonikusok – a név őrzi a 67 éves művészeti múlt hagyományait, értékeit és identitását. (A név engedélyeztetését már megkezdtük.) Továbbra is névjegyünk marad a gyermek- és ifjúsági hangversenyeink egyedi, magas színvonalú megvalósítása. Nagy lehetőség, hogy sorozatainkkal mostantól átléphetjük Zugló kerületének határait, és máshol élő diákok számára is elérhetővé válnak hangversenyeink. Missziónk a felnövekvő generációk kulturális nevelése – az egyes korosztályok életkori sajátosságainak megfelelően.

Kifejtené az ifjúsági koncertsorozat koncepcióját azok számára, akik még nem voltak ilyen előadáson?

– A Felfedezőúton hangversenysorozat ősszel a felső tagozatos és gimnazista korosztályt szólítja meg tematikus műsorával, tavasszal pedig a nagycsoportos óvodásokat és alsó tagozatos diákokat. A program része, hogy a komolyzenén túl, különböző társművészeti területekel is megismertessük a diákokat, így az irodalommal, filmmel, képzőművészettel, a cirkusz- és táncművészet egyes területeivel. Látványos tánckoreográfiák, vetített képek, színházi jelenetek, filmrészletek, énekes szólisták közreműködése teszi a gyerekek számára a 21. század követelményeinek megfelelő, izgalmas, fordulatos, befogadható kulturális élménnyé az előadásunkat. Dr. Solymosi Tari Emőke művészettörténész szerkeszti és vezeti a műsorokat. Állandó közreműködők a Magyar Táncművészeti Főiskola növendékei. Tavasszal a legkisebb korosztályt megszólító műsorban interaktív játékokban személyesen is részt vehetnek a gyerekek. 2011 óta a strukturálisan egymásra épülő Felfedezőúton sorozattal elértük, hogy a diákok várakozással és érdeklődéssel érkeznek a hangversenyterembe, kifelé menet pedig boldog arccal köszönik meg az élő koncertélményt.

Mit tart még fontos célnak a jövőre nézve?

– Továbbra is feladatunknak tekintjük a komolyzenei oktatás elősegítését tehetséggondozó programunk keretében. Bemutatkozási lehetőséget adunk az új tehetségek, fiatal zenészek, karmesterek, kortárs zeneszerzők számára, segítjük művészeti pályára állításukat. A tehetséggondozó programunk keretében a legtehetségesebb növendékek közreműködhetnek a Zenekar hangversenyein, valódi közönség előtt szerezhetnek színpadi rutint.

Tervezzük a korábban hatalmas sikerrel bemutatott Új Magyar Daljáték folytatását is. A felnövekvő generációkat megszólító hangversenyeinken túl továbbra is megtartjuk klasszikus bérletes sorozatainkat a Müpában, a Zeneakadémián és a Vigadóban. Társadalmi felelősségvállalásként pedig folytatjuk Térzene hangversenysorozatunkat, valamint a nyugdíjasok számára rendezett Teakoncertjeinket.

Jelenleg hány muzsikust foglalkoztatnak állásban? Tervezik-e bővíteni a zenekar létszámát?

– A zenekar 75 fő hivatásos zenészt foglalkoztat. A Társaság célja a felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező, illetőleg jövőbeni ilyen végzettséget szerző zenekari tagok tartós, de legalább egy éves jogviszonyban történő foglalkoztatása.

Várható-e a zenészek béreinek növekedése?

– A bérek a minimálbér növekedését mindenképpen követni fogják, illetve a forrásoktól függően, a megnövekedett koncertszámmal arányosan tervezzük a bérfejlesztést.

Milyen egyéb változásokra számítanak?

– A Zenekarnak sokkal több hangversenye lesz, mint korábban, hiszen ifjúságnevelő tevékenységét újabb kerületekben folytatja. Idén és jövőre is további egy-egy kerület diákjai számára tesszük elérhetővé sorozatunkat. Zenészeink folyamatosan új lehetőségeket kapnak, a bővülő koncertszámhoz szükséges technikai eszközök beszerzését pályázati forrásból fogjuk finanszírozni. Az új Szent István Filharmonikusok névnek megfelelően szeretnénk új arculatot kialakítani, új marketingeszközöket használni – ezeket szintén pályázati forrásból szeretnénk megvalósítani. *Hörömpöli Anna*

„Ha nem lesznek élő koncertek, ez a műfaj nem fog élni”

Szabó Sipos Máté támogatásokról, tervekről, a regionális zenekarok helyzetéről

Streamelt koncertek, régebbi felvételek közvetítése, térzene, kamaraegyüttesek szerepeltetése – a pandémia ellenére is számos megoldással próbáltak-próbálnak továbbra is muzsikálni a zenekarok, s zenéjüket eljuttatni a közönséghez. A regionális együttesek helyzetét azonban a 2020-as esztendőben a vírus mellett az önkormányzati támogatások csökkenése, próbahelyeik bezárása is nehezítette. Arról, hogy milyen kihívások elé néztek a társulatok, miért jelent a műfaj egészére nagy veszélyt a teljes lezárás, a Regionális Zenekarok Szövetségének az elnökével, az Egri Szimfonikus Zenekar művészeti vezetőjével, Szabó Sipos Mátéval beszélgettünk. Természetesen szóba került az is, hogy saját együttesével milyen tapasztalatokat szerzett a pandémiás helyzetekben.

❙ *Mi mindennel kellett szembesülnie az elmúlt időszakban a regionális zenekaroknál és saját együttesénél, az egrieknél?*

– A pandémia ugyanúgy megnehezítette az egész évet a mi együtteseinknél is, mint a többi zenekarnál. Az első nagy leállás idején, márciustól mi is csak online tudtunk működni, ami általában a meglévő felvételek streamelését, esetleg kisebb otthoni videókból összevágott produktumok megosztását és az otthoni gyakorlást jelentette. A feloldások enyhülésével már volt lehetőség kisebb szabadtéri vagy templomi kamaraelőadásokra, majd nyárra a nagyobb szabadtéri fellépésekre is lehetőség nyílt. Tavasz végén, nyár elején kezdtünk el az Egri Szimfonikus Zenekarral is templomi rézfúvós ill. vonósnégyes koncerteket adni, általában szertartásokhoz kapcsolódva, és a szokásos Tér-Zenének nevezett szabadtéri előadásainkat is eljátszottuk, sőt még több településre elvittük. A gyakran teljes apparátust felvonultató előadásainkat nagyon hálásan fogadták mindenhol. Megjegyzem, örültünk volna, ha az ősszel elindult és nagyrészt a Filharmónia által szervezett országos Tér-Zene sorozatban mi is, illetve több helyi együttes részt tudott volna venni...

Nagy örömünkre nyáron mindent meg tudtunk csinálni, amit szerettük volna. Többek közt játszottunk a Muzsikál az Erdő fesztiválon és telt ház mellett muzsikáltunk augusztus 20-án az 1000 fő nézőt befogadó Márai Központban, ahova hagyományos szabadtéri hangversenyünket áthelyeztük. Szerencsére így nagyrészt teljesíteni tudtuk azokat a feladatokat, amelyeket többlettámogatásért vállaltunk.

❙ *Ezeket a vállalásokat a TAO-pótló támogatásért cserébe tették?*

– Igen, azokat is igyekeztünk pótolni, mert bár az még a 2019-es esztendőre vonatkozott, átnyúlt a 2020-as évre is. A teljesítési időszakot a pandémia miatt szerencsére meghosszabbították egészen decemberig. Mivel ősszel is megint le kellett állni és még az iskolákba se mehettünk be, az ifjúsági koncerteket többen próbálták meg online közvetíteni. Egerben mi szintén ezt a megoldást választottuk, 3 kamerával felvettük egy fiataloknak szóló előadásunkat, amit aztán több iskola is levetíthet diákjainak.

2020-ban a TAO-pótló támogatást a minisztériumi többlettámogatás váltotta fel, amiből szintén részesültünk, és ez jelentős segítséget jelentett a munkánkban. Míg a TAO-pótló támogatás a vállalt többletfeladatokért járt, a 2020-as összeget a működési feltételeink javítására is fordíthattuk.

Milyen többletfeladatokat vállaltak a regionális zenekarok?

– Ezeknek az együtteseknek nagyon profiljukba vágott a pályázat azon része, ami a vidéki, ifjúsági, szabadtéri és templomi koncertek támogatására vonatkozott, hiszen ezek eddig is fontos alapfeladataink közé tartoztak, csak a forrásaink voltak szűkek. Ezenkívül a mi rugalmasabb működési és foglalkoztatási rendünkben könnyebben tudtuk közvetlenül a zenészeinkre fordítani ezeket a plusz összegeket, mint esetleg a hivatásos együttesek, mivel nálunk nem állandó fizetésért, hanem szolgálatpénzért muzsikálnak a zenészek. Számukra kimenni egy vonósnégyessel játszani a parkba, egy kisebb együttessel templomi koncertet adni, vagy a köztereken ingyen zenélni, egyaránt szolgálatnak számítható. Regionális zenekarként nagyon sok kis faluba eljutunk, sok olyan helyszínre, ahol nincsenek megfelelő koncertkörülmények. Nekünk ez mindennapos, ez a dolgunk és ezt nem nagyon csinálja más. Ezért a többlettámogatást jól tudtuk használni, és ezek az összegek nagyon sokat jelentettek számunkra, hiszen minden forintot arra tudtunk fordítani, amire szánták: több fellépésre, a perifériára szorult vidékek élő, klasszikus zenei élményhez juttatására, intenzív kapcsolatra a fiatalabb közönséggel, infrastruktúránk fejlesztésére, hangszerparkunk karbantartására.

Mit lehet tudni a folytatásról? A minisztériumi többlettámogatásra számíthatnak 2021-ben is?

– Nagyon reménykedünk. Évek óta csak a nem minősített zenekaroknak járó keretre pályázhatunk, ami fontos, hiszen az itt elnyerhető összeg sok esetben vetekszik az önkormányzattól kapott támogatással. Hangsúlyozom, hogy évi 6-8, maximum 10 millió forintról beszélünk, miközben tudjuk, hogy egy zenekar fenntartása és a koncertek mennyibe kerülnek…

A TAO-pótló támogatás szinte megduplázta az anyagi forrásainkat, s majdnem ugyanekkora segítséget jelentett a 2020-as, minisztériumi többlettámogatás is. Ezekből az összegekből már valóban előre lehet lépni, s ha ez a támogatási folyamat folytatódik, akkor biztonságos működés mellett erősödhetnek, fejlődhetnek a regionális zenekarok is. Nagyon várjuk, hogy 2021-ben hogyan alakul ez a pályázati rendszer. Bizalomra ad okot, hogy Vashegyi György az MMA és a Nemzeti Kulturális Tanács elnökeként a Szimfonikus Zenekarok Szövetsége közgyűlésén megerősítette, hogy a források 2021-re is rendelkezésre állnak, a rendszer pedig tovább finomodhat.

Akkor a regionális zenekarok számára ez az új szisztéma sokkal nagyobb segítség, mint korábban a TAO.

– Így van. A jegyeladásból ugyanis egyik együttesünk sem tudott jelentősebb bevételeket szerezni, a TAO-pótló támogatás és a minisztériumi többlettámogatás azonban komoly segítséget jelentett mindannyiunknak. Evvel új pályára kerültek a zenekarok, így már valóban olyan összegekkel tudunk gazdálkodni, amely fedezi a költségeket. Egerben például a szezononként közel negyven koncertünket sose tudtuk eddig méltó feltételek mellett teljesíteni. Ezért is jelentett nagy érvágást, hogy egy ilyen jól induló évben – mint a 2020-as – egyszerre csak leállt minden. A regionális zenekarok számára mindez több szempontból is nagy nehézséget jelentett. Egyrészt nincsenek státuszban lévő zenészeink, így, ha nem próbálunk, nem játszunk, nem tudunk semmi juttatást adni. Másrészt a legtöbb társulat nem rendelkezik saját székházzal. Általában művelődési házakban, vagy valamilyen közművelődési intézményben próbálunk, s mivel ezeket kötelező volt bezárni, nem tudtunk semmit se tenni. Se gyakorolni, se felvételeket készíteni, még a hangszereinkhez hozzájutni sem, a lezárás hónapjaiban. Az egri társulat sem tudott ezért az utóbbi hónapokban dolgozni. Patthelyzetben vagyunk, mert a székházunknak tekintett intézménynek hivatalosan nem vagyunk dolgozói, így oda nem léphetünk be. Hiába próbáltuk meggyőzni az önkormányzatot, hogy mi is csak a munkánkat végeznénk betartva a járványügyi szabályokat, így sem jutottunk be. De úgy tudom, nem csak az egri zenekar került ilyen helyzetbe.

Hogyan tudja ilyen körülmények között tartani a kapcsolatot a muzsikusokkal?

– Csak online kommunikálunk. Nekik is nagyon hiányzik a munka, de próbálják elfogadni a helyzetet. Sokan félnének is még az együttléttől, ami természetes. Amikor még lehetett dolgozni, akkor is tiszteletben tartottuk azt, ha valaki távol akart maradni a közös próbáktól. Szerencsére meg is úsztuk fertőzés nélkül.

Mennyire hozza anyagilag nehéz helyzetbe a zenészeket, hogy teljesen megszűntek a fellépések?

– Minden szabadúszó zenésznek nagyon nehezek ezek a hónapok. Egerben mi is csak akkor fizetünk, hogyha teljesítenek valamilyen szolgálatot. De az most nincs… Ráadásul az eddig kiesett jövedelmet nem is tudjuk pótolni, hiszen nem oszthatunk jutalmakat, segélyeket. Ami még aggasztóbb, hogy az önkormányzatok ugyancsak forráshiánnyal küzdenek, ez pedig súlyosan érint minket is. Egerben a 2020-as esztendőben először húsz, majd harminc százalékkal csökkentették a zenekarunknak juttatott támogatást, így végül a 18 millió forint helyett csak 12 milliót kaptunk, miközben szinte mindent teljesítettünk, amit a közszolgáltatási szerződésben vállaltunk. Összesen két koncert maradt el, de így is elvonták a költségvetésünk egyharmadát.

Továbbá, hivatkozva a helyzetre, nem újították meg a tavaly lejárt közszolgáltatási szerződésünket, ami elég drámai fordulat a jövőre nézve, hiszen a zenekar létjogosultságát, munkafeltételeit az ilyen megállapodások biztosítják. Ha ezek nincsenek megkötve, akkor az együttes létezése is megkérdőjelezhető, hiába kap máshonnan támogatásokat, s tekinthet vissza akár hat évtizedes múltra… Aggasztó ez a helyzet.

❙ *Hogyan tervez így előre?*

– Nem lehet tudni, meddig tart az az időszak, amikor nincs lehetőség koncertezésre. Nem tudjuk azt sem, csak bízunk benne, hogy a támogatásért vállalt feladatként az online koncertezést is elfogadja a minisztérium. El kellett felejtenünk az adventi, karácsonyi, újévi hangversenyeket, s kétséges, hogy mikor tudunk ismét dolgozni. Sok a szabadúszó zenész, akinek nincs semmilyen bevételi forrása. Aktív zenészként pedig hirtelen pályaváltásra sincs sok lehetőség. Tartok tőle, hogy lesznek együttesek, amelyek ezeket a hónapokat nem fogják túlélni, a művészek között pedig már most jócskán akadnak tragédiák. Nem lehet mindent online csinálni. Ez a műfaj nem működik közönség nélkül. Mindig, mindenkinek azt hirdetjük, hogy a klasszikus zenét az élő zene varázsa menti át, mert a személyes találkozásnak olyan ereje van, amit egy CD, vagy egy videó nem tud pótolni. Olyan rétegeket lehet megszólítani az élő zenével, amelyeket egyébként nem érnénk el. De ez most teljesen megszűnt. Mindez a műfaj halálát is jelentheti… Hiszen elveszíthetjük azt a közönséget, amely egy-egy zenekarhoz kötődik, mert tőlük kap élőzenei élményt, azért megy el a rendezvényeikre, mert ismeri, szereti a muzsikusokat, előadásaik fontos eseményt jelentenek a helyi közösség életében is. Ezért hallgatják az adott társulatot. A neten viszont – a hatalmas kínálatból – nem biztos, hogy őket fogja választani. Vannak ügyes kreatív ötletek, de ez igazán nem helyettesítheti az élő koncertet. Nem igazán hiszek a streamelt hangversenyek erejében. Aki nem hallhat élőben zenét, az nem is tudja igazán milyen is az. És ez a komolyabb műfajokra hatványozottan igaz. Ha nem lesznek élő koncertek, ez a műfaj nem fog élni...és nem lesz új közönsége.

❙ *Van azért szezonterve?*

– Persze. Nagy szükség is van rá, hiszen Egerben a Filharmónia idén nem indított bérletet, ami a váratlanságon túl azt jelenti, hogy zenekarunkra még nagyobb feladat és felelőség hárul. Rajtunk múlik, hogy mennyi klasszikus zene szól majd a megyeszékhelyen és környékén. Ráadásul ez a 25. évadom Egerben az együttes élén... Ezért, ahogy be lehet menni próbálni, attól a pillanattól kezdve dolgozni fogunk és sokféle formában koncertezünk is egyből. A szerződésekkel azonban még várok, hisz novemberben is két héttel a tervezett időpont előtt kellett lemondanom a teljesen rajtra kész Egri Kamaraopera Fesztivált … Sok mindent kell majd pótolnunk. Mindenesetre bízom a jövőben, ezért úgy tervezek, hogy lesz élet holnap is. Hiszem, hogy lesz dolgunk, és lesz kinek játszani.

❙ *Ebben a nehéz helyzetben elnökként miként tudja segíteni a többi regionális zenekart?*

– Igyekszünk megosztani tapasztalatainkat, aktuális problémáinkat. Online, de megtartottuk a Regionális Zenekarok Szövetségének közgyűlését is, ahol az aktuális helyzetről, tennivalókról is egyeztettünk. Nagyon örülök, hogy ennek nyomán elkészült közös honlapunk: regionaliszenekarok.hu. Itt nemcsak a szövetségről, hanem minden tagzenekarunkról külön is olvashat az érdeklődő, képeket, koncertrészleteket aktualitásokat láthat-hallhat és megismerheti valamelyest ezeket a társulatokat, amelyek, ha nem játszanak, akkor az ország nagy része nem jut élőzenéhez!

R. Zs.

Lemezfelvételek, hangszervásárlás, kórházi koncertek

A vírushelyzet okozta lezárások számos nehézséget okoztak a regionális zenekaroknak. Van, ahol a külföldi koncertkörutat, van, ahol az új vezető dirigens kiválasztását és van, ahol az együttes tervezett minősítését akadályozta meg a pandémia. Bár a zenekarok eltérő – az adottságaiknak megfelelő – túlélési stratégiákat választottak, egy dolog mindegyikre kivétel nélkül jellemző: a közönség szeretete. Ugyanis hiába maradtak el a bérletes koncertek, szinte sehol sem akadtak olyanok, akik visszakérték volna a sorozatok árát, a publikum mindenütt várja, hogy ismét élő zenét hallgathasson. Az eltelt esztendejükről a Békés Megyei, a Dunakeszi, a Gödöllői, a Kecskeméti, a Soproni, a Szabolcsi, valamint a Tatabányai Szimfonikus Zenekar vezetői meséltek.

„Mindenki nagyon várja ezeket a ritka és ünnepi alkalmakat”

Uhrin Viktor művészeti vezető – Békés Megyei Szimfonikus Zenekar

„Az együttesünk 2019-ben ünnepelhette alapításának 60. évfordulóját, ez előtt tisztelegve október 22-én Puccini Le Villi című operája hangzott fel, oratorikus változatban, állandó karmesterünk, Gál Tamás vezényletével. Márciusra terveztük a következő nagyobb koncertet, a zenekarunk ugyanis öt-hat új műsort mutat be egy szezonban. Ennyit tesz megvalósíthatóvá a büdzsénk, s a pedagógusként is dolgozó kollégáink ilyen számú produkcióra tudnak megfelelő művészi színvonallal felkészülni. A tavaszi előadás, amelyre egy magyar származású, amerikai zongoraművészt vártunk, Tóth Pétert, már elmaradt, viszont május végétől részt vettünk a Tér-Zene sorozatában, és több szabadtéri koncertet tartottunk, amelyeken különböző kamaraformációink léptek pódiumra. De így is nagyon örültünk, hogy találkozhattunk, muzsikálhattunk. A közönség szintén lelkesen várta ezeket a fellépéseket és így olyan emberekhez is eljutott a klasszikus zene, akik egyébként nem ülnének be egy koncertre.

Szerencsére szabadtéri nyárbúcsúztató hangversenyünket már meg tudtuk tartani, így nem tört meg ennek a hagyománya. Az elcsúsztatott Békés-tarhosi Zenei Napokon is játszottunk ősszel, októberben még Hadady Lászlóval koncertezhettünk, viszont a halottak napjára, a Nyíregyházi Cantemus Kórussal közös hangversenyünket már a vírushelyzet miatt le kellett mondanunk. S ahogy látom a helyzetet, a város felkérésére, a Magyar Kultúra Napjára tervezett fellépésünk sem valósul meg január 20-án…

Így nem is próbálunk. Nem könnyű a környékünkön megszervezni egy zenekart, nincs akkora választék hangszeres zenészekből, mint Budapesten, az egész régió problémája az elvándorlás. De amíg nem jelentkezett a pandémia, minden remekül működött, volt egy jól bevált munkatervünk a megszokott hangversenyekkel…

Szerencsére Békéscsaba város közgyűlése csak minimálisan csökkentette a költségvetésünket, de így sem volt alkalmunk eljátszani minden koncertet, amelyre támogatást kaptunk. Ezeket reményeink szerint később megtartjuk, s azt érezzük, a városvezetés továbbra is igényt tart arra, hogy a zenekarunk évi két hangversenyt rendezzen a támogatásukkal.

Összetartó társaság a miénk, a Békés Megyei Szimfonikus Zenekarban mindenki nagyon várja ezeket a ritka és ünnepi alkalmakat, amikor együtt muzsikálhatunk. Bízunk hát benne, hogy tavaszra javul a helyzet. S ahogy lehet, mi próbálunk és játszunk.“

Karanténkoncertek, elmaradt külföldi turnék

Farkas Pál az együttes vezetője, karmestere – Dunakeszi Szimfonikus Zenekar

„Együttesünk évente 100-110 koncertet ad, így már a márciusi korlátozás is nagyon érzékenyen érintett minket. Júniustól – ahogy már lehetett – térzene koncertekkel „házhoz vittük” az élő zenét. Nyáron pedig a szokásos menetrendünk visszaállt, és pótoltuk az elmaradt ifjúsági hangversenyeket és szabadtéri színpadokon koncerteztünk. Dunakeszin a hagyományos „Köröndi esték” előadásai ezúttal is nagy sikert arattak. Ezeken az előadásokon a fellépő muzsikusok számát már bővíthettük, ahogy azt a jogszabályok engedték. Szerencsére a szabadtéri színházi produkciók is újra indultak, amelyben több színház révén érintettek voltunk. Ebből látható, hogy a nyarunk már mozgalmas volt. Zenekarunk folyamatosan dolgozik, nálunk nincs nyári leállás, mert 50 egyesületi tagunk és 10–15 állandó kisegítőnk van, így nem jelent problémát a folyamatos munka. Szeptemberben az újabb járványügyi szabályozások miatt több külföldi koncertünk elmaradt. Itt már sejteni lehetett, hogy

nem csak az őszi, hanem az újévi külföldi turnék is veszélybe kerülnek. Igyekeztünk idehaza olyan programokat megvalósítani és előkészíteni a tavaszi járványhelyzet tapasztalatai alapján, amelyek a korlátozások ideje alatt is hasznosíthatóak. Gondolok itt arra, hogy ifjúsági koncertet rögzítettünk, mely az iskolákban segédanyagként vetíthető. Demo-anyagot is készítettünk, mely egy következő turné lehetőségét szolgálja.

Október végéig dolgoztunk, az első bérleti hangversenyünket még megtartottuk, azonban az ifjúsági koncerteket már nem sikerült a szokott formában eljátszani.

Összességében negyven fellépésünk maradt el, 25-öt tudtunk átcsoportosítani, a veszélyhelyzet elmúltával megtartani. Sajnos nem mindent lehet pótolni, mivel az ünnepekhez illetve tradíciókhoz (újévi koncertek) kötődő hangversenyek aktualitásukat veszítik. Remélem, márciustól itthon és külföldön is újraindul az élet, s a koncertjeinket, bérletsorozatunkat folytatni tudjuk.

Szerencsére nagy a próbatermünk, ahol megfelelő távolságot lehet tartani, így biztonságosan tudtunk próbálni. Novemberben döntöttünk úgy közösen, hogy leállunk, így nálunk nem volt megbetegedés. Korábban a nagyobb koncertjeinket rögzítette a helyi televízió, így ezeket vetítik a pandémia hónapjaiban. Épp a napokban került adásba az a koncertünk, ahol a Dunakeszi Farkas Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola két olyan növendéke volt a szólista (2017-ben Ungár Cecília, 2018-ban Kováts-Szőcs Benedek), akik a Virtuózok Tehetségkutató Verseny középdöntőjéig jutottak. Jelenleg a 2020. évi Újévi koncert felvétele látható a városi televízió hálózatán.

Természetesen várjuk az újraindulást, hiszen a munka most is folyik, tervezés, koncertszervezés, pályázatokon való részvétel formájában, valamint állandó a kapcsolattartás a zenészeinkkel és a közönségünkkel. Elkészítettem az előzetes próbarendet is, amit reményeim szerint március 5-től november 19-ig meg tudunk valósítani, hiszen 2021-ben is rengeteg koncert vár ránk. Örülök, hogy már 2022-re is érkezett felkérés.

A városi támogatás valamelyest nálunk is csökkent, de bízom benne, hogy ezt a központi költségvetés pályázati forrásaiból tudjuk pótolni, hiszen ahhoz, hogy azt a kulturális értéket és színvonalat tudjuk tartani, amit ezek a regionális zenekarok képviselnek régiójukban, szükséges a kondíciók megőrzése. Nagyon számítunk arra, hogy lesznek ismét olyan pályázatok, amelyek ebben segítenek.

Nem könnyű a helyzet, de a társulatommal sosem adjuk fel. 36 éve dolgozunk, akadtak nehéz pillanatok, amikor várost is kellett váltanunk a támogatás hiánya miatt, de mindig optimistán megyünk előre. Egy zenekarnak sosem szabad stagnálni, akkor ugyanis szétesik, fontos a folyamatos szakmai fejlődés. Kellenek az új kihívások, melyek további lendületet adnak. Szerencsére a tagságunk nagy része tanít is vagy van más kereseti lehetősége, így könnyebb átvészelni a koncertek jövedelemkiesését. Ez azt jelenti, hogy reggeltől éjjelig dolgoztunk, de így ebben a helyzetben sem maradtak bevétel nélkül. Sajnos az is látszódik, hogy nehéz lesz rögtön – amit eddig megszoktunk – telt házakat produkálni, hiszen az emberekben akad jócskán félelem, a közönséget is újra kell építeni, de remélem, kapunk hozzá segítséget, és így lassan visszatérhetünk a megszokott kerékvágásunkba."

„A kényszerszünetben legalább van időnk, hogy beszélgessünk a jövőről"

Horváth Gábor állandó karmester, művészeti vezető – Gödöllői Szimfonikus Zenekar

„Az együttesünk tavasszal sajnos nem tudott dolgozni, s nem akartunk otthon készített, online felvételekkel jelentkezni. Viszont június-július már a kamarazene jegyében telt, akkor lehetett sarokkoncerteket, térzenéket tartani. A szalonzenekarunk Dunaszerdahelyre látogatott, Bakonybélen is muzsikáltunk, s szerencsére ehhez voltak pályázati támogatásaink is.

A zenekarunk 40-50 hangversenyt ad egy évben, de ez a szám most – a vállalásokkal – még feljebb kúszott.

A szeptember eleje a tavaszi pótlásokkal telt, s emiatt változtak is a programok, de legalább játszhattunk. Az Ars Sacra Fesztiválon is felléptünk, a gödöllői kastély udvarán szintén vártuk a közönséget. Annak is örültünk, hogy a budapesti Régi Zeneakadémián tervezett koncertünket pótolhattuk. A Liszt Fesztiválon való szereplésünkről pedig még az M5 is tudósított, hiszen a Kastély művészeti vezetője, Szilasi Alex azt találta ki ez alkalomból Magyarországon elsőként, hogy öt fiatal pianistával adjuk elő Beethoven öt zongoraversenyét. Legna-

gyobb csodálatunkra a monstre programot végigülte a gödöllői közönség, és nagy sikert aratott.

Sokat teszünk az ifjúságnevelésért, az őszi koncertek esetében azonban már az óvodások programjait is csak úgy tudtuk megtartani, hogy rögzítettük a produkciókat, s ezt az anyagot kapják majd meg az intézmények. Az idősebb korosztálynak szánt műsort pedig korábbi felvételeinkből, Prokofjev Rómeó és Júlia-anyagából állítottuk össze, amelyhez magyarázó szöveg, képi anyag is készült. Így digitális énekóra-anyagaként használhatják az iskolák.

Most azonban ismét leálltunk, mert a próbahelyszínünk, a Művészetek Háza bezárt, és senkit nem engednek be. Elmaradt az adventi koncert, a januári újév köszöntő is.

Viszont nagyon sok felvételünk van, tavasszal a YouTube-ra kerültek régebbi koncertjeink, a facebookon is látható néhány, valamint a törzsközönségünk is megnézhette ezeket. Az adventra Poulenc Glória és Orbán Magnificat című művének felvétele került fel, mellé pedig Szilasi Alex-szel készült beszélgetés. Ő ugyanis a zenekari alapítvány kuratóriumának is az elnöke, és a következő időszakban szeretnénk szorosabb együttműködést kialakítani a Gödöllői Kastéllyal. Ebben a kényszerszünetben legalább van időnk arra, hogy beszélgessünk a jövőről. A művészeti tanáccsal zoomon keresztül tartom a kapcsolatot, mindenkiben igyekszünk tartani a lelket.

Sajnos az önkormányzattól kapott támogatás nálunk is csökkent, 6 millióról 4-re. Egyetlen szerencse, hogy 2019-ben nyertünk egy uniós pályázaton, így háromnegyed évig még biztosítva van a működésünk, de hogy aztán mi lesz, az a jövő zenéje… Bíznunk kell abban, hogy 2021-ben is lesz minisztériumi többlettámogatás.

Már arról tárgyaltunk, hogy megcélozzuk a minősítést."

„Abban bízunk, hogy márciustól ismét dolgozhatunk"

Földi Jácint zenekari titkár – Kecskeméti Szimfonikus Zenekar

„Március közepén lett volna egy ünnepi koncertünk Vásáry Tamással, amelyen az Egmont-nyitány, s Beethoven Hármasversenye hangzott volna fel Baráti Kristóffal és Fenyő Lászlóval, s Farkas Gábor is a fellépők között volt. Ezt a produkciót szerencsére szeptemberben tudtuk pótolni, mert minden közreműködővel sikerült egyeztetni. Persze nálunk is elmaradt több bérletes koncert, a gyerekeknek szóló sorozatot sem tudtuk végigjátszani. A nyár némi kárpótlást jelentett kisebb kamaraelőadásokkal. A kecskeméti zenekar évente 9-10 nagy hangversenyen lép pódiumra, ha mindent összeszámolunk 25 körüli a fellépéseink száma. De fájó pont volt,

hogy elmaradt a Bor és pálinka fesztiválra tervezett hangversenyünk. Filmzenekoncertet adtunk volna a főtéren, s három-négy ezer ember szokott részt venni a Kodály Fesztiválon, amelyre szintén izgalmas programmal, Kodály Concertójával, Bartók Concertójával és a Budavári Te Deummal készültünk. Azért is lettek volna fontosak ezek a fellépések, mert 2019-ben lemondott a vezető karmesterünk, Gerhát László, s három dirigens-jelöltünket szerettünk volna a közös munka során jobban megismerni.

Le kellett mondanunk Brahms Német Requiemjét is, amelyre Erdei Péterrel és a Nemzeti Kórussal készültünk. 140 ember lett volna egyszerre a színpadon, ezt nem mertük kockáztatni. Így elhalasztottuk egy 2021-es időpontra.

Az elmaradt adventi és újévi koncertek helyett – amelyek egyébként Kecskeméten nagyon népszerűek – azzal kedveskedtünk a városnak, hogy videófelvételt készítettünk. Rögzítettük Gounod és Schubert Ave Mariáját, Bach Airjét, Pachelbel Kánonját, s minden adventi hétvégén egy-egy felvételt láthattak az érdeklődők, majd szenteste napján egyben levetítették a négy darabot.

Abban bízunk, hogy márciustól ismét dolgozhatunk, s nagyon örülnénk, ha a Tavaszi Fesztivál nyitókoncertjét megtarthatnánk már, amelyre egy kiváló orosz trombitaművészt várunk, aki a hangverseny mellett mesterkurzusra is készül.

A pandémia abból a szempontból jött a zenekar számára a legrosszabbkor, hogy már arról tárgyaltunk a várossal, hogy elindítjuk az együttest egy úton, s megpróbáljuk megcélozni a minősítést, hogy a társulat hivatásos, profi zenekarrá váljon. Ehhez persze jóval nagyobb anyagi hozzájárulásra van szükség Kecskeméttől… Reméljük, mindez nem felejtődik el a pandémia miatt. Február óta ezen is dolgozom – akkor vettem át a zenekari titkári posztot – emellett trombitaművésze vagyok a társulatnak, de láttak bennem ilyen ambíciókat. Nagy elánnal kezdtem neki a feladatnak, de már a második, általam szervezett programot le kellett mondani a vírushelyzet miatt. Most mindenesetre kapcsolatokat épí-

tek, remélem jövőre már megvalósul a sokat tervezett külföldi kontaktus a Musikverein-nal, a Concert hall-lal. Most legalább van időm jobban megismerni a zenekar működését is.

Várjuk, hogy mielőbb ismét játszhassunk, s erre vár a publikum is, hiszen nem váltottak vissza bérleteket. Ráadásul amikor ősszel – ilyen körülmények között is – meghirdettük a bérleteinket, azonnal elkelt közel 200.

Amíg pedig tart a lezárás, addig online jelentkezünk. Kodály születésnapjára egy Járdányi-mű felvételével készültünk, ahogy a januári Magyar Kultúra Napjára is, amelyben még a Kecskemét Táncegyüttes is részt vesz. "

„Felfedeztük magunknak a Tér-Zene koncerteket"

Kóczán Péter karmester-művészeti vezető, Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar

„Sok lemondásra kényszerültünk mi is, 15-20 koncertünket érintette a vírushelyzet. Két meghívás volt különösen fájdalmas, hiszen felkértek minket egy ausztriai Beethoven-ünnepségre, ahol több szimfóniát is eljátszottunk volna, azonban a programról lemondtak a pandémia miatt. A másik egy németországi turné lett volna. A Lipcsei Szimfonikusokkal adtunk egy közös koncertet 2019-ben, a páneurópai pikniken, s annyira jól sikerült, hogy ők is meghívtak minket. Szép tervekkel vágtunk neki 2020-nak, de aztán jött a márciusi lezárás… A nyár eleji Filharmónia-sorozattal tértünk vissza, a Tér-Zene koncertekkel, ami kiszámítható módon heti egy fellépést jelentett. Korábban ódzkodtunk az ilyen szabadtéri szereplésektől, de most kiderült, szeretik az emberek, sikeres. Egy idő után egyre jobban várta a publikum, és számunkra is nagyon jó tapasztalatot jelentett. Felfedeztük magunknak a Tér-Zene koncerteket. Így ugyanis olyan publikumot is elértünk, amelynek tagjai nem jönnének be a hangversenyterembe, és a gyerekek is ottragadtak ezeken a kültéri előadásokon. Több helyszínt is kipróbáltunk. S aztán már a fertőrákosi Barlangszínházban is játszhattunk.

Sajnos ezt követően ismét szigorítások következtek, s ekkor – kihasználva a színház adottságait – különböző kamaraegyütteseinkkel videókat készítettünk. A koncertjeinkre általában négy-ötszáz vagy hét-nyolcszáz fős közönség kíváncsi, ezeket a felvételeket azonban háromnégyezren nézték meg, ami egy kisvárosban jelentős szám. Készítettünk adventi, újévi videókat is, amit a Sopron Tv vetített, korábban ezt a fajta kommunikációt a közönséggel nem is tudtuk elképzelni.

A nyári újraindításkor készítettünk egyébként egy CD-t ,amelyen Beethoven-nyitányok és egy Mozart-versenyű kapott helyet, s ezt adtuk a bérleteseinknek az elmaradt hangversenyekért cserébe. A tankerületek is megkapták a felvételt az ifjúsági koncertekért.

Jelenleg kiscsoportos próbákat tartunk, születnek újabb videófelvételek, de mindenki tudja, hogy ez pótcselekvés. Abban reménykedünk, hogy a Tavaszi Fesztiválon talán már rendesen muzsikálhatunk.

Ami számunkra még egy fájdalmas pontot jelentett az elmúlt időszakban, az az, hogy mivel mi a színházzal közös kht-hez tartozunk, többször elfelejtkeztek rólunk az állami támogatásoknál. Nagyon nehezen sikerült belekerülnünk a TAO-pótló támogatások körébe, és elsőre a minisztériumi többlettámogatásból is kimaradtunk. Pedig idén ezekből a pluszpénzekből éltünk… Bízom benne, ha ismét lesz meghívásos pályázat, akkor a Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar is rajta lesz már a listán! – az év utolsó napjaiban kaptunk erre vonatkozó informális ígéretet."

Hangversenyek helyett hangszerek

Nagy Gyula, az együttes képviselője, Szabolcsi Szimfonikus Zenekar

„Sajnos mi tavasz óta nem tudunk próbálni, ugyanis a zeneiskolában van a próbatermünk, ahová csak az intézmény dolgozói és növendékei léphetnek be. Zenekarunk évente átlagban tíz hangversenyt és közel harminc ifjúsági koncertet ad, azonban ezek most mind elmaradtak. Nyáron még reménykedtünk, hogy szeptemberben el tudjuk kezdeni az évadot, de a pandémia második hulláma felülírta terveinket. A néhány zenészből álló elő-

adásokban pedig nem hiszek, ha szimfonikus zenekar vagyunk, akkor ennek megfelelő létszámmal is kell pódiumra lépnünk. Fontolgattuk, hogy keresünk egy iskolán kívüli próbatermet, amit idővel elvetettünk, mert nem akartuk veszélynek kitenni az idősebb zenekari tagokat.

A Nyíregyházi Városi TV a korábban készült koncertfelvételeinket rendszeresen műsorára tűzte az év folyamán.

A Nyíregyháza Várostól kapott támogatás azon részét, ami megmaradt az elmaradt koncertek miatt, hangszervásárlásra tudtuk fordítani. Az EMMI-től kapott kiegészítő támogatásból is hangszereket vásároltunk. Ha valamikor a jövőben megvalósulhatna, hogy a zenekar minősítésre pályázna, feltétel egy bizonyos hangszerpark megléte.

Ebben a helyzetben az egyéb pályázatokon nyert állami támogatásokat sem tudtuk a tervek szerint felhasználni. Bízunk abban, hogy a támogatások átütemezhetők lesznek.

A zenekar tagjainak nagyon hiányzik a közös zenélés. Alig várják, hogy ismét próbálhassunk, és közönség előtt játszhassunk.

Amikor már tervezhetővé válik a próbák időpontja, mi is elkezdjük az előkészületeket."

Koncertek a Covidos betegeknek

Román Géza karmester-művészeti vezető – Tatabánya Város Szimfonikus Zenekara

„Tavasszal lemezbemutató koncertre készültünk Dolhai Attilával, ezt a tervet azonban a márciusi lezárás már keresztülhúzta. Utolsóként a Kultúra Napi hangversenyünket tudtuk megtartani.

Utána kamaraprodukciókkal léptünk a közönség elé, köztéri koncertekkel, s ez segített abban, hogy még jobban összekovácsolódjanak a szólamok. Hajlamosak is vagyunk arra, hogy elfelejtsük a klasszikus darabokat, Mozartot, Haydnt, mindig egyre nagyobb létszámú produkciókban gondolkozunk. A mostani helyzet kicsit visszavitt minket ezekhez a művekhez. Ezeknél a daraboknál mindenki jobban is gyakorolt, hiszen ilyen létszámnál szólisztikus szerep jut az összes muzsikusnak. Sokan voltak kíváncsiak a fellépéseinkre a templomokban, a köztereken. Közel vittük a publikumhoz a zenét, s nagy élményt jelentettek a muzsikusoknak a templomi fellépések, hiszen egy nagy együttes ritkán ad koncertet ezeken a helyszíneken. Úgy látom, a jövőre nézve, hogy a hangverseny-látogatói szokások is változnak, semmi sem lesz már ugyanolyan mint korábban. Ehhez alkalmazkodni kell. Oda kell vinnünk a muzsikát, ahová az emberek szívesen mennek, ebben kell élen járnunk. Most legalább felfedeztünk magunknak néhány új helyszínt, s ezekkel a fellépésekkel megérintettük az embereket.

A közösségi média hasznosságát is megtapasztaltuk, hiszen ezeknek a koncerteknek a felvételeit is megosztottuk, ami szintén sokakhoz jutott el, s rögtön érkeztek is a reakciók.

Amikor azonban október elején elkezdtük volna a próbákat, a tagjaink között is akadt fertőzött, így már nem tartottunk hangversenyt.

Viszont nagyon sok különleges tapasztalattal is gazdagított ez az időszak. Hivatásos katonazenész vagyok, s kórházi szolgálatot adunk Dunaújvárosban. A zenészkollégáim között többen akadnak, akik a szimfonikus zenekarnak is a tagjai. Így a kórházban a társaságból kisegítőket is alakítottunk – s betartva minden előírást –, rövid kis koncerteket adtunk a Covidos betegeknek. Nagy örömet szereztünk nekik, de azt láttam a többieken is, hogy már egy ilyen, rövidke előadás a számukra is boldogságot jelentett…

Szilveszteri online koncertet terveztünk a városi tv-vel, s tavasszal örülnék, ha a meghirdetett bérleti koncerteket végre megtarthatnánk.

Mivel akadnak a zenészeink között szabadúszó muzsikusok is, számukra ez a leállás hatalmas gondot jelent. A Jászai Mari Színházban zenészként is dolgozom, s tőlük kaptam a megoldáshoz az ötletet. A színház az elmaradt előadások tiszteletdíjának felét kifizeti a művészeknek, így mi a zenészeknek is megelőlegeznénk ezt a pénzt, s ha megtartjuk a hangversenyt, akkor kapják majd meg a másik részét. Ezzel is próbáljuk segíteni őket. Ez persze csak egy gesztus, szörnyű azonban látni, hogy ma, a XXI. században megélhetési gondokkal küzdenek a művészek.

A zenekar egyébként 2020-ra megkapta az önkormányzattól ugyanazt a támogatást, mint korábban, lehet persze, hogy a következő pénzügyi évet már érinteni fogják a megszorítások, de bízunk az állami támogatásban, hiszen nekünk is jelentősen növelte a büdzsénket a TAO-pótló támogatás. Remélem, jövőre is számíthatunk erre az összegre. "

R. Zs.

„A lehetőségeinket is meg kell osztani”

Interjú Ókovács Szilveszter főigazgatóval, az Eiffel Műhelyház nyújtotta lehetőségekről

Páratlan horizontot nyit az Operaház és a magyar zenei élet történetében az Eiffel Műhelyház, ha a járvány elmúltával a funkcióit teljes mértékben ki tudja használni. Ókovács Szilveszter lapunknak a már megvalósult kiszolgáló helyiségekről és a még távlati tervként szereplő lehetőségekről is beszélt, amelyek között iskola, zeneiskola, balettképzés is szerepel, mint az utánpótlás-nevelés fontos tevékenysége.

❙ *Az Eiffel Műhelyház hatalmas lehetőséget jelent a hazai koncertéletnek, elsősorban a hazai operajátszásnak. Túl a kiszolgáló egységeken, az épületben nemcsak játszóhely és próbaterem lesz, hanem egy modern, stúdiófelvételekre alkalmas zeneterem is. Mindez adja a lehetőséget, hogy kiszélesítse palettáját az Opera, és több felvételt készítsen, ennek a tendenciája már hosszú ideje látszik is. Milyen felvételeket terveznek?*

– Elsősorban hazaiakat – a huszonnyolcadik Toscát lemezre venni nem volna értelmes cselekedet főleg akkor, amikor a magyar művek még mindig nincsenek egyszer sem felvéve, vagy nincs belőlük újabb, legalább XXI. századi hanglemez. Természetesen a nagy nemzetközi művekkel is törődünk, hisz hatalmas repertoárt játsszunk, jövőre több mint 60 operát egyetlen évadban, de azokat online stream-szolgáltatásunkban mint élő előadást lehet majd megtekinteni. Valóban, a pandémiás kényszerszünet adott lehetőséget arra, hogy az Opera magyar vonatkozású bemutatóinak zenei anyagát rögzíthessük is az Eiffel Műhelyház Fricsay Ferenc stúdiójában, amely egyedülálló módon a Zenekar és az Énekkar közös felvételeinek lebonyolítására is alkalmas, 450 m^2-es, kifejezetten lemezstúdiónak épült terem. Az első felvételt még augusztusban Plácido Domingo készítette benne. Rögtön utána a Nemzeti Filmintézet pályázata nyomán operafilm hanganyagát vettük itt fel, a Sába királynőjét – tudni kell, hogy a magát magyarnak valló Goldmark e darabja nagyobb apparátust kíván az Aidáénál! –, de sor került az István, a király című rockopera szimfonikus változatának rögzítésére is, és A képzelt beteg, avagy őfelsége komédiása című új Vajda-opera is már az utómunkáknál tart. Közben kvázi élőben vettük fel a Poppea megkoronázása című Monteverdi-mű kortárs átiratát, amely Bella Máté munkája, és Fekete-Kovács Kornél jazz csapata is közreműködik benne, ebből is operafilm lesz, a műfaj történetében először, 10 csúcskategóriás mobiltelefonnal rögzítettük a képet. Aztán a tervek szerint az új Gyöngyösi-művel, A Mester és Margaritával folytatnánk és néhány nyitánnyal, versenyművel, amelyeket az évek során rendeltünk magyar szerzőktől. A sorból kilóg a

Fotó: Emmer László

Párizs lángjai című nagybalett zenei anyagának rögzítése: ezt nem is elsősorban az utókor számára, hanem a februári balettpremier próbái és biztonságos megtartása miatt vesszük fel.

❙ *Bizonyos szerzők és művek esetében ez a kezdeményezés hiánypótló is lehet, ugyanakkor a lemezpiac a hagyományos – fizikai hanghordozó – formájában már kevésbé működik. Milyen új csatornákban – fájlmegosztók, zeneletöltési oldalak, internetes zenevásárlás – gondolkodik az Operaház?*

– A Magyar Állami Operaház Zenekara 2019 óta jelen van a legnagyobb zenei streaming-szolgáltatók felületein, ahol legfőbb küldetésünknek ugyancsak a magyar szerzők műveinek közzétételét tekintjük. Közöttük is kiemelt szerepet foglal el a nemzeti opera megteremtőjének, Erkel Ferencnek az életműve, amely intézményünk egyik alapítója és örökös főigazgatója felé tett gesztus, mi több, kötelesség is, és e téren jelentős hiányt kell pótolnunk. Az elmúlt bő egy évben feltöltöttük a

Fotó: Rákossy Péter

Bánk bán és a Hunyadi László ősváltozatának stúdiólemezeit, a Bátori Mária, a Dózsa György és az Erzsébet koncertszerű részleteinek 1-1 korongjával. A sor idén a Névtelen hősökkel folytatódott volna, majd pótoljuk, amint lehet. A megosztott kínálat a jövőben tovább bővül, egyelőre még a Háry János és A vágy villamosa balettzene stúdiófelvétele érhető el a streaming-szolgáltatóknál az Opera saját kiadója, a Trezor elmúlt 10 évben megjelentetett mintegy 50 lemeze közül.

A stúdió elsősorban az Operaház céljait szolgálja majd, vagy a teljes magyar zenei élet által igénybe vehető lesz?

– Éjszakánként kiadjuk, tehát számítunk filmzenei projektekre, de előzetes egyeztetés mellett akár nappal is lehetséges, hogy testvéregyüttesek nálunk vegyék fel az anyagaikat – a mi zenekarunknak három színházunk zenekari árkában és a Jókai utcai zenekari centrumunkban is mindig lesznek feladatai. Magyarország legnagyobb kulturális intézményeként az vezet minket, hogy a lehetőségeinket is meg kell osztani, kiváltképpen, ha sikerült az ország egyetlen nagyméretű és ultramodern technikával felszerelt hangstúdióját megépítenünk.

A képzési helyek is itt kapnak otthont. Mit kell tudni ezekről a kurzusokról, és hogyan illeszkednek az Opera munkájába?

– A képzés most még nem feltűnő profilunk, de a középtávú stratégia mentén egyenesen berobbanhat az Opera életébe. Januárban akkreditálják a jelmezvarró tanműhelyünket, később gyors egymásutánban lakatos- és asztalosnövendékek gyakorlati oktatási helyévé is válik az Eiffel. A telek hátsó részén még várat magára az utolsó épület, az úgynevezett Radnai Állomás felújítása, ott nyílik majd az Opera V4-es nemzetközi operastúdiója, tehát posztgraduális énekesképzése. És hónapokra lehetünk attól, hogy az Eiffel2 kódnevű projekt is startoljon, annak pedig része a szomszédos egykori MÁV-szakiskola felújítása: ott kap majd helyet gyermekkarunk és balettintézetünk növendékeinek képzése egy 8 osztályos művészeti iskola és kollégium keretében, délutánonként zeneiskolai képzést is tervezünk majd. Színházi szakmák, zenei, énekesi és balettképzés: szokatlan lehet, de a világ legnagyobb operaintézményeinek ez a tevékenység a sajátja – mi az első ötben vagyunk, e téren is fel kell tehát zárkóznunk, különben nem lesz utánpótlás.

Az Eiffel Műhelyház debütálását megnehezítette a járvány és az ezzel járó korlátozások, amelyek a teljes magyar koncertéletet sújtják. Ugyanakkor talán ez kis késlekedés lehetőséget is nyújt a felmerülő kezdeti technikai nehézségek kiküszöbölésére, a próbaüzem finomhangolásaira. Milyen fejlesztések készültek már el, és melyek azok, amelyek még folyamatban vannak a Műhelyházban?

– Jó, hogy volt extra időnk, de ez már a világ leghosszabb próbaüzeme, hisz lassan két éve tart. Mivel önmagában a komplexum főépülete, az öthajós Eiffel-csarnok is nagyobb alapterületű a Parlamentnél, folyamatosan dolgozunk. Meg kell jegyezni, hogy az Opera dolgozói az elmúlt 2 évben milliárdos nagyságrendű munkát végeztek az akusztikai elemek gyártása és felrakása, a padlóburkolás, gipszkartonozás, festés, villanyszerelés kapcsán, de gyártottunk számos alkalommal acélszerkezeteket is. A kollégák odaadó munkája nélkül ez a projekt egész egyszerűen nem készült volna el: március közepére tervezzük az ünnepélyes avatást, akkorra a közönségforgalmi terek több ezer négyzetmétere maradéktalanul olyan állapotba kerül, ahogyan szerettük volna. Az üzemi területeken még további próbatermek és műhelyek kialakítása zajlik 2021 év végéig saját beruházásban, amikor az Operaház próba- és gyártási igényeit is ki kell már elégítenünk az Eiffelben.

Az új játszóhely léte mennyiben bővíti az Opera játszókapacitását, mennyiben módosítja a repertoárt? Milyen típusú műveket, műfajokat képzelnek el a Műhelyházban? Gondolok itt a kortárs és a könnyűzene határmezsgyéjére, hiszen mindkét műfaj jelen van az Opera műsorán, és a sokadjára is elmaradt Gyöngyösi-opera-musicalre, a Mester és Margaritára, amelyik éppen a Műhelyház nyitásánál debütált volna a dalszínház műsorán. Elsősorban ilyen típusú, kicsit kísérletezgető művekre gondolnak az Andrássy úti Ybl-palotától nagyon eltérően épített környezetet jelképező Műhelyház

Fricsay Ferenc Stúdió. Fotó: Berecz Valér

repertoárjának kialakításánál, vagy nincsenek ilyen határok?

– A Bánffy terem Budapest harmadik zenekari árkos terme, amely színházi térben épült meg, az Operának pedig konkrétan az a harmadik lába, amellyel kitámaszthatja magát. Ugyanis innen várjuk a művészi és közönségutánpótlást is, de a periférikus művek játszásával a magas igényű értelmiségi közönség betalálását ugyanúgy. Az Eiffel színháztermének 400-600 fős állítható nézőtere az Opera úgymond kamaraszínpadát jelenti, amelynek műfajiságát jól szimbolizálja a 19. századi, ipari műemléki környezetben létrejött 21. századi színházi tér, palettáját pedig a már meghirdetett repertoár is tükrözi. Elsősorban olyan rétegműfajokra számíthat itt a közönség, mint a 21. századi kortárs operák, mint például Vajda János A képzelt beteg, Jake Heggie Ments meg, Uram!, Tóth Péter Tóték, a XX. század színpadainkról le- vagy elmaradt műveinek egy része, mint például Debussy Pelleas és Melisande, Britten A szentivánéji álom, de itt kerülnek színre majd a kísérleti előadások is, mint például Purcell/Almási-Tóth A tündérkirálynő, Poldini A farsangi lakodalom, Händel/Mozart Messiás. Itt lesz az otthona a Magyar Nemzeti Balett teljes kortárs és neoklasszikus-egyfelvonásos repertoárjának is, ilyen például Alexander Ekman Cacti, vagy Venekei/Dés A vágy villamosa. Ide sorolhatók a műfaji határokat bontogató, kísérletező művek is, mint a már említett Gyöngyösi-féle opera-musical, vagy a Philip Glass balett-operája, a Veszedelmes éden (Les Enfantes Terribles), vagy olyan zenés prózai alkotások, mint Szálinger Balázs az Opera felkérésére írt művei, a Siegfriedidill és a Kirzantémok, vagy a most elmaradt Az aranyműves boltja. A barokk, illetve preklasszikus, 18. századi operák is itt találnak majd új játszóhelyet, ezek a művek szintén kölcsönhatásba léphetnek a mai kor eszköztárával, ahogy láttuk ezt a két mozarti töredékből született A kairói lúd vagy a Bella Máté által újrahangszerelt Monteverdi-opera, a Poppea megkoronázása esetében vagy születik majd a Beaumarchais Figaro-trilógiája nyomán készült operákból a Figaro3 és Lully zenéjével és balettbetéttel kiegészülő Úrhatnám polgár. Végül, de nem utolsó sorban az elmúlt évtizedek elfeledett magyar operáit is itt kívánjuk újra felfedezni, ahogy tettük ezt korábban Kenessey Az arany meg az asszony című operája esetében, és ezt a sort folytatjuk januárban a Dohányi Simona néni és Hubay A cremonai hegedűs című darabjaival is.

❙ *Hogyan épül majd fel az Operaház, az Erkel Színház és a Műhelyház hármas egysége a repertoár megoszlása szempontjából?*

– Az Operaház és az Erkel Színház a tervek szerint viszi tovább eddigi szerepét. Az Ybl-palota a 136 éves műfaji hagyományainak örököseként, Budapest és Magyarország egyik leglátogatottabb turisztikai célpontjaként továbbra is a reprezentatív, nagyszabású produkciók otthona lesz, míg az Erkel Színház a népoperai jelleget, a slágerművek sorozatait fogadja színpadára. A két ház által vitt, elsősorban a hosszú 19. század műveire összpontosuló repertoár két peremvidékét pedig az Eiffel Műhelyház kínálata fogja majd körbe olyan fiatal színházi alkotók bevonásával, mint Szabó Máté, Dömötör András, Polgár Csaba, Tarnóczi Jakab, Varga Bence, Székely Kriszta, Szente Vajk és mások, akik reményeink szerint az operai közegen át egy más nézői réteget is meg tudnak szólítani.

❙ *A Műhelyház látogatóközpont is egyben. Ez alatt pontosan mit kell érteni?*

– Az Opera egyedülálló alkotóműhely, és az Eiffel Műhelyház páratlan lehetőséget kínál, hogy az itt zajló alkotófolyamatba, munkába betekintést nyújtson a közönségnek. Szervezett csoportos vezetések indításával és a munkát nem zavarva, megfelelő távolságtartás mellett szeretnénk betekintést kínálni ezekbe a folyamatokba, legyen szó akár zenekari vagy színpadi próbákról, vagy a varrodák, vagy a szcenikai tárak működéséről. Az épületet eleve úgy terveztettük, hogy egy 1000 méteres akadálymentes függőfolyosó formájában legyen benne olyan látogatói útvonal, amelyről 18 különböző próbaterembe és műhelybe, raktárba nyílik betekintés – ez lesz a Ház egyik nagy attrakciója. Célunk itt is az, hogy felhívjuk a figyelmet az opera- és balettelőadás mögött álló munkának az értékére, és megfelelő utánpótlást is biztosítsunk azoknak a speciális színházi szakmáknak, amikkel máshol nem találkozhatnak az érdeklődők.

❙ *Nyilván egy ilyen nagy beruházás nagyon széles horizontot nyit az Opera lehetőségeit illetően. Melyek azok az elképzelések, amelyek még talán nem látszanak, de idővel a Műhelyház kínálatában megjelenhetnek? Milyen távlati tervekkel számolnak?*

– Reméljük, hónapokon belül elindul egy másik, ha úgy tetszik, utolsó nagy felújítási projektünk is, az Erkel Színház üzemi területeinek átépítése, felújítása. A 2013-

as rapid munkálatok vállaltan 5 évnyi játékot készültek kiszolgálni, azt már évekkel meghaladtuk. Ha az Operaház 2022 tavaszán megnyit, az Erkelt be kell zárnunk, és attól függően, hogy a kormányzat milyen mérvű beavatkozást támogat, gondoskodnunk kell a legnagyobb magyar színházépület jövőjéről. Itt a legkisebb munkálat is milliárdos forrást igényel, de a backstage bontásától és újraépítésétől a legszolidabb zsinórpadlás- és zenekari árok-korszerűsítésig minden elképzelhető. Az Opera és a közönség érdeke az, hogy az Erkel Színház felújítása ne vegyen igénybe éveket, úgyhogy a leghatékonyabb megoldást keressük, a 2022 decemberi újranyitásban bízva.

❙ *Felmerült, hogy az új játszóhelyen más zenekarok is otthonra találjanak. Vannak ilyen tervek, illetve menynyire szándékoznak lehetőséget adni más zenekarok, adott esetben operát is játszó együttesek bemutatkozásának? A vidéki és a határon túli magyar operajátszóhelyek az utóbbi időben többször megfordultak a Magyar Állami Operaház meghívására Budapesten.*

– Valóban, az Eiffel2 projekt kapcsán szívesen otthont adunk más zenekaroknak, de ebben még nem született döntés. Amint lesz elég játszóhelyünk, újra elindítjuk Primavera Fesztiválunkat, amikor a hazai öt operatársulat és Kolozsvár is vendégségbe érkezik hozzánk, a balett térfelén ugyanez igaz a Pas de Quatre-programmal. Mindehhez az ideutazáshoz viszont a vírusnak kellene előbb nagyon messzire távoznia.

Kiss Eszter Veronika

A tradíciók átadása

„a magyar zenei élet jövőjét a zenekarok fogják meghatározni”

„Kérdés, hogy ezt az üres termet minek fogjuk fel. A mindenségnek, vagy csak egy szobának. Aki üresnek érzi a termet, annál talán kevés a motiváció. Viszont, ha úgy érezzük, hogy az örökkévalóságnak játszunk, akkor az hihetetlenül felemelő érzés” – fogalmazott a közönségmentes koncertek kapcsán Keller András, a Concerto Budapest zeneigazgatója, aki arról is beszélt, hogy nőtt a zenekari zenészek presztízse, a magyarországi zenekari nívó bíztató, ugyanakkor a tradíciók kicsit homályosak Magyarországon.

❙ *Mennyire vonzó a zenekari zenész, mint életpályamodell? Hol helyezkednek el a zenészek közötti ranglistán? Változott ez a pozíció az utóbbi időben?*

– Összehasonlítva azzal az időszakkal, amikor én voltam pályakezdő, ma sokkal nagyobb a presztízse a zenészek között a zenekari pályának, aminek végtelenül örülök. Nem tartottam egészségesnek azt a hozzáállást, ami az én fiatalkoromban volt jellemző, amikor sokan kizárólag a szólista karriert értékelték, a többit lebecsülték. Ennyi év élettapasztalat alapján azt kell mondanom, hogy nincs csodálatosabb a társas zenélésnél, a kisebb kamaracsoportok is nagy élményt jelentenek, egy zenekar pedig egy fantasztikus közösséggé válhat. Lehet azt mondani, hogy elfogult vagyok, de végtelenül boldognak érzem magam, hogy a Concerto Budapestnél olyan szellemi társaságra leltem, ahol igazán otthon érzem magam. A jelenlegi magyarországi zenekari nívó több mint bíztató, de egy kicsit aggódom, hogyan lehet ezt a színvonalat tovább fejleszteni. A zenész utánpótlás, specifikusan a mindenkori zenekari zenészek képzésének kérdése a legfontosabb, hiszen a magyar zenei élet jövőjét a zenekarok fogják meghatározni.

❙ *Ha már a zenekari képzés szóba került: léteznek olyan modellek Európában, amelyek ezt a kérdést másképp közelítik, mint a magyar zeneoktatás?*

– Azt gondolom, hogy inkább súlypont különbségek vannak, nem igazán más modellek, hiszen minden egyetemen az a cél, hogy megtanítsák a zenészeket minél jobban zenélni. Abban látom a különbséget, hogy hogyan lehet komplexen kezelni, koordinálni ezeket a területeket. Természetes, hogy minden fiatalnak a legfontosabb a főtárgy tanulmánya. Aki előrelátó, az fontosnak tartja a kamarazenét is. Itt jön a probléma, nagyon sok a feladat, így a zenekarra kevesebb idő jut. Aki tud, elmegy zenekarokba kisegíteni. Nagyjából ez a helyzet itthon is. Ezzel szemben szerintem az a jó iskola, ahol valamilyen módon össze tudják hangolni a zenekari képzés, a kamarazene és a főtárgy egységét, adott esetben személyre szabottan is. Londonban például külön van művészképző és zenekari képző szak, és nekem is van olyan növendékem, aki kifejezetten a zenekari képzésben vesz részt. Ilyenkor a főtárgy óra is ezt segíti elő. Ennek sok előnye van, az itt végzett fiataloknak kifejezetten jók az esélyei a próbajátékokon, hiszen ezek speciális kihívásaira is felkészülnek. Hatalmas a verseny, mert egy próbajátékon több százan próbálnak bejutni a zenekarokba. Más kérdés, hogy mindig a legjobbak jutnak-e be, versenytapasztalataim mást mutatnak.

❙ *Azért, ha valaki tehetséges, előbb-utóbb elhelyezkedik.*

– Ha nem sikerült tökéletesen valakinek a próbajáték, de tudom, hogy jó zenészről van szó, akkor igyekszem oldani a feszültséget, foglalkozom az illetővel. Az idegrendszer nem mindig bírja a terhelést, a próbajáték nagyon kiszolgáltatott helyzetet teremt. Sok szempontból kiélezettebb, mint egy nagy verseny. Empátia is szükséges ahhoz, hogy az ember meghallja a másik játékában, hogy milyen személyiség, mert nemcsak zenészt, de személyiséget is keresünk a csapatba. Én hiszek abban, hogy a zenélésen keresztül minden ember meg tud mutatkozni.

❙ *Szóba került, hogy a főiskolás fiatalok úgy próbálnak beletanulni a zenekari munkába, hogy kisegítenek a zenekarokban. Ha ezt a tanulmányokba lehet illeszteni, például ösztöndíj-rendszerrel, akár arra is lehetőséget adhat, hogy egy-egy zenekar ilyen módon is neveljen magának utánpótlást.*

– Amikor a Concerto Budapest a Zeneakadémia rezidens zenekara volt, ez volt tulajdonképpen az egyik fő cél, noha különböző okok miatt végül nem tudott hosszabb távon megvalósulni. Ezzel együtt minden zenekar a maga módján részt vesz ebben a kiképző munkában. Egy ideje gondolkodom azon, hogy nagyon hasznos lenne létrehozni egy – akár időszakosan működő – zenekari akadémiát itthon, szívesen fektetnék bele energiát, ha létrejöhetne. A nagy nemzetközi ifjúsági zenekarok szisztémája nagyon jó. Megtiszteltetés oda a fiataloknak bekerülni, közösségben vannak, különböző életszerű feladatokkal találkoznak, turnéval, lemezfelvétellel. Ezekben a nyári táborokban hetekig próbálnak, ilyenkor bőségesen van idejük alaposan felkészülni, a való élet hajtásában ez soha nincs meg. Egy ilyen nyári zenekari akadémián komoly szakemberek foglalkoznak a szekciókkal, kamarazenei feladatokkal bízzák meg a fiatalokat.

❙ *Említette az egyensúlyt a különböző területek között. Ehhez a tanárok közös munkája szükséges.*

– A tanári együttműködésen nagyon sok múlik. Életem egyik nagy adománya volt, hogy Kurtág, Rados, Mihály tanár úr és Kovács Dénes egymásnak adták a kilincset, hogy én jobban tudjak játszani. Törődtek velem. Fontos volt számukra, hogy a növendék kihozza magából a maximumot. Zenekarokban is van ilyen, a nagy nyugati együttesekben rendszeres, hogy egy tapasztalt kolléga hónapokig tanítja be élesben, a próbák alatt a saját trükkjeikre, a mesterfogásokra az új tagokat. Ennek a lényege a tradíciók átadása. Kicsit félve mondom, hogy éppen ebben látom Magyarországon az egyik problémát: homályosak egy kicsit a tradíciók. Most azon dolgozom a Concertóval, hogy olyan játékkultúrát tudjunk teremteni, amelyik igazi tradícióvá válhat. Végh Sándorral való első találkozásom jut eszembe. Mikor első alkalommal játszottam neki Brahms szonátáit, egyszer megállított, és mutatott nekem egy technikai

megoldást. Rögtön hozzátette, hogy nem muszáj így játszanom, ha nekem másképp kényelmesebb. Engem már önmagában az sokkolt, hogy a választási lehetőséget az én kezembe adta. Addig én ahhoz voltam szokva, hogy ezt így kell játszani, és kész. Mondta, hogy gondoljam meg, egyébként ő ezt az ötletet Hubaytól tanulta, Hubay pedig Joachimtól, aki pedig Brahmstól. A tradíció létezik. Ugyanakkor fenntarthatjuk magunknak a jogot, hogy lehet rajta változtatni.

❙ *Mennyire működik ez a tradíció a magyar zenekari életben? A nagy zenekarokat első hallásra meg tudjuk különböztetni, a hangzásuk a védjegyük is egyben.*

– Visszakérdezek. Mondjon párat, akikről tényleg meg tudja mondani!

❙ *Berlini Filharmonikusok, Bécsi Filharmonikusok, Londoni Szimfonikusok…*

– Talán még a Chicagói Szimfonikus Zenekart vagy a Concertgebouw-t tudnám hozzátenni, de ennél sokkal többet nem nagyon mondanék én sem. Veszélyes ebbe a játékba belemenni. Magyarországon újra kell teremteni a zenekari tradíciót. Szerintem jó úton vagyunk ezen a téren, de ahhoz, hogy egy zenekar saját hangon tudjon játszani, évtizedek kellenek.

❙ *Nagy a versenyhelyzet, egyrészt azért, mert a nívó is emelkedik azáltal, hogy az internet segítségével bármelyik világhírű zenekar meghallgatható, van mihez viszonyítani. Másrészt nagyon bőséges a hazai koncertkínálat.*

– Ebben nagyon jók vagyunk, és örülök annak, hogy a Covid-járvány alatt is meg tudtuk tartani az együtteseket. Nekem úgy tűnik, hogy még a közönség létszámát is sikerült növelni a közvetítések által, nyilván részben an-

nak köszönhetően, hogy javarészt ingyen lehet megnézni ezeket.

Ki lehetett próbálni kockázatok nélkül a műfajt, hiszen, ha nem tetszik, tovább lehet kattintani.

– Persze kérdés, hogy ha majd meg kell venni a jegyet, és 45-50 percnél hamarabb nem lehet kijönni a teremből, akkor a most online közvetítésekre rákattintó emberek mennyire ülnek be az élő hangversenyekre. Valamit a Covid is hozzá tudott tenni a koncertélethez: kiderült, hogy mégis nagy igény van a komolyzenére.

Ahogy a Covid növelte a zenetanári pálya presztízsét, a zenekari zenészekét is, hiszen leginkább a szabadúszó zenészek maradtak bevétel nélkül.

– Bár sokkal több forrás került a magyar zenekari életbe, Németországhoz viszonyítva már nem egy a tízhez a szorzó, hanem mondjuk egy a héthez, de ez akkor is hatalmas különbség, kérdés, hogy tudjuk itt tartani a tehetségeket. Szinte az aranykorba léptünk ebben a műfajban, de vajon ez hogyan tud kiteljesedni, tovább fejlődni? Ennek a kulcsa a magyar zenekari képzés, és az összefogás ennek érdekében. Mindig lesznek jó szólisták, egy sztárt pénzért bármikor meg lehet venni, de a magyar zenei életet a zenekarok határozzák meg. Az opera és a szimfonikus zenekari repertoár a klasszikus zene legreprezentatívabb műfaja. Ezek fenntartása nem csak forrás kérdése, sokkal inkább azé, hogyan tudunk ebből a lehetőségből igazi művészetet teremteni, olyan helyzetet, hogy a jövő generációja egy magasabb nívóból indulhasson el. Én abban érzem az igazi felelősséget, hogy mit és hogyan teszünk itt a jelenben, hiszen ez határozza meg a jövőt.

Hogyan érintette a Concerto Budapestet a közönségmentes állapot?

– Az üres teremben való játék először borzalmasnak tűnt, de érdekes, néhány alkalom után, teljesen természetessé vált. Csak a darab van és mi magunk. Nincs semmi körítés, csak a zene. Az az igazság, amikor elmegyünk egy lemezfelvételre, akkor is egy üres teremben játszunk. Kérdés, hogy ezt az üres termet minek fogjuk fel. A mindenségnek, vagy csak egy szobának. Aki üresnek érzi a termet, annál talán kevés a motiváció. Viszont, ha úgy érezzük, hogy az örökkévalóságnak játszunk, akkor az hihetetlenül felemelő érzés. Amikor az ember megy a darabbal, eggyé válik a hangokkal, akkor úgyis mindegy, hogy hányan ülnek ott. Nem azt akarom mondani, hogy nincs szükségünk a közönségre… Amikor nyáron beindulhattak az élő koncertek, nagyon kis létszámú közönség előtt játszottunk ahhoz képest, amihez szokva voltunk, mégis sokkal intenzívebb volt a kapcsolat a zenekar és a közönség között.

Milyenek a visszajelzések az online hallgatói létszámról?

– A Concertónak hatalmas nézettséget hozott ez az év. Most kaptam meg a konkrét statisztikákat: nem kattintásból, hanem hallgatóból 580 ezer fő választott minket, ami eléggé párját ritkítja, ez részben a Beethoven-napnak köszönhető, csak ott 240 ezer hallgatónk volt. Ilyen eddig nem volt a klasszikus zenében, ezek popzenei számok.

Ezek szerint a tavaszi tapasztalat mostanra működőképes formákat alakított ki.

– Én nem tartom szerencsésnek, hogy amikor ilyen magas fokon fertőz a járvány, akkor nagy szimfonikus zenekar játsszon, ezért át is alakítottam a programot úgy, hogy kisebb létszámmal is előadható művek szólaljanak meg. A műsorokat az éppen aktuális helyzetre igazítva hétről-hétre kell újra alkotni, de még ez sem leküzdhetetlen akadály.

A következő időszakban mik a tervek?

– Azt tűztem ki magam elé, hogy a Concerto semmilyen meghirdetett programját ne mondja le, persze ez sem jelenti azt, hogy hiánytalanul mindent meg tudunk tartani. Ősszel meg kellett szakítanunk a lemezsorozatunk felvételét, ehhez szeretnék visszatérni a Tacet céggel, illetve a Beethoven-szimfóniák felvételéhez. Nyár elején mennénk újabb ázsiai turnéra, az amerikai turnét pedig jövő februárra halasztották. Az állandó újratervezés nagy türelmet igényel. Annak viszont örülök, hogy a zenekar a tavaszi három hónap után gyorsan visszanyerte a formáját. Az az ars poeticám, azt tartom a legfontosabb feladatomnak, hogy ha bejön hozzám egy növendék, mindenképpen úgy menjen ki, hogy jobban játszik, mint ahogy bejött. Ha nem, akkor rosszul csináltam a dolgom. Ez persze nem mindig sikerül, de mindig kell tudnom adni néhány olyan tanácsot, amitől azonnal jobban tud játszani, nemcsak a jövendő húsz évben. Az igazi tervem az, hogy minden nap jobban szeretnénk játszani, mint az előző nap.

Kiss Eszter Veronika

KÖZLEMÉNY

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége a kialakult járványhelyzetre tekintettel, 2020. december 29. napján elektronikus hírközlő eszköz igénybevételével megtartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen a Concerto Budapest tagságának megújításáról és a korábbi elnök, Kovács Géza egyéni tagságáról szavaztak sikeresen a szavazásra jogosultak. Ennek eredményeként a Szövetséghez tartozik tizenöt hivatásos szimfonikus zenekar – hozzájuk kapcsolódóan három hivatásos kórus – egy hivatásos kamarazenekar, 8 regionális zenekar, egy egyesületként működő zenekar és két egyéni tag.

A művészetoktatás minden országban állami prioritás

Az elmúlt hónapokban körüljártuk, milyen problémákkal szembesülnek a magyarországi zenei felsőoktatási intézményekben dolgozó muzsikusok; megismerhettük a feltételeket a vezetők szemszögéből éppúgy, mint az oktatók oldaláról. Adódott a sorozat utolsó részében a kérdés: mi történik mindeközben az ország vezető zenei egyetemén, a Zeneakadémián? A kérdésekre ezúttal Dr. Vigh Andrea, az intézmény rektora válaszolt.

Azok a felsőoktatási intézmények, amelyekben zenei képzés is folyik, különböző struktúrákban működnek; míg Miskolcon és Győrben alapítványi fenntartású létesítmények látják el ezt a feladatot, Debrecenben, Szegeden vagy Pécsett az ezekben a városokban működő egyetemek egy-egy karát jelentik a zeneművészeti fakultások. Mit lehet tudni a Zeneakadémia jövőjéről, vannak-e ezzel kapcsolatos tervek?

– A Zeneakadémia egy egészen speciális, önálló, független, államilag fenntartott egyetem, amely már százötven éve működik kiválóan, és intenzív nemzetközi figyelem irányul rá. Liszt Ferenc maga alapította, ami teljesen unikálissá teszi az egész világon, hiszen a muzsikusok nevét viselő intézmények mind csak felvették országaik zeneszerzőinek nevét, például sem a varsói Chopin Akadémia, sem a Csajkovszkij Konzervatórium nem büszkélkedhet így alapítójával. Mi több, a nagylelkű és nagyvonalú, magát mindig magyarnak valló világpolgár Liszt Ferenc, első tanárként díjmentesen tanította a diákokat. Ha bárhol a világban kimondjuk Liszt nevét, az egy igazi hívószó Magyarországgal összefüggésben – mindenki tudja, kiről beszélünk. Kevés nemzetközileg is ennyire ismert és sikeres magyarra emlékezhetünk; ezen túl a professzionális koncerteket is szervező Zeneakadémiának még a nemzetközi egyetemi szférában sincs párja. Amiben hasonlítunk a többi intézményhez, az az, hogy Magyarországon egységes felsőoktatási rendszer van, amelynek szabályai ránk is vonatkoznak. Ám a rendszert nem a művészeti képzés komfortérzetére szabták. A Zeneakadémia tapasztalja, hogy a zeneművészeti képzőhelyek nem férnek bele abba az elgondolásba, amely optimális a tudományegyetemek vagy az iparitermelési szektor fejlődése számára. E rendkívüli intézmény esetében azt is látni kell, hogy a zene egy nonprofit terület. Nem lehet termeléstől, bevételtől, üzleti szempontoktól függővé tenni a működését, mert pont akkor tud virágozni, ha hosszú távú, kiszámítható, állami biztonságot kap a fennmaradásra. Lehet zenei karokat magánegyetemek részeiként jól működtetni, erre vannak nemzetközi példák. De a csúcsintézmény, a koronaékszer minden fejlett országban állami fenntartású. Az emberiség történetében a művészet az ókortól kezdve

mindig is a javakból történő visszaforgatás árán tudott működni, és az adott nép, illetve hatalom dicsőségére vált. Tehát mindig is az állam pénzelte – mindegy, hogy fáraó, király vagy köztársaság.

Nem zárkózna el az alapítványi fenntartásba kerüléstől?

– Meggyőződésem, hogy a Zeneakadémia állami fenntartásban tudja megőrizni a nemzetközi és a hazai szerepvállalását és küldetését. Az állami fenntartás szükséges, és kicsi is az egyetem ahhoz, hogy kimutatható haszonnal járjon a modellváltás – akár a gazdasági mutatókat, akár a közalkalmazotti létszámot vesszük figyelembe. Azon területek intézményei prosperálnak alapítványként, amelyek az üzleti élethez – iparhoz, kutatáshoz, találmányokhoz, mezőgazdasági felfedezésekhez kapcsolódnak, mert a megtermelt javakat vissza tudják forgatni, tehát a saját költségeik legalább egy részét megtermeli az adott ágazat. Ezt a zene nem tudja megtenni. Az ország vagyonához képest fel kell mérnünk, mennyi zenészt lehet képezni, számítva arra, hogy kiképzésük másféle előnyökkel jár és másféle gazdagságot jelent. Ha

ezt megvizsgáljuk, kiderül, hogy a közvetlen állami gondoskodással nem lehet mellényúlni.

❙ *Ön szerint ezekkel a különbségekkel kellő mértékben tisztában vannak azok a vezetők, akik a művészeti egyetemek költségvetését meghatározzák? A terület említett speciális mivoltát és az ehhez kapcsolódó igényeket elfogadják?*

– Szerintem az egységesítés és a központosítás – azaz: a mindenkire egyformán vonatkozó szabályozás – akkor lehet jó, ha kellő rugalmasságot adunk belül az intézményi sajátosságok kezelésére, vagyis nem szabályozzuk túl. Látom, hogy Magyarország döntéshozói sokat áldoznak a művészetre, a kultúrára, ami óriási erény és páratlan célkitűzés. A döntéshozók is nyilván látják, hogy a lelki táplálékon túl a magyar emberek kreatívabbak lesznek általa, tovább megmarad az egészségük, a kognitív képességeik, tehát sokkal kifinomultabb és rugalmasabb társadalom tud létrejönni nálunk is, ha a művészeti oktatás, a művészettel való nevelés jelentős szerepet kap. Fontos tisztában lenni azzal is, hogy akkor érdemes ennyit költeni a kultúrára, ha ki tudunk nevelni olyan nemzedékeket és társadalmi rétegeket, amelyek ezt igénylik. A Városmajor utcai iskolával való kapcsolatunk egyértelműen bizonyította, hogy a kompetenciateszteken jobban teljesítenek a zenét tanuló iskolások, mint azok, akik nem tanulnak zenét. Az MTA/ELKH összetett vizsgálatokat végzett a gyerekekkel: az agyi képalkotás kutatásainak nemzetközi szintű projektjéből kiderül, hogy a zenével felnövő gyerekek agyhullámai különböznek a zenét nem tanuló kortársaikétól. Ezek elképesztő eredmények.

❙ *Jelen szervezeti formájukban van lehetőségük olyan módon többletforrásokhoz jutni, mint más egyetemeknek?*

– Mi is tudunk pályázatokon indulni, de lehetőségeink messze elmaradnak a felsőoktatásra általában jellemző pályázati struktúráktól, európai viszonylatban is. Legutóbb az öt különálló művészeti egyetem együtt nyert egy uniós EFOP pályázatot, amelynek témája a művészeti nevelés a közoktatásban. A pályázat nagyon sikeres volt – jómagam főleg a zenei területet látom –, fantasztikus fejlesztések történtek, digitális tananyagok, módszertanok jöttek létre. Ezeket pont a pandémia alatt remekül tudtuk használni, sőt, díjmentesen az egész országban a pedagógusok rendelkezésére bocsátottuk. A pályázat eredményei iránt külföldről is óriási az érdeklődés a Kodály Intézeten keresztül, amely szintén részt vett a közös munkában.

❙ *Hogyan ítéli meg a Zeneakadémián a képzések támogatottságát? Vezető intézményként érezhetően más helyzetben vannak-e, mint az ország összes többi felsőfokú zeneoktatást nyújtó intézménye?*

– A Zeneakadémia ebből a szempontból is egyedi helyzetű. Nálunk igen széles a paletta, hiszen a klasszikus zene mellett itt lehet tanulni jazz-t, egyházzenét, népzenét, zenetudományt, zeneszerzést – oktatásunk a zene összes részterületét lefedi. Erre sincs sok példa a világ zenei felsőoktatásában. Jelenleg zajlik a bolognai rendszer kihívásainak átvizsgálása, egy sokoldalú javaslat kidolgozása a tanárképzés megújítására, segítve a tudományegyetemek zenei karait. Együtt kezdtük kialakítani azt a szabályozási tervet, amely megfelelő lenne az egyetemi szférában a zenei tanárképzéssel összefüggő gondok enyhítésére. Valóban, ahogy már előttem nyilatkoztak erről, a képzés alulfinanszírozott, amin fontos lenne változtatni. Ha a képzés veszteséges, az semmi esetre sem a képzőhelyek hibája, hanem a rendszeré. Azzal is egyet kell értenem, hogy megengedhetetlen, hogy egy egyetemi adjunktus ma kevesebbet keres, mint egy zeneiskolai tanár. A Zeneakadémia állami csúcsintézményként szívesen fogja össze a korszerűsítést célzó elképzeléseket és folyamatokat.

❙ *Egy régebbi interjúban utalt arra, hogy a zenekari játék területén nagyon előnytelen, hogy az osztatlan képzés megszűnésével teljesen tervezhetetlen a zenekari gyakorlat. Akkor a fluktuációt említette ennek okaként, valamint a tanulmányok átcsoportosítását, a kreditek átvitelét. Sikerült-e ezen javítani? Esetleg tervben van újból az osztatlan képzés bevezetése? Vagy marad a bolognai rendszer annak előnyeivel és hibáival együtt?*

– Marad a bolognai rendszer, ez biztosnak látszik, tudtommal nincs változtatási szándék. Való igaz, hogy a zenei területen a három éves BA képzés végén kiadott diploma nem igazán piacképes. Inkább mágneskártyaként működik, mert ezzel a világon bármely master képzésbe be lehet csatlakozni. A fiatalok nagyon szeretik, mert minőségi szabadságérzetet ad, lehetőséget arra, hogy a növendék két évet eltöltsön egy másik országban. Hozzánk is nagyon szívesen jönnek diákok a kétéves master képzésre, ennyi időt még könnyedén vállalnak egy akár számukra ismeretlen országban is. Öt év már túl hosszú. A hallgatók megszokták az osztott képzést, és megpróbálják kihasználni az előnyeit. Mivel a rendszer elemei egymással kompatibilisek, ösztöndíjakkal járják a világot. Egy biztos: a BA diploma sem itthon, sem külföldön nem elégséges. Ma már – ez nem volt mindig így, de most így van – a zenekarok is megkövetelik a master diploma meglétét, hiszen az utolsó két évben stabilizálódik a tudás egy olyan minőségi szinten, amit elvárnak az együttesek. A kreditrendszer rugalmassága hátrányokkal is jár: miután a hallgatókat folyamatosan foglalkoztatja az önállósodás, a munkába állás, a közreműködés lehetősége professzionális együttesekben, tologatják azokat a tárgyakat, amelyeket nem előre megszabott időben kell elvégezni. Ennek az a következménye, hogy aki rosszul kalkulál és nem végez idejében tantárgyaival – azaz minden előírt kredittel – a diplomázás idejére, az nem kaphat diplomát. Aki kockára teszi az államilag finanszírozott ösztöndíjas féléveit, az

kicsúszhat, ami azzal jár, hogy fizetős diák lesz. A képzés azonban olyan drága, hogy nem tudják kifizetni a családok. Diploma nélkül pedig ma már nem lehet elhelyezkedni, bár egy darabig lehet kisegítésből, ösztöndíjasként zenélni. Talán a szólistáknál kevésbé érvényesül mindez, ott nem kérdezik a színpadon, hányasa volt esztétikából, és van-e diplomája. Egyébként minden munkahelyhez köthető álláspályázaton beugró a diploma.

❙ *A pandémia változtatott-e a növendékek magatartásán, ami a különböző intézményekben való kreditszerzést illeti? Most azért lényegesen nehezebb utazni, máshol folytatni a tanulmányokat!*

– Miközben az utazások száma valóban visszaesett, és a külföldi jelentkezések is csökkentek, a Zeneakadémián most is szinte ugyanannyi külföldi jelentkező volt, mint a megelőző években. Ez bennünket is meglepett. Szeptemberben a külföldi diákjaink 80%-a megérkezett, és a maradék 20% digitálisan be tudott kapcsolódni a munkába. Hogy ebben mi a top kategóriába tudtunk betörni, az többek között a már említett EFOP projektünknek is köszönhető, hiszen módszertani fejlesztésekkel meg tudtunk alkotni olyan képzéseket, olyan rendszereket, amelyek korábban nem álltak rendelkezésünkre. Megtapasztaltuk a pandémia idején – és tovább is fogjuk vinni –, hogy pont ezekre a rendszerekre mekkora szükség van; külföldről is hatalmas érdeklődés mutatkozik. Bevallom, hogy amikor belevágtunk, ugyan tudtuk, hogy a világ errefelé megy, de azt, hogy ennek ekkora gyakorlati jelentősége lesz hamarosan, álmomban sem gondoltam volna! Nagy öröm, hogy a magyar pedagógusoknak is el tudtuk juttatni az eredményeket; a rendszer folyamatosan bővül, tanítható, letölthető, az oktatásban jól használható anyagokkal.

❙ *Többen is megfogalmazták a vidéki egyetemek vezetőségei részéről, hogy óriási szükség lenne a zenekari játék célzott, magas szintű oktatására, akár zenekari zenész képző szakot, szakirányt is hasznos lenne indítani. Hat éve Ön úgy látta, a kamarazene oktatása lehet ennek az alapja, és úgy foglalt állást: a Zeneakadémián kellő felkészültségre tehet szert a zenekari képességek terén egy zenész szakirány indítása nélkül is. Változott-e bármiben a véleménye? Látja-e szükségét a célzott zenekari zenészképzésnek, vagy megfelelőnek tartja a mostani képzési formákat? Ha az ország vidéki intézményei mind pártolják ezt, akkor lát-e alkalmat, lehetőséget egy szakindítás megvalósítására?*

– Nagyon sok kérdést vetett fel. A Zeneakadémia elmúlt hét éve óriási fejlődést mutat; 2013-ban nyitott újra a főépület, én ekkor lettem rektor. Akkorra épült fel a változásokhoz szükséges infrastruktúra. A legfontosabb feladataim közé tartozott, hogy a fejlesztést tartalommal töltsem meg. Az elmúlt hét évben pont a zenekari képzés megújítása volt fókuszban; mára az egész rendszert sikerült átalakítani, hol látványos, hol kevésbé látványos lépésekkel. Ezt sokan elismerik. Az egyik legjobb visszajelzés e téren az, hogy a diákjainkból álló szimfonikus zenekarunk Nemzeti Ifjúsági Zenekar címet kapott. A jelen előadó-művészeti képzésben az első évben a hangszeres hallgató alapképzést kap egy vonószenekari, maximum mozarti méretű együttessel, azután a második-harmadik év már a szimfonikus zenekari alapozásé: a BA diploma eléréséhez olyan kiváló kollégákkal fektettük le a zenekari játék alapjait, mint Kovács Péter, Rolla János, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf. A zenekarainkat Ménesi Gergely koordinálja. A harmadik év végére a hallgatóink tudása már elegendő ahhoz, hogy egy professzionális szimfonikus zenekar keretei között dolgozhassanak tovább olyan kiváló és keresett mesterekkel, mint Pinchas Steinberg, Kobajasi Kenicsiró, Dennis Russel Davies, Takács-Nagy Gábor, Keller András, Eötvös Péter vagy amíg élt, Kocsis Zoltán. A tanáraink nemzetközi szinten elismert muzsikusok, hazánk legjobb zenekarainak szólistái és szólamvezetői, akik oktatják a hallgatóinkat, és átadják a zenekari kultúrát – említhetem például a kürtös Szőke Zoltánt, a harsonás Gyivicsán Györgyöt, a trombitás Boldoczki Gábort, a fuvolista Sebők Erikát és Oross Veronikát, valamint az oboista Dienes Gábort vagy Kálti-Fonyódi Fruzsinát, a klarinétos Szatmári Zsoltot vagy a tubajátékot hangszeres innovációjával radikálisan korszerűsítő Szentpáli Rolandot is. Régebben jogos lehetett az észrevétel, hogy a képzés szólistacentrikus, de ez mára átalakult. Szívesen működünk együtt vezető szimfonikus zenekarokkal, például a Nemzeti Filharmonikusokkal zenekari akadémiát szervezünk. Abban is változott a helyzet, hogy a Zeneakadémia diákzenekara teljes jogú tagként vesz részt a professzionális koncertéletben. Az egész szezonra szóló bérleti sorozatuk előadásai rendre teltházasak. A siker egyik magyarázata lehet, hogy átjön a tehetséges fiatalok odaadó lelkesedése a nemzetközi összehasonlításban is kimagasló művészek iránt, akik velük dolgoznak. Világsztárokkal ékesített hangversenyéletünket diákjaink ingyenesen követhetik, a koncerteket látogathatják, ami része sokoldalú képzésüknek – ez is egyedülálló Magyarországon, sőt, a világon is, az intézményünk egyik vonzereje, ami összehasonlíthatatlan más egyetemekkel. Látható tehát, hogy a Zeneakadémia a jelenlegi tantárgystruktúrával is képes jó zenekari művészeket nevelni. A master képzésünknek ez alapvetése és küldetése. Tudjuk, hogy kevesen lesznek szólisták, de a többség kiváló zenekari muzsikussá vagy kamarazenésszé válik.

❙ *Milyen órákat tartalmaz a kreditháló, amik kifejezetten a zenekari képzést érintik?*

– Mindenekelőtt van zenekari szólamismeret óra, amelyen a növendékek megtanulják a legfontosabb zenekari állásokat. Aztán van csoportos szólamismeret óra, amelyen a vonósok egy-egy szólama dolgozik együtt, a fúvósok számára pedig fúvósegyüttes és fúvós-

zenekari gyakorlatunk van, amelyet Antal Mátyás vezet. Így nálunk a diákok egyénileg is és csoportban is gyakorolnak. Persze mindig lényeges kérdés, hogy egy egyetem hogyan tudja realizálni mindezt az adott, egyébként elég magas óraszám mellett. Rengeteg energiát fordítunk arra, hogy a zenekari képzésben a fent vázolt órák szinergiát alkossanak, azaz erősítsék egymást. Két főtárgyóra, minimum két kamaraóra, a szólamismeretek mellett hetente hat óra zenekari gyakorlat van, amikor a diákok már a zenekarban ülnek – mindez óriási terhelés oktatónak és diáknak egyaránt. Ám egyetemünkön ez prioritás, a hallgatók 24 órában ezzel foglalkoznak, így valósul meg a zenekariművész-képzés, ami az iskola fő profilja! Fenntartom, hogy ebből a rendszerből időről időre ki tudnak emelkedni azok a rendkívüli tehetségek, akik szólistaként 150 éve viszik a Zeneakadémia hírét a világban.

❙ *Van olyan terület, ami kiemelkedő szerepet kapott mostanában?*

– A historikus zene oktatása iránt nagy nyitottság mutatkozik a tanáraink részéről. Szándékosan nem régizenét mondok, mert a historikus zenébe beletartozik Wagner, Mozart és Bach, vagy a reneszánsz is – ezeket a korokat és előadási módokat mind ismernie kell egy mai muzsikusnak. Ha ezt sikerül a képzésünkbe ügyesen beépíteni, azzal megint úttörők lehetünk. Az egyetemen az elmúlt években megerősítettük a projektszemléletet: létrehoztunk projektszemléletű zenekari sorozatokat, hiszen a rögzített főtárgyórák mellett a kreditrendszer rugalmassága lehetővé teszi projektek megvalósítását. Mindenki az évfolyamának megfelelő projektekben vehet részt, amelyekhez hozzárendeltük a támogató zenei tárgyakat. E kezdeményezésünket sikerek és eredmények övezték, elmélyült tudást vittek haza hallgatók, miközben élvezettel vettek részt a tematikus programokban. A kialakított jó gyakorlatot szeretnénk átültetni a historikus játékmódba is, megerősítve a historikus zenekari projekteket is, ami a Zeneakadémia hozzáadott értéke lehet. Liszt folyamatosan újító szellemi örökségét is gondozzuk így, alkalmazkodva a jelen igényeihez.

A szimfonikus zenekarnál egyébként még a próbajátékot is modellezzük; nem mindegy, valaki hogyan megy be a bizottság elé, hogyan köszön, hogy veszi fel a hangszerét, vág-e arcokat, ha valami nem sikerül. A diákoknak alkalmuk van eljátszani a nehezebb zenekari állásokat, megtanulják, mire figyeljenek az adott rész előadásakor, és megtanulják, hogy az egész művet tudniuk és érezniük kell akkor is, ha csak egy szeletét játsszák el éppen. A stílusismeretet is mögé tudjuk tenni. Mindez együtt jól használható, gyakorlati tudást ad, amelynek hátterében ott az elméleti megalapozottság is. Nem véletlen, hogy a világban nagyon keresettek a magyar muzsikusok. A nálunk szerzett mesterdiplomával elhelyezkedve hazai és külföldi muzsikusaink újra és újra rádöbbennek, hogy szerteágazó és használható képzést kaptak a budapesti Zeneakadémián, amelynek így erős, egyre növekvő nemzetközi hitele és kapcsolatrendszere van. Tekintélyes diplomáciai csatornákon is érkeznek jelzések, hogy számítanak ránk, mint erős, állami fenntartású intézményre, Magyarország egyik ékkövére.

Mechler Anna

„A koncepcióm rendkívül egyszerű: minőséget nevelni”

Dinyés Dániel a szegedi operajátszásról és a pandémiás mindennapokról

Azt mondja, nem aratni érkezett, hanem vetni, az apránkénti művészi fejlődésben hisz, ezen dolgozik az évad kezdete óta, mióta már tíz szezonra elegendő tervet gyártott a folyton változó körülmények miatt. Szeptembertől tölti be a Szegedi Nemzeti Színház zeneigazgatói posztját Dinyés Dániel, akivel az első hónapokban végzett munkájáról, a bemutatásra váró, két előkészített, egyfelvonásos operáról, a siker mai, egyre furcsább értelmezéséről, Oberfrank Gézáról, a művészet napjainkban betöltött szerepéről, és zenei sokarcúságának a hátrányairól is beszélgettünk.

❙ *Zenei vezetőként dolgozott már a Bárka Színházban, a kaposvári Csiky Gergely Színházban, s a Nemzeti Színház több produkciójának ugyancsak a zenei vezetője volt. Miként illeszkedik ebbe a sorba a Szegedi Nemzeti Színház zeneigazgatói posztja? Mennyiben más, mint a korábban ellátott pozíciók?*

– A Bárkán egy prózai színház zenei vezetője voltam, ott csak a nyári fesztivál események kapcsán lehetett a

komolyzene köreibe vágó dolgokkal foglalkozni, minden egyéb a klasszikus, prózai darabokhoz való zenei vezetést jelentett. Kaposvárott csak rövid időt töltöttem, de az már egy komplexebb feladatkör jelentett, operettel és operabeavatókkal. Az egyéb színházakban való zenei vezetésem mindig produkciókra szólt, a színházműködési hétköznapokkal, hál' istennek, nem nekem kellett foglalkoznom. Szeged egy nemzeti színház, s az operai részlege – vidéki színházi viszonylatban – hagyományosan az egyik legerősebb, saját kórussal, tánckarral, korrepetitorokkal, karmesterekkel és énekes szólistákkal. Bármelyik az eddigihez képest: nagyüzem. Ezt leginkább az Operettszínházban első karmesterként eltöltött 3 évem közelítette meg, mert ott már kaptam ízelítőt a kemény hétköznapokból is, ami a működést illeti. Hihetetlenül fontos volt számomra az a 3 esztendő.

❙ *Hogyan kezdődött az együttműködés a szegedi társulattal?*

– Meghívtak, elvállaltam, eljöttem és lőn! De komolyan véve a kérdést: először végig-néztem az utóbbi tíz év énekesi gárdáját, hogy kik szerepeltek itt. Akiket nem ismertem, azokat elhívtam, hogy énekeljenek nekem, ezután megénekeltettem a kórust is egyenként, hogy halljam a lehetőségeimet. Majd leültem mindenkivel külön, és elmondtam, hogy mire számítok tőle, illetve, hogy ő mit várhat tőlem. Egyben is beszéltem minden hozzám tartozó területtel – kórus, tánc, szólisták, korrepetitor-karmesterek – és elmondtam a terveimet, céljaimat. Aztán nekiláttam a legnagyobb feladatnak: teljesen rendbe hozni az operatagozat működését jogilag és a tervezhetőséget tekintve. Ez irdatlan munka, aki volt már valaha ilyennek a közelében, az tudja csak, mit is jelent mindez. Legnagyobb szerencsémre három kiváló munkatársam segít ebben: a művészeti titkárom, a kórusvezető és a karügyelő. Nélkülük a felét sem érteném a dolgoknak. Munkaköri leírásokat gyártottunk, 4 napos próbarendre álltunk át, kiszámítható működési terveket raktunk össze, egyfolytában a munka törvénykönyvét, illetve a művészeti törvényeket tanulmányozzuk, interpretáljuk stb. Próbálunk minden olyan munkát elvégezni, ami által a működésünkbe nem lehet belekötni, emellett a tagjainknak kiszámíthatóvá tesszük az életét, és persze elérhetővé a célunkat: fejlődjünk művészileg is apránként. Ez hihetetlen mennyiségű munka, és

hálát adtam volna bárkinek, ha például a Zeneakadémián bármikor is lett volna ilyenekről szó, hogy: a művészi élet tervezése. Egy marék tantárgyat tudok, amelyek helyett ez fontosabb lett volna...

Ha csak egyszer elmesélik nekünk és kielemzik azokat a törvényeket, amelyek ránk, művészekre vonatkoznak és amelyek a teljes leendő életünket meghatározzák, akkor nem 40 éves fejjel kellene ezeket magolnom és megpróbálni felfogni, mint egy kis pályakezdő. És én még egész közelről láttam már ilyet az elmúlt éveim alatt, sejtettem mit is jelent ez. A pályatársaim 90%-nak ez kicsit távolabb van, mint a „németalföldi trubadúr költészet a tulipánok vonatkozásában" témakör...

❙ *Mit vár Barnák László és Horgas Ádám az új zeneigazgatótól? S mi az, amit Ön kért tőlük, hogy megvalósíthassa az elképzeléseit? Meséljen a koncepciójáról!*

– Horgas Ádám a prózai tagozat vezetője, tehát ő nem elvár, ahogy én sem a prózai tagozattól, hanem együttműködik, mint én a prózai tagozattal. Barnák Lászlóval pedig már a legelején tisztáztuk, hogy én egyetlen cél érdekében megyek a színházhoz: ha fel akarja lendíteni a szegedi operaéletet. Semmilyen más opció nem érdekel. Ha nem ez a célunk közösen, akkor nem szerződök a társulathoz, és pillanatok alatt nem is leszek ott, ha azt látom, hogy bárkinek is nem ez az elérendő cél. A koncepcióm rendkívül egyszerű: minőséget nevelni. Úgy a közönség, mint az előadók terén. Ez nem rövidtávfutás és nem is kecsegtet rögtön óriási sikerekkel. De ha kicsit kihúzzuk a fejünket az azonnali sikerek nevezetű mézes bödönből, akkor jól láthatjuk a kultúra mai állapotán, hogy hova is vezetett az ezzel való napi szexus. Mára már a siker szó jelentése sem közmegegyezés tárgya. Ahogy az is megfigyelhető, hogyan szürkül a kultúra szó szépen ideológiává. Csak úgy lehetett elérni gyors sikereket, hogy amennyire csak lehetett, el kellett venni az ehhez kapcsolódó szavak jelentését és fontosságát. Illetve van az a csodálatosan szofisztikált módszer, amire nem győzök rácsodálkozni nap, mint nap: a szó önmagával való megmagyarázása. Ezáltal minden mögöttes tartalmat remekül lehet kiölni: ez azért siker, mert

siker. De hát nem járnak rá az emberek! Mert ez pazar volt! De hogy lehet pazar, ha nem érdekel senkit? Mert siker! Ezzel szemben azt gondolom, hogy nincs más, csak a munka. Az a része a szakmának, amit összesen két ember lát: én, meg az, akivel dolgozom. Ennek a beérési ideje 1-3 év, attól függ, mennyi emberi utat kell végigjárni a művészi mellett. Ezt az utat és koncepciót választottam. Biztosan nem leszek sikeres azonnal, de a tekintetek és gondolatok változni fognak körülöttem, és egyszer csak, senki külső ember számára nem világos módon, valahogy úgy rendben lesz minden. Ez az eltökélt szándékom. Nem aratni, hanem vetni.

❙ *Mennyire érkezett kész tervekkel és mennyi időre tervez?*

– Az első évadot, amit éppen most csinálunk, a Covid erőteljes árnyékában, kézhez kaptam. Próbálom kihozni belőle a lehető legtöbbet. A legnagyobb sajnálatomra elmaradt a Tannhäuser, de az ellen nincs nagyon mit tenni, amikor egy teljes zenekart karanténba tesz a hatóság karmesterestül és a tervezett előadások után 4 nappal játszhatnak újra először. Egy ilyen produkciót újra megszervezni elképesztő feladat és nem utolsósorban: akkora együttes kell hozzá, ami a jelen időkben kizárt, hogy létrejöjjön anélkül, hogy ne mindenki rettegne, hogy most egyszerre fertőzünk össze egy próbával kb. 150 embert, plusz a családjaikat. Két nappal voltunk a Szöktetés próbáinak megkezdése előtt, amikor jött a teljes lezárás. Elég konkrét terveim vannak, de jelen helyzetünkben, akinek terve van, annak csalódása is… Amennyi évadot ezalatt az 5 hónap alatt összeraktam, abból nem 'járvány időkben' kijön a következő tíz szezon. Aztán az ember eljut oda, hogy ilyen szinten előre tervezni jelenleg teljesen felesleges. Elég feladat a közeljövő és a napi jelen, néha sok is. Jelenleg az emberekért, állásokért harcolok, nem a művészet kiteljesedéséért. A legrosszabb álmomban sem gondoltam, hogy valaha ilyen mondatot fogok nyilatkozni, egy ilyen egyszerű, művészetre irányuló kérdésre. De ha valaki a saját idejének kihívásain búsong, akkor csak a lényeget nem érti: ez maga az, amire vágyott – az Élet.

❙ *Pandémia idején mit tud csinálni egy frissen kinevezett zeneigazgató?*

– Válságot kezel. Nap, mint nap. Ugye a nagy dunai árvíz idején a vízben lévő embereknek nem azt a tanácsot volt érdemes osztogatni, hogy „ússzatok", hanem szó nélkül odamenni és kimenteni őket. Ezt próbálom most én is tenni.

❙ *Mennyire tudott megismerkedni a zenekarral, a kórussal, a szólistákkal? Milyen műhelymunkát tervez velük?*

– A zenekar vonóskarával talán, ha a Covid is engedi, most fogok megismerkedni, mert válságkezelésem egyik sarokpontjaként előkészítünk két egyfelvonásos operát, amelyek közül az egyik Purcell: Dido és Aeneas című operája, ami csak vonóskart ír elő. A kórussal és szólistákkal napi kapcsolatban vagyok, amióta ide szerződtem. Amennyire csak lehet egyfolytában dolgozom a szólistákkal, a kórusból való, leendő kineveltekkel. De mint mindenre, erre is a Covid nagyobb hatással van, mint az én szándékom, hogy mit és mennyire szeretnék. Minket is elért egy kör fertőzési hullám, de eddig szerencsére jól jöttünk ki belőle, nem történt semmi tragikus eset. Csak maradjon is így, ezért imádkozom nap, mint nap.

❙ *Említette, hogy mást szeretne a Tisza-parti teátrumban látni, mint ami Budapesten történik. Valóban fontos cél, hiszen emlékszem azokra az időkre, amikor az ember a fővárosból kelt útra Kovalik Varázsfuvolájáért, Anger Ferenc Ory grófja-előadásáért vagy egy olyan operaritkaságért, amelyet Pál Tamás tűzött műsorra. Ön milyen újdonságokat szeretne?*

– Ha releváns lesz ez a kérdés újra, mert végre kiderülnek az igazi helyzetek a kultúra területén: hogy mennyi pusztítást hagyott maga mögött a járvány, mi maradt, mi tűnt el, mi az, amit újjá lehet éleszteni, mi az, amit újra kell fogalmazni, akkor fogok majd tudni erre válaszolni. Puffogtathatnék most itt nagy elképzeléseket, szólamokat minőségről, operajátszásról, de akkor csak egy dolog derülne ki rólam, hogy légvárakat építek és semmi közöm a realitásokhoz. Én meg az szeretnék lenni, aki az életre reagál, és nemcsak igényeket elégít ki, hanem igényeket is támaszt azzal szemben. Tudniillik, volt olyan, amikor ez (és ide egy rég nem tapasztalt igényességi forma behelyettesíthető) még számított. De boldog lennék, ha végre jövőről lehetne beszélni a jelen helyett. Amint lehet, megteszem, erre mérget vehet.

❙ *Mennyire tud napjainkban erős operatagozatot kiépíteni egy vidéki színház? Ehhez mennyire adottak az anyagi és a személyi feltételek?*

– Napjainkban? Semennyire sem adott semmi, főként nem az anyagiak. Pláne nem operára. Ez a kihívás maga. A személyi feltételek azóta semmit sem változtak, mióta Isten megteremtette az embert és a fura humorérzéke gyanánt pakolt bele tehetséget is, szériakellékként. Ez nem fog változni az idők végezetéig, ezen nem izgulok. A lehetőségek most a sarkalatos kérdések. De még ennél is fontosabb: a szándék. Hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzanak – tudniillik a kultúrával -, hogy ez számítson. Ez hiányzik manapság a legjobban az életünkből.

Nagyon nehezen válaszol jelenleg a művész szakma arra a kérdésre, hogy miért is van rá szükség.

És ezt a kérdést, minden hiedelemmel ellentétben, nem azért tudja ilyen nehezen és csak dadogva megválaszolni, mert nem tudja rá a választ, hanem azért, mert

idáig ez a kérdés nem létezett. Fel sem merült, hogy ez megkérdőjelezhető. Most éppen megpróbálják szétválasztani az embert és a művészetet, mint fogalmat és mint formát. Hogy nincs is rá annyira nagy szükség a hétköznapokban. De ennek legalább annyi értelme van, mint a lábat a járástól különválasztani. Végül is nem csak arra használható, lehet vele egymás ülepét is rugdosni, ha elég közel állunk egymáshoz. Csak kicsit egyhangúbb, céltalanabb és együgyűbb lesz az élet. De kétségtelenül lehet így élni, hajrá annak, aki szeretne is.

❙ *Oberfrank Géza asszisztense volt az Operaházban egy teljes éven keresztül. Mi mindent lehetett tőle tanulni? S mit a dalszínház működéséből?*

– Ezt, ha most megígéri, hogy csinálunk róla egy külön interjút, akkor nem válaszolnám meg. Ő a cél. Pont úgy és annyira szeretnék tudni mindent egyszer, mint amikor találkoztam vele. Számomra ő testesítette meg a nagybetűs Tanárt. Életem legnagyobb szerencséjének tartom a vele szorosan töltött egy évemet. A legjobbkor kaptam (21 voltam) és ő a legtöbbet adta. Egyszer tényleg beszélgessünk csak róla, mert hihetetlenül megérné. Addig olvassa el mindenki a könyvét, hogy ízelítőt kaphasson az ő zseniális mondataiból. Dalszínházi működésről nem beszélgettünk, mert akkor még olyan boldog időket éltünk, hogy a művészeti kérdések sokkal fontosabbnak tűntek a fennmaradási kérdéseknél.

❙ *Milyen darabon dolgozik jelenleg?*

– Parti Nagy Lajossal közösen dolgozunk egy Pierrot-parafrázison, ami a Schönberg-darab versein alapul, Lajos zseniális újraköltésében. Pierrot hongroise lesz a címe és elvben (ha a járványhelyzet engedi) január 16-án lesz a bemutatója a BMC-ben, a Vajda Gergő vezényelte UMZE előadásában, Kolonits Klára és Erdős Attila szólójával. A darab ugyanúgy háromszor hét versen alapszik, csak nagyon maira hangolva, Lajos poézisének minden csillogásával és mélységével. Ezt próbálom minél jobban szolgálni és új kontextust teremteni neki a zenémmel. Adná Isten, hogy sikerüljön. Nekem. Mert Lajosnak már sikerült...

❙ *Milyen előnyeit látja a sokarcúságának – hiszen zongorázik, karmester, zeneszerző is?*

– Azt nem tudom, de hátrányát látom eleget. Senkinek nem vagyok eléggé „olyan", amit éppen csinálok, mert lehet hivatkozni a másik adottságra, hogy inkább azt, vagy legalább azt kéne komolyabban… Amióta ezt a három dolgot szétválasztották, azóta az ilyen típusú ember, mint én, ab ovo hátránnyal indul.

Én meg hivatkozhatok 1940-ig bárkire, lepereg mindenkiről. Vagy azért, mert nem ismeri a történelmet, vagy azért, mert nem akarja ismerni, mert rossz fényt vetne esetleg a mai korunkra, amit szorgosan épít.

Nekem annyira nyilvánvaló, hogy ez a három dolog egy, hogy arra szavak nincsenek. Hogy lehetnék zeneszerző anélkül, hogy előadó lennék (bármilyen hangszeren) és hogy lehetnék karmester anélkül, hogy zeneszerző lennék? Akkor hogy fognám fel a komponálás elemi kérdéseit előadóként, ha a tevékenységet sem ismerem? Ugyan hogy írnék le egy hangot is, ha nem tudnék semmit annak megvalósítási nehézségeiről, vagy lehetőségeiről? Ez olyan, mintha az ács nem ismerné a módszert, ahogy össze kell állítani egy tetőt, de úgy szereti nézni a szép tetőket Itáliában! Olyan jól néznek ki és meg tudja mondani, hogy neki melyik tetszik, de azt magabiztosan! Ha ilyen áccsal találkoznánk az életben, többet nem alkalmaznánk, mert egy felfuvalkodott ökörnek gondolnánk. A mi szakmánkban nem egészen ez a helyzet. Minket is elért az 50-es években a specializálódás üzleti szele, hogy nagyobb profitot termel, ha egy valakit csak egy valamivel sulykolunk az emberekbe. Szakágak lettek és termékek. Aztán csodálkozunk, hogy valami kiveszett. Jó vicc.

❙ *Mennyiben változott az utóbbi években a zenével való viszonya? S erre mennyire hatott az, hogy a felesége – Kolonits Klára – operaénekes?*

– Semennyiben. Hat éves koromban is egyértelmű volt, hogy csak a zenében érdemes leélnem az életem és most is az. Aztán 21 éves koromban megtaláltam azt, aki az én-t mi-vé tette, minden erőlködés nélkül. Azóta értem is, hogy miért csak a zenében érdemes leélnünk a közös életünk.

R.Zs.

A fiatalok zenei nevelése – mi kell az ifjúságnak?

2020 őszén indult sorozatunkban szerzőnk, Hörömpöli Anna szakdolgozatából közlünk részleteket. Anna amellett, hogy hegedül és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem ötödéves növendéke, 2019 nyarán diplomázott a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, marketing mesterszakon. Diplomamunkájában arra kereste a választ, hogy miként lehet figyelembe venni a generációs marketing sajátosságait a komolyzenei szektor marketingtevékenységében, azon belül is a fiataloknak szóló koncertsorozatokban.

Sorozatunk előző részében a pozicionálás és a content marketing elméletével foglalkoztunk – tudományos vonatkozásaiban vizsgáltuk meg, hogy a klasszikus zenei szféra hogyan profitálhat a marketing nyújtotta eszköztárból. (XXVII. évfolyam / 6. szám, 30. o.) A mostani részben – letérve a pusztán elméleti síkról – a kutatás egyik központi elemével, az ifjúsági sorozatok megvalósítási lehetőségeivel, konkrétan a Zuglói Filharmónia Felfedezőúton c. hangversenysorozatával foglalkozunk. Jelen cikkünkben bemutatjuk a kutatás hátterét, melyet a következő lapszámunkban közlünk majd.

Dolgozatom kutatási részében az elméletre és szekunder információkra támaszkodva reflektálok egy olyan kérdésre, mely minden zenekart egyaránt érint, és amelynek megoldása kulcsfontosságú szerepet játszhat az együttesek jövőbeli pozíciójában.

A kulturális ágazat egyik fenyegető veszélye a közönség elöregedése. A fiatalabb generációk számára nem igazán vonzóak a komolyzenei koncertek – ez az egyszerű megállapítás vezet el ahhoz a kutatási problémához, amivel a továbbiakban foglalkozom: hogyan lehet bevonzani az Y- és Z-generációk képviselőit ilyen eseményekre, úgy, hogy nincsen zenei előképzettségük vagy tapasztalatuk? Minden zenekar más és más ötletek megvalósításával keresi a választ erre a problémára. Akármelyik együttes háza táján nézünk körül, szinte biztos, hogy találunk gyerekeknek szóló sorozatokat. Ilyen például a Fesztiválzenekarnál a Kakaókoncert, az Operánál a Hangszersimogatók, vagy a MÁV Szimfonikus Zenekarnál a Zene-Tér-Kép sorozat. Arra már kevesebb példát látunk, hogy a gimnazisták, egyetemisták és fiatal felnőttek generációjával is foglalkoznának. Esetükben ugyanis egy sokkal határozottabb elképzelésekkel és elvárásokkal bíró korosztályról van szó, akiket már nem lehet könnyen meggyőzni olyan mesés, zenei kalandozással, amire a kicsik még fogékonyak. A felső tagozatos általános iskolásokhoz és a gimnazistákhoz is nehéz megtalálni az utat. Ami a kicsiknél működik, az a nagyobbakra már nem hat.

Valószínűleg nincs olyan egyetemes megoldás, amely mindegyik említett generáció esetében beválna. Vélhetően a klasszikus zenét sem lehet mindenkivel megszerettetni. Mégis akadnak figyelemreméltó kezdeményezések, amelyek közül két programot választottam a kutatásomhoz. Ezek olyan kreatív programok, amelyek valamilyen vonatkozásban kiemelkednek a magyar palettáról. Az egyik a Zuglói Filharmónia Felfedezőúton című sorozata, annak is a kicsiknek szóló változata. A másik pedig a MÁV Szimfonikus Zenekar Koncert Plusz sorozata, ami a fiatal felnőtteket célozza meg újszerű módon. Jelen írás keretén belül az előbbi koncertsorozattal foglalkozom.

Zuglói Filharmónia – Felfedezőúton koncertsorozat

Az együttes a következőképpen mutatja be gyermekeknek szóló sorozatát: „A Zuglói Filharmónia ifjúsági- és gyermekműsorai rendkívül népszerűek, felkeltik a fiatalok érdeklődését az értékes kultúra iránt. 2011-ben a Zuglói Filharmónia összeállította Felfedezőúton c. összművészeti sorozatát. A kezdeményezésnek köszönhetően Zugló valamennyi diákja térítésmentesen, értékes művészeti programban részesül évente egy alkalommal. A 18 előadásból álló sorozaton ősszel a felső tagozatos általános iskolások és gimnazisták, tavasszal a nagycsoportos óvodások és általános iskolák alsó tagozatos diákjai vesznek részt. Egy-egy sorozat alkalmával kb. 6000 diák nézi meg a Felfedezőúton előadásait. Solymosi Tari Emőke zenetörténész a műsor háziasszonya, aki vetített képekkel illusztrálja a Felfedezőúton műsorát." (Zuglói Filharmónia bemutatkozó brosúra, 2017)

Nem csak erre a zenekarra és erre a koncertsorozatra érvényes a kérdés – vajon meg lehet-e szerettetni a klasszikus zenét a gyerekekkel évi egy kötelező koncertlátogatással? (Ami inkább egy komplex showműsor, semmint a szokásos értelemben vett klasszikus koncert.) A sorozat több előadásában működtem már közre

előadóként. Hallottam a gimnazisták, a gyerekek véleményét és láttam az arcukat. Zenészként úgy érzékeltem, hogy a kisebbek figyelmét sikerült lekötnünk, és a lelkesedésüket is felkeltettük a koncertek alatt, viszont a nagyobbak érdektelensége nem volt jó élmény. Öcsémék gimnazista, akkor végzős osztálya is ellátogatott az egyik előadásra – az ő beszámolója alapján a zenei területen nem jártas osztálytársait kicsit sem érdekelte az előadás. A kisebbek között szerencsére sok-sok lelkes csoporttal találkoztunk, ami arra enged következtetni, hogy a koncert felépítése és megvalósítása az ő igényeiknek felelt meg igazán.

Egy tanévben kétszer 18-20 koncertből álló sorozatot valósít meg az együttes a Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium nagytermében. Az őszi-téli időszakban az általános iskolák felső tagozatos osztályai és a gimnazisták, míg a tavasszal óvodás és kisiskolás csoportok érkeznek, egy eseményre egyszerre kb. 250-350 fő. Mindkét előadásnak hasonló a felépítése. A Z- és Alfa-generációk határán levő célcsoport igényeit szemmel tartva a program sokszínű: a 2019-es összeállításban például az „Utazás a mesék birodalmába" tematika keretein belül Csajkovszkij, Ravel, Muszorgszkij, Kodály és Ránki által írt balettzenéket, opera- és mesejáték-részleteket hallhattak a gyerekek. Minden évben vendégeink a Magyar Táncművészeti Főiskola ifjú hallgatói, akik professzionális, művészi táncukkal, szép kosztümjeikkel színesítik az előadásokat. További érdekesség a koncert közbeni vetítés (projektorral), a filmrészletek segítenek elképzelni a gyerekeknek, hogy miről szól a zene. Tavaly két játékmester, 18 év alatti tehetséges diákok is szórakoztatták a közönséget. A műsor kezdete előtt megtanítottak egy egyszerű dalocskát a gyerekeknek, majd nagyjából az előadás felénél újból felbukkannak, és a megtanított dalocskát énekeltetve interaktív körjátékot játszottak velük. A nagyobbaknak szóló koncert is hasonló volt, bár játék nélkül, hiszen egy 13-18 éves már nem szívesen vállal nyilvánosan aktív szerepet társai előtt.

A vizsgált korosztályok esetében a (tervezett) marketingtevékenység elválaszthatatlan a koncertpedagógia területétől. Szakszerű, érdekes, tudatosan felépített előadásokra van ahhoz szükség, hogy a marketing oldalon megfogalmazott célok teljesülhessenek. A generációs marketing elmélete *(XXVII. évfolyam / 5. szám, 35. o.)* reflektál a gyerekek elvárásaira: passzív befogadóként kevésbé lelkesek, viszont imádják a bevonódást, az aktív részvételt, az interakciót. A koncert pozicionálása során az emocionális oldalra kell koncentrálni, és különleges, szórakoztató élményt varázsolni egy „unalmas" hétköznapon. A kotleri csoportosítás szerint igényteremtő (need-shaping) marketingre van szükség: olyan innovatív, kreatív megoldásra, amellyel a kulturális intézmény fölkelti a célközönség érdeklődését, és ezzel megteremti a keresletet. Ezeknek az elvárásoknak és szempontoknak abszolút megfelel a koncert – ezt a következőkben látni fogjuk.

A kutatás célja és módszerei

A kutatásom célja a bevezetésében ismertetett problémán túl az, hogy felmérjem, milyen potenciális lehetőségei vannak a koncertsorozat bővítésének. A következőkben részletesen bemutatom a vezetői problémákat / kérdéseket, majd ezeket lebontom marketingkutatási problémákra és megvizsgálom a kutatás során.

Két kvantitatív kutatási módszert választottam, a személyes megfigyelést és a kérdőíves megkérdezést. Személyesen az egyik koncerthét folyamán volt alkalmam megfigyelni a közönséget. Kb. 5000 gyerek viselkedését tudtam így közvetlen közelről monitorozni, a résztvevők tudta nélkül. Ez azért fontos szempont, mert a gyerekek így ösztönösen és természetesen viselkedtek. A megfigyelés során Hyman és Sierra (2010) pontjait követtem arra vonatkozóan, hogy mit érdemes nyomon követni: a fizikai és verbális tevékenységeket, a kifejező viselkedést és a térbeli viszonyokat, az ideiglenes magatartásmintákat és a fizikai tárgyak esetleges felbukkanását. Az érkezés pillanatától a távozásig figyeltem a hangulatukat, mozgásukat, hogy mennyit beszélgettek és miről. Érdekelt, hogy beáll-e bármilyen változás a magatartásukban koncert közben, illetve a koncert hatására. Blythe (2009) három feltétele is teljesült: a megfigyelés tárgya megfigyelhető volt, hiszen nem motivációt és érzelmeket figyeltem meg, de legalábbis ezeket nem értelmeztem önkényesen. A megfigyelni kívánt esemény belátható időn belül bekövetkezett, és megfigyelésre alkalmas volt a teljes hossza. Ezen kívül az esemény rövid idő alatt zajlott le, egy csoport esetében 1 óra 10 perc alatt.

A kérdőíves kutatást a 3. és 4. osztályos tanulóknak állítottam össze, abból a megfontolásból, hogy ők már tudnak annyira olvasni és kérdéseket értelmezni, hogy releváns válaszokat adjanak. Az óvodások egyébként egységesen lelkesek és vidámak voltak, mindegyikük versengve jelentkezett, vagy épp kotkodácsolt, kukorékolt, dobogott, tapsolt annak érdekében, hogy őket válasszák ki a játékmesterek a színpadi játékra. Az iskolásoknak árnyaltabb volt a viselkedése, s mint utóbb kiderült, a véleménye is az előadásról. Összesen 90 kitöltő válaszai érkeztek vissza hozzám, nagyjából fele-fele arányban „zenei" és nem zenei általános iskolából. A kerületben két iskolában van kiemelkedő zenei élet, a Liszt Ferenc és a Hunyadi János Általános Iskolákban, elsősorban a pedagógusok tapasztalata, hozzáértése, lelkesedése és küldetéstudata miatt. Ezeket az intézményeket neveztem „zenei" általános iskolának, bár ez a kategória hivatalosan már nem létezik.

Malhotra (2008) és sok más marketingszakember közli egy kérdőív összeállításának szakszerű menetét, amihez tartottam magam. Először a problémához mérten meghatároztam a kérdések tartalmát, majd megfogalmaztam, szerkesztettem és sorba rendeztem a kérdéseket. Ezután meghatároztam a kérdőív formáját és végül létrehoztam a konkrét kérdőívet. Az utóbbi lépésben az volt a kihívás, hogy mivel a gyerekeket csak papír alapon tudtam megkérdezni, optimalizálnom kellett a kérdőívet úgy, hogy két A4-es lapra kiférjen minden kérdésem. Ezenkívül a sorrendre is figyelnem kellett: először az általános kulturális helyzetüket és a médiahasználatot mértem fel, csak utána kérdeztem rá a koncertről alkotott véleményükre. Azért választottam ezt a módszert, hogy a koncert felidézése (esetleges jó vagy rossz élményeivel) ne befolyásolja a gyerekeket az általános kérdésekre adott válaszok során. Lehet, hogy ezt a koncertet nagyon élvezték, de az alapvető attitűdjük attól még lehet negatív. A kérdések megfogalmazásakor arra törekedtem, hogy egyszerűek legyenek, „gyereknyelven" megfogalmazottak és könnyen érthetőek, továbbá ne befolyásolják a gyerekeket. A kitöltés módját próbáltam kreatívan megoldani. A „jelöld be" típusú válaszoknál színezéssel, ikonokkal és figurákkal, valamint relációsjelekkel próbáltam elérni, hogy az iskolások szórakoztató, foglalkoztató szórólapnak érezzék a kérdőívet. A kitöltés az iskolájukban történt, azt követően, hogy a gyerekek visszaérkeztek a koncertről. A válaszlapokért személyesen mentem el. Az értelmezés megkönnyítése érdekében az összes választ felvittem online rendszerbe, de a részletes elemzéshez, illetve az összefüggések megértéséhez az egyéni lapok ugyanannyira fontosak, mint az összesített eredmény, hiszen ott lehet látni, hogy egy gyerek mit, miért választ, és miből mi következik. (Pl. az a gyerek, aki szeret olvasni, általánosságban nyitottabb a többi kulturális tevékenységre is.)

A vezetői döntési problémák

Záborszky Kálmánnal, a Zuglói Filharmónia művészeti vezetőjével folytatott beszélgetésem rávilágított arra, hogy mi az, ami őt vezetőként foglalkoztatja, milyen célok vezérlik és mely kérdésekre keresi a választ a tovább-

lépés, illetve a zenekar stabilitásának megőrzése érdekében. Meglepő számomra az a nyitott attitűd és fejlődni akarás, amelyet tanúsít a programmal kapcsolatban. Kálmánnak mindene a pedagógia, ahogyan a Záborszky-család több tagja is kiemelkedő pedagógusként dolgozott vagy dolgozik, az ehhez szükséges szervezői készségekkel felvértezve. Nem csak a hagyományos Stephanus és többi bérletsorozatot, hanem a deklaráltan edukációs célú Felfedezőúton és Pastorale sorozatokat is igazán fontosnak tartja.

Kálmán elmondta a kutatás előtt: nagyon kíváncsi arra, hogy a gyerekek hogyan ítélik meg a koncerteket, milyen a hozzáállásuk. A visszajelzésekből leszűrt információkra támaszkodva szeretné továbbfejleszteni a struktúrát, hogy még vonzóbbá tegye a sorozatot a gyerekek, a szüleik és a pedagógusok számára egyaránt. Ha a kutatás igazolja a koncertek sikerességét, akkor a programmal más kerületek felé is lehetne nyitni. (Egyelőre csak a zuglói ifjúságnak szólnak ezek a programok.) Úgy gondolja, hogy egy LED-fal vásárlása nagy segítségére lenne ebben, mert akkor bárhol, bármilyen helyszínen tudnának vetíteni, ami a koncertek egyik meghatározó eleme.

A vezetői döntési problémák tehát a következők:

1) Mennyire elégedett a gyerekközönség a mostani koncertekkel? Mennyire tudja a zenekar a Z- és Alfagenerációkat megszólítani?

Azért fontos vizsgálni ezt a kérdést, mert a felnőtteknek és a pedagógusoknak van egy markáns elképzelése arról, mi tetszik a gyerekeknek és mire van szükségük, ha a kulturális fejlesztés a cél. Azt viszont nem vizsgálták eddig, hogy ennek a generációnak valójában mik az igényei. Hogy lehet megalkotni úgy egy programot, hogy nem térképezték fel az adott célcsoport elvárásait, hanem egyszerűen csak „úgy gondolták", ez így pont nekik való lesz? Azért, hogy szakszerűen lehessen megalkotni a folytatást, szükségszerű a gyerekek véleményét is megkérdezni, amire a kérdőíves kutatás a legmegfelelőbb. A személyes megfigyelés a válaszok értelmezésében segít.

2) Megfelelőek-e az előadáshoz felhasznált eszközök, vagy szükség lenne-e az eszközpark bővítése?

Jóllehet a vezetőségben megvan a szándék a technika bővítésére, korántsem biztos, hogy ez valóban szükséges. Mi az előadások kulcsmotívuma? A vetítés? A zene? A tánc? Vagy esetleg a játék és a vidám hangvétel? A gyerekek véleményéből leszűrhető, hogy mi a jó irány. Az általános attitűdből, tetszésindexből és a figyelemmegoszlásukból lehet erre vonatkozó következtetéseket levonni. Az előzetes felmérés pedig segít meghozni egy fontos pénzügyi döntést, miszerint szükség van-e LED-fal vásárlására, ami Kálmán megítélése szerint nagyjából 80 millió forintba kerülne.

3) Érdemes-e más kerületekben koncertezni, szélesebb gyerekközönséget megszólítani? Ha igen, hogyan lehet marketinggel alátámasztani a bővítést?

Ez a legkomplexebb kérdés – a végkövetkeztetést és a vezetői döntést jelentős mértékben befolyásolják az előző kérdésekre kapott válaszok. Egy olyan szervezet életében, amelynek fenntartása a helyszínt adó kerülettől / az államtól függ, kulcsmotívum annak bizonyítása, hogyan ellentételezik a támogatást megfelelő szolgáltatásokkal. Konkrétabban: mit nyújt a támogatásért cserébe a zenekar a kerület / Budapest lakosainak, milyen közszolgálati feladatokat lát el. Kiemelten fontos kategóriába tartoznak az ifjúsági koncertek, hiszen a gyerekek igényes nevelése mindig is a preferált célok közé tartozott. Így nagyobb támogatást élvezhet az a zenekar, amelyik nagyobb hangsúlyt fektet erre a tevékenységre. Az együttes megítélése szempontjából szintén meghatározó az ifjúság nevelésére fordított erőfeszítés.

A zenekarok között állandó a verseny. Kulcskérdés, hogy megtalálják a saját (törzs)közönségüket. Ugyanez igaz a gyerekeknek szóló koncertekre is. A legtöbb zenekarnál megtalálható ifjúsági programok szintén versenyeznek egymással. Amennyiben a Filharmóniának sikerülne valóban egyedivé tennie ezt a „szolgáltatását", akkor azzal elérhetne egy olyan USP-t, ami piacvezetővé tehetné ebben a kategóriában. (Unique Selling Proposition = olyan egyedi terméktulajdonság, amely segít kitűnni a tömegből, ami bemutatja az ügyfeleknek, a célcsoportnak, hogy mi az, ami valóban különleges egy adott szervezet munkásságában.) Egy olyan volumenű sorozat van már most is a kezükben, amely Budapesten egyedülálló – mind a szerkezetét, mind a nézőszámot tekintve.

(folytatjuk)

Hörömpöli Anna

Ehhez a részhez használt irodalom:

Blythe, J. (2009): Principles and Practice of Marketing. 2nd ed. Cengage Learning EMEA

Hyman, M., Sierra, J. (2010): Marketing Research Kit For Dummies. Hoboken, N.J. : Wiley; Chichester: John Wiley [distributor], c2010.

Kotler, P., Keller, K. L. (2006): Marketingmenedzsment. Akadémiai Kiadó. Budapest

Malhotra, N. K. (2008): Marketingkutatás. Akadémiai Kiadó, Budapest

Zuglói Filharmónia bemutatkozó brosúra. (2017)

Az élő koncertközvetítést (streaminget) elősegítő platformok

A digitalizáció fontossága iparágtól függetlenül megkérdőjelezhetetlen. Ahogyan arra a jelenlegi koronavírus-járvány is rámutatott, nem elég a fizikai térben jelen lenni, hiszen bármikor megváltozhatnak az addig biztosnak vett körülmények. A zenekarok számára a koncertek közönséghez történő eljuttatása jelenleg csupán online streamingek, videók formájában lehetséges. Jelen cikk olyan platformokat mutat be, amelyek lehetőséget nyújtanak az online streamingelésre, megteremtve annak teljes körű feltételrendszerét.

A digitalizáció az élet minden területén jelen van, és iparágtól függetlenül léteznek olyan digitális megoldások, amelyek képesek hatékonyabbá és eredményesebbé tenni a működést. A technológia szerepe természetesen a koronavírus következtében felértékelődött: a személyes érintkezések korlátozása következtében jelenleg a kommunikáció és a kapcsolattartás nagyrészt az online térben valósul meg. Az előadóművészet szegmensét – sok más iparág mellett – különösen nehéz helyzet elé állította ás állítja jelenleg is a pandémia, hiszen a működés alapját jelentő élő koncerteket, előadásokat a zenekarok, színházak, művészek kénytelenek elhalasztani, vagy online formában megtartani.

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének felmérése szerint a hazai zenekarok már korábban is használták a világhálót produkcióik megosztására, azonban jellemzően korábbi felvételeiket terjesztették; kifejezetten az online tér számára nem készítettek tartalmat. 2020-ban, a pandémia hatására mindez alapjaiban változott meg: a zenekarok túlnyomó többsége a közösségi médiát használva igyekezett kapcsolatban maradni közönségével, és a koncerttermek bezárásával az online, élő koncertközvetítés is közkedvelt módja lett a koncertezésnek. Ez természetesen számos kihívást jelentett a zenekaroknak, hiszen egy olyan területen kellett helytállniuk, amelyben nem volt korábban gyakorlatuk, illetve a profi eszközök hiánya is gyakran nehézségeket okozott.

A streamingek kettős célt szolgálnak jellemzően: egyrészt elősegítik a közönséggel való kapcsolattartást, illetve a járványhelyzet miatt elmaradt koncertek és elmaradt jövedelmek alternatívájaként is szolgálhatnak, amennyiben a zenekar a „belépőjegy" megváltása ellenében teszi elérhetővé produkcióját. Az online streamingekre a legtöbben a YouTube Live-ot, Facebook Live-ot vagy az Instagram Live-ot használják, hiszen ezek széles körben ismertek, és könnyen elérhető segítségükkel egy széles közönségréteg, azonban jellemzően nem képesek kezelni a fizetés kérdéskörét, vagy kialakulóban van ennek rendszere. Néhány előadó önkéntes hozzájárulást kér a produkciójához, azonban ez a legtöbb esetben nem hatékony, illetve kínos is lehet az előadónak „adományt" kérnie. Marketingcélokra kiválóan alkalmas lehet egy-egy ingyenes közvetítés, azonban meg kell „tanítani" az embereknek, hogy a zene egy szolgáltatás, amelynek értéke van, és amelyért fizetni kell online éppúgy, mint a koncertteremben. A kultúra világában is helytálló az az üzleti világban gyakran megjelenő gondolat, miszerint az emberek azt értékelik, amiért fizetnek is. Az ingyenes szolgáltatásokat mindenki örömmel fogadja, azonban például könnyen előfordulhat, hogy az így közzétett koncertet a nézők nem nézik végig, csupán belenéznek abba, mellette pedig akár dolgoznak, e-maileznek, beszélgetnek. Ez hasonlóan zavaró lehet, mint a koncertteremben. Természetesen fontos a megfelelő árazás kialakítása, amely illeszkedik például az eseményhez vagy az előadó tudásszintjéhez.

Jelen cikk célja, hogy – az előnyöket és hátrányokat bemutatva – áttekintést nyújtson az olyan platformokról, amelyek elősegítik az online, élő, fizetős koncertközvetítést, megteremtve annak teljes körű feltételrendszerét. A bemutatott platformok között szerepelnek olyanok, amelyek kifejezetten a zene világára specializálódtak, ilyen például a Stageit, azonban számos olyan felületet is érdemes górcső alá vennünk, amelyek általánosabb profillal rendelkeznek, hiszen könnyen lehet, hogy üzleti megbeszélések mellett a következő koncert számára is kiváló lehetőséget nyújtanak.

1. Facebook

A Facebook 2020 augusztusában – vélhetően a pandémia hatására, látva a piaci igényt – jelentette be, hogy elindult a fizetős online streamingekre lehetőséget adó platformja, azonban akkor még az előadók csak a bevétel 70%-át tarthatták meg. A frissítések szerint szeptembertől ez a kérdés is megoldódott, a Facebook Pay használatával a tartalmak készítőihez kerül a bevétel teljes egészében (kivéve a játék jellegű tartalmakat) a jelenlegi hírek szerint 2021. június 30-ig. Az ezt követő időszak bizonytalan: a Facebook csak reméli, hogy az

„The show must go on", avagy közönség nélküli, online streamelt koncertek a pandémia idején

Apple megváltoztatja a fizetési platformjának a működését, illetve csökkenti a jelenleg 30%-os adót. 2020 szeptemberében a használat még csupán bizonyos országokra korlátozódott (összesen 20 országban volt elérhető, Magyarország nem szerepelt a listán), 2021 elején azonban már Magyarországon is működik.

A Facebook Business keretében néhány kattintással létrehozhatjuk eseményünket, beállíthatjuk a részvételi díjat és megadhatjuk az esemény részleteit. A Facebook a vendégektől automatikusan beszedi a részvételi díjakat, majd pedig kifizeti a szervezőnek a bevételt, lehetővé teszi, hogy az előadó a valóban értékteremtő tevékenységekre fókuszáljon. A platform lehetőséget nyújt továbbá az esemény kiemelésére, megosztására, hirdetésére, illetve az esemény előtt gyakorlási lehetőséget is biztosít a technikai nehézségek elkerülése érdekében. Figyelni kell azonban arra, hogy csak olyan zenét lehet használni az esemény során, amelynek az előadó rendelkezik a jogaival. A követelmény megsértése az esemény eltávolítását és a díjak vendégek számára történő visszatérítését eredményezheti. További kritérium, hogy az oldal és az esemény megfeleljen a partnerek bevételszerzésére vonatkozó szabályzatnak, amely egyfajta minőségbiztosításként is funkcionál.

2. YouTube

A Facebook mellett talán a másik legszéleskörűbben használt streaming-platform (és video on-demand tár) a YouTube, amely azonban szélesebb funkcionalitással rendelkezik, valamint jobb a YouTube-videók kereshetősége is, azaz a Google, Bing vagy Yahoo keresésekben könnyebben kerülnek a videók a top találatok közé. A YouTube előnyei közé tartozik továbbá az egyszerű és ingyenes használat: számítógépről és okostelefonról is lehet streamelni (az utóbbi csak 1000 feliratkozó után válik lehetővé), és könnyen, néhány kattintással elindítható a közvetítés. A közvetítéseket időzíteni is lehet, valamint a platform lehetőséget ad a nézők számára az élő chat-elésre is, amely tartalmát az előadó felügyelet alatt tarthatja (például adott szavakat tartalmazó üzenetek blokkolásával, a nem kívánt üzeneteket küldő személyek elrejtésével, vagy előre kijelölt moderátorok segítségével). A tartalom könnyű megosztása és széles körben történő terjesztése érdekében a videó beágyazható a saját weboldalra, közösségi média-oldalakra, illetve a rendszer értesítést küld a feliratkozott nézők számára az eseményről. A platform fejlett analitikájának köszönhetően a tartalom készítője valós idejű adatokat kap például az egyidejű nézők és kedvelések számáról vagy a chat intenzitásáról, a közvetítés befejeztével pedig láthatja többek között, hogy a streaming alatt hány új feliratkozóval gazdagodott.

Ahhoz, hogy az előadó bevételt tudjon generálni élő közvetítéseivel, a YouTube Partner Program tagjává kell válnia, amelyhez különböző követelményeknek kell megfelelnie (például több mint 1000 feliratkozóval, 4000 órányi megtekintéssel kell rendelkeznie, és megfelelő régióban kell tartózkodnia – Magyarország szerepel a támogatott országok között). A bevételgenerálás többféle módon is történhet, azonban a legfőbb a reklámok, hirdetések elhelyezése a videóban. A reklámok megjelenítéséért a hirdető által fizetett összeg 45%-a a YouTube-hoz kerül, és a maradék 55% képezi a tartalom készítőjének bevételét. Továbbá a csatornán való tagságért és extra tartalmakért a nézőktől havidíjat lehet szedni, a rajongók üzeneteinek kiemeléséért a chatben szintúgy bevételhez lehet jutni, illetve a YouTube prémium előfizetők által fizetett díjból is részesülhet az előadó, amennyiben az ő csatornáját is nézik ezek az előfizetők.

A számos, fentebb felsorolt előny mellett fontos megemlíteni a platform néhány hátrányát is: a videók a YouTube márkája alatt futnak, és a platform részben rendelkezik a tartalom feletti jogokkal (például felhasználhatja azokat saját hirdetéseiben), továbbá a YouTube az egyik leggyakrabban blokkolt weboldal, amely nehézkessé teheti fogyasztói szegmensek elérését.

3. Instagram

Az Instagram szintén a széleskörűen elterjedt megoldások közé tartozik az online streaming terén. A platform előnyei közé tartozik a könnyű és ingyenes használat; a tartalmak pillanatok alatt feltölthetőek és megoszthatóak. Az interaktivitásra a YouTube-hoz hasonlóan lehetőséget ad: élő chat formájában hozzászólhatnak a nézők a produkcióhoz, illetve hangulatjelekkel fejezhetik ki véleményüket. A követők itt szintén automatikus értesítést kapnak, ha a tartalom készítője újabb élő streamingbe kezd. A feltöltött videók 24 óra elteltével automatikusan törlődnek, amely egyfelől motiválhatja a követőket a nagyobb tartalomfogyasztásra, hiszen tudják, hogy vagy most megnézik, vagy nem fogják tudni később elérni az adott videót, másfelől azonban korlátot is jelent.

További hátrány, hogy a platformon csak mobileszközzel lehet streamelni, és ha például megcsörren élő streaming közben a telefon, megszakad a közvetítés, amely épp elég motiváció lehet néhány néző számára, hogy távozzon. A közvetítés minősége sem a legjobb, és a streaming időtartama maximálisan csupán 1 óra lehet. Ezeket az adottságokat figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy egy szimfonikus zenekar számára a következő koncertjének közvetítésére talán nem ez a legjobb felület, azonban marketingcélokra és a követőkkel való kapcsolattartásra, esetleg egy-egy rövidebb zenei részlet megmutatására vagy a fiatalabb generáció megszólítására kiválóan alkalmas lehet.

A platform hagyományos értelemben nem alkalmas bevételgenerálásra, azonban gyakran alkalmazott megoldás, hogy az „influencer" vagy előadó megállapodik egy hirdetővel, amelynek reklámjait elhelyezi a tartalmaiban. Az ezért kapott bevétel számos tényező függvénye, azonban általánosan kijelenthető, hogy a több követővel és nagyobb aktivitással rendelkező tartalomgyártók több pénzhez jutnak ily módon. Ez a fajta modell a cégek számára is vonzó lehet, hiszen egy megfelelő előadóval megállapodva számos olyan fogyasztói csoporthoz is eljuthatnak, amely egyébként nem volna lehetséges. Természetesen fontos kiszűrni a nem valós követőket, illetve az esetlegesen manipulált követőszámot, azonban az Instagram erre is kínál megoldásokat.

4. Twitch

A Twitch eredetileg egy videójátékokkal foglalkozó platform, amely az utóbbi időben az élő koncertközvetítés világába is belépett. Ez egy organikus fejlődés eredménye, egyre több felhasználó kezdett saját zenecsatornát indítani, a Twitch pedig meglátva az ebben rejlő lehetőségeket, szakembereket bevonva és a tartalomkészítők igényeit szem előtt tartva professzionális szintre emelte a tevékenységet. A Twich egyedisége és fő értékajánlata abban rejlik, hogy nem csupán egy-egy koncertre ad lehetőséget, hanem hangsúlyt fektet a közösségépítésre, amely eredményeképp egy olyan „rajongótábor" alakítható ki, amely tagjai rendszeresen követhetik az előadóművész tevékenységét.

Ahhoz, hogy az előadó fizetőssé tegye tevékenységét, el kell érnie az „affiliate" státuszt, amely egyfajta minőségbiztosításként szolgálhat. Ehhez többek között minimum 50 követő, 500 percnyi közvetítés, 7 egyedi közvetítési nap és havonta több visszatérő néző szükséges. Felismerve a pandémiás helyzet nehézségeit, a Twitch igyekezett könnyíteni a művészek „affiliate" státuszának elérését: amennyiben az előadó „Pro", „Premier" vagy „Repost" tagsággal rendelkezik a SoundCloudon vagy minimum 2000 követővel rendelkező BandsinTown-tag, azonnal „affiliate" státuszúvá válhat.

Az említett státusz elérésével a nézők feliratkozhatnak az előadó csatornájára a reklámmentes tartalom elérése érdekében, extra előnyökhöz juthatnak, illetve „Bit"-ek segítségével megjutalmazhatják az adott művészt, elismerve a magas szintű teljesítményt. A nézők számára az előfizetés havonta minimum ~5$, amely fejében hozzáférhetnek a videókhoz, közvetítésekhez és extra tartalmakhoz. Amennyiben további támogatást szeretnének nyújtani, kiválaszthatják a ~10$-os vagy a ~25$-os előfizetési díjat is. Természetesen nem mindenki engedheti meg magának az előfizetést: ők az előadó által megjelenített reklámok megtekintésével „fizetnek". Az előfizetésekből származó bevétel 50-50%-ban oszlik meg az előadó és a Twitch között.

Az „affiliate" státuszt követően a művész Twitch Partnerré válthat, amely továbbfejlesztett eszközök használatát és egyéb előnyöket tesz lehetővé (például a kifizetés díját a Twitch állja, elsőbbségi segítségnyújtás, jelvény, amely garantálja, hogy ellenőrzött a csatorna, a videókat a videótárban 60 napig tárolja a rendszer). A partneri státusz eléréséhez természetesen további követelményeknek kell megfelelni: 12 különböző napon 26 órán keresztül kell streamelni, és átlagosan minimum 75 nézővel kell rendelkezni havonta.

5. Stageit

A Stageit népszerűsége a koronavírus kirobbanását követően drasztikusan megnőtt: több mint 5 ezer művész kezdte el használni a platformot (vagy újra-aktiválta korábbi fiókját), a felhasználók száma több mint 10 ezerrel nőtt június elejéig, a platformon keresztüli bevétel pedig áprilisban egy kéthetes periódusban 884 ezer $ volt, amely közel duplája a 2019-es, egész évi bevételnek. 2020 áprilisában számos zenész generált több mint 50 ezer $-os bevételt, a legsikeresebbek pedig akár 100 ezer $ bevételre is szert tehettek.

A platform erőssége, hogy a szerzői jogi kérdéseket már a kezdetektől fogva kezelni tudta (míg például a Facebook vagy az Instagram nem), illetve a művészek a koncert befejeztével is kapcsolatban maradhatnak közönségükkel és egyfajta „adatbázist" hozhatnak létre, amelynek köszönhetően a jövőbeli koncertek során jóval egyszerűbben elérhetik célcsoportjukat. A produkciók csak élő, streamelt formában érhetők el, a rendszer nem tárolja azokat, amely eredményeképp minden előadás egyedi, megismételhetetlen pillanat és élmény, éppúgy, mint egy koncertteremben megrendezett élő koncert esetében (a pandémiás időszakot megelőzően). Másfelől azonban a későbbiekben problémát jelenthet, hogy a felvételek már nem elérhetőek, hiszen így nincsen lehetőség visszanéznünk kedvenceinket, illetve, ha valaki lemaradt az élő koncertről, már nem pótolhatja azt.

A program kezdési időpontját a zenészek szabják meg, akik 30 perces műsort adhatnak, amelyet ráadásokkal egészíthetnek ki. A nézők könnyedén a produkció részeseivé válhatnak: folyamatosan kérdéseket te-

hetnek fel, kérhetnek dalokat, beszélgethetnek a többi nézővel, illetve az előadás során végig adhatnak „borravalót" a fellépő művésznek. Az árakat az előadó szabja meg, az ajánlásokat követve kezdetben célszerű a „fizess, amennyit tudsz/ gondolsz"-típusú árazás, amelyet követően – amennyiben a művész rendelkezik egy fix közönségbázissal – fokozatosan emelhetőek a jegyárak, míg el nem éri a fellépő művész a számára optimálisnak tartott árszintet. A koncertek után az előadó kimutatást kap a bevételekről, a kifizetés pedig adott összegenként történik. A platform a korábbi 67% helyett a koronavírusra való tekintettel 80%-ra emelte a bevétel művészeknek járó részét, a maradék 20%-ot pedig a költségek fedezésére fordítja (például tranzakciós díj, szerzői jogdíjak, szerverek üzemeltetése).

A platform saját „pénznemet" használ: előre megváltott „note"-ok (1 db „note" 10 cent) formájában vehetnek jegyet az előadásra, illetve iratkozhatnak fel az oldalra, amely némileg zavaró lehet a közönség számára; az előadások előtt célszerű elmagyarázni a rendszert.

6. Dacast

A Dacast az egyik piacvezető megoldás az online streaming és a video on-demand szolgáltatások terén egyaránt. A platform előnye a reklámmentes közvetítés, az élvonalba tartozó megoldásokkal történő, kiváló minőségű videóközvetítés, valamint a 24/7-ben elérhető technikai segítség email és élő chat formájában minden típusú előfizetés esetében (a prémiumnál telefonos segítség is elérhető). A platform további pozitívuma a könnyű használat és az elérhetőség: néhány kattintással néhány másodperc alatt létrehozható egy új streaming korlátlan nézőszámmal. A platform a nézettséget folyamatosan monitorozza, és valós idejű visszacsatolást ad arról, illetve a biztonsági szempontokra is kiemelt hangsúlyt fektet. A white label szolgáltatásnak köszönhetően a tartalom készítője megjelenítheti saját logóját és színeit a videón, amely segítségével saját márkáját építheti. A Dacast segítségével a közvetítés minden típusú eszközről (laptop, okostelefon, tablet, okosTV) elérhető, amely lehetővé teszi, hogy a koncert nézői bárhonnan bekapcsolódjanak a műsorba; az egyetlen követelmény az internet-hozzáférés. Az élő közvetítések felvételével az előadások elérhetőek maradnak a rajongók számára a későbbiekben is; a felvételek automatikusan bekerülnek az on-demand videótárba.

A sávszélesség és a tárhely függvényében különböző havidíjak fejében használható a platform, közel 40$/hónapos összegtől, azonban, ha nem folyamatosan szeretnénk streamingelni, csupán egy-egy egyedi eseményre használnánk a platformot, személyre szabott ajánlatot is kaphatunk a szolgáltatótól. A streamingekből és közzétett videókból származó bevételgenerálás is több módon valósulhat meg: a platform lehetőséget nyújt az egyes előadások, közvetítések után történő részvételi díj

Az élő közvetítéseket akár kanapénkról, mobilunkon is követhetjük

megállapítására (pay-per-view, „koncertjegy"), előfizetéses konstrukciót is lehetővé tesz, amely korlátlan hozzáférést biztosít a csak hanggal rendelkező online streamingekhez, illetve szponzorált reklámok beépítésével is bevételhez juthat az előadó.

A platform zeneipari népszerűségét bizonyítja, hogy többek között a Royal Academy of Music vagy a Detroit Jazz Fesztivál is ezt használja.

A fogyasztói visszajelzések szintén a pozitívumokat emelik ki, azonban néhány hátrányt is megemlítenek: a hang és a kép késedelme zavaró, az élő streamelés során állandóan frissül a rendszer, így megszakad a közvetítés, illetve néhányan kiemelték, hogy időt kell szánni a tapasztalatszerzésre és a rendszer megismerésére.

7. Brightcove

A Brightcove az egyik legrégebbi megoldás a piacon: az első online stream ezen a platformon keresztül történt. Népszerűségét és kiválóságát jól bizonyítja, hogy a Metropolitan Opera, a Sydney Symphony Orchestra vagy a San Francisco Opera is ezt használja. A platform a Dacasthoz hasonlóan szintén használható élő koncertközvetítésre, illetve on-demand videótárként is. Segítségével a streaming a világon szinte bárhol és bármikor megvalósítható, bármilyen okoseszköz segítségével. A videók, közvetítések a közösségi médián szintén megjeleníthetőek, megoszthatóak, illetve a saját weboldalára is beágyazhatja azokat az előadó. Az élő streamingek során a platform lehetőséget ad a nézőknek, hogy leállítsák és később folytassák vagy visszatekerjék az előadást, így fokozva a rugalmasságot. A Brightcove nem csupán egy streaming-szolgáltatásokra alkalmas rendszer, hanem a marketingtevékenységet is elősegíti fejlett analitikájának köszönhetően, illetve akár marketingkampányokra is alkalmazható. Technikai segítséget a Brightcove felhasználói is kapnak, azonban a visszajelzések szerint alapesetben ez igen alacsony szintű és lassú. További hátrány a magas előfizetési díj (az élő koncertközvetítés 499$-os havidíj ellenében válik csak lehetővé), amely mellett azonban egyedi konstrukciók is elérhetőek az igényeknek megfelelően (de relatív magasabb árszinten). Az elő-

adók bevételhez úgy juthatnak a platformot használva, ha reklámokat integrálnak a videóikba.

8. Muvi

A Muvi szintén az egyik piacvezető megoldás. Szintén alkalmas videó-streamelésre, hangfelvételek streamelésére, illetve on-demand videótárként is funkcionál. Teljeskörű, end-to-end megoldást nyújt, előnye a személyre szabhatóság, illetve a white-labelnek köszönhetően a saját igényeknek megfelelően alakítható a kinézet, saját logó használható. A platform technikai segítséget is nyújt többek között email, élő chat, segédanyagok formájában, illetve egyes előfizetési csomagok esetében egy dedikált account manager is a segítségünkre lehet, aki 24/7-ben elérhető és 30 percen belül válaszol. Az automatikus analitika segítségével könnyen nyomon követhetjük a videók „teljesítményét" akár percről percre, illetve láthatjuk, hogy mely tartalmak generálják a legtöbb nézőt és bevételt. Mindez elősegíti a folyamatos fejlődést és tanulást.

A platform különböző előfizetési struktúrákban használható, amelyek díja a sávszélesség, tárhely, technikai segítség, illetve az engedélyezett nézőszám függvényében változik. A legolcsóbb, „standard" előfizetés havonta 319$, és 2000 egyidejű nézőt engedélyez. A bevételgenerálást számos módon lehetővé teszi: a tartalomkészítő havi vagy éves előfizetési díjakat szabhat meg a felhasználó számára (és felajánlhat néhány órányi/ alkalomnyi ingyenes próba-lehetőséget is), egyes közvetítések megtekintését részvételi díj megfizetéséhez kötheti (pay-per-view), illetve reklámok beépítésével is bevételhez juthat. A platform továbbá az „adományozásra", közösségi finanszírozásra is lehetőséget ad. A tartalomkészítő határozza meg, hogy az egyes tartalmak közül melyik tekinthető meg előfizetéses struktúrában, illetve egyéb díjak megfizetése ellenében.

A vásárlói visszajelzések hátrányként említik, hogy a platform kevésbé felhasználóbarát, illetve gyakran adódnak megoldandó problémák, „bugok".

A fentebb bemutatott platformok előnyeit és hátrányait a 48. oldalon található táblázat foglalja össze.

Az új koncertterem akár a nappalink vagy az irodánk is lehet

Összegző gondolatok

A koronavírus hatására az online, élő koncertközvetítés a hazai és külföldi zenekarok esetében egyaránt előtérbe került, hiszen koncertjeiket, előadásaikat csak így tudják a pandémia miatti korlátozások következtében eljuttatni közönségükhöz. Ahogyan korábbi cikkeinkben (például A kultúra és az üzleti tanácsadás találkozása, ZeneKar, 27(4), 22-24. o.) is hangsúlyoztuk, a zenekaroknak fontos „több lábon állniuk", és napjainkban nem elégséges csupán a fizikai térre fókuszálniuk. A digitális megoldások alkalmazásával egyrészt lebonthatják a tér és idő által jelentett gátakat, illetve az olyan helyzetekben is helyt tudnak állni, mint például a jelenlegi vírushelyzet, amely a fogyasztókhoz való eljutás „csatornáinak" alapvető újragondolását tette szükségessé.

A legtöbb zenekar, művész a hagyományos platformokat használja a streamingelésre, mint például a YouTube vagy a Facebook, azonban cikkünk rámutat, hogy számos egyéb megoldás is elérhető a piacon, amelyek további előnyöket jelenthetnek, többek között például professzionális szintre emelhetik a streamingtevékenységet, folyamatos technikai támogatást nyújtanak, és lehetővé teszik a közvetítésből származó bevételgenerálást különböző módokon. Természetesen a piacon számos egyéb platform is elérhető, cikkünk csupán példákon keresztül szeretné felhívni a figyelmet arra, hogy a közismert megoldásokon túl más opciók is léteznek, amelyeket érdemes átgondolni, ugyanis nem biztos, hogy minden esetben a Facebook vagy a YouTube a legjobb választás, ha az előadó el szeretne jutni közönségéhez. Az előnyöket, hátrányokat mérlegelve és a lehetőségeket, igényeket figyelembe véve célszerű azt a platformot kiválasztani, amely a leginkább illeszkedik céljainkhoz, hiszen egy szimfonikus nagyzenekar és egy jazz-formáció természetesen különböző igényekkel és lehetőségekkel rendelkezik. Érdemes továbbá azt is átgondolnia a zenekaroknak, hogy egy csatornára szeretnének-e fókuszálni, vagy a multichannel megközelítést alkalmazva több platformon keresztül kívánnak kapcsolatba kerülni akár különböző fogyasztói szegmensekkel.

A cikk szerzői:

Szedmák Borbála kutató, a Stratégiai és Nemzetközi Menedzsment Kutatóközpont tagja a Budapesti Corvinus Egyetemen. Közel húsz éve foglalkozik klasszikus zenéléssel, fő kutatási területe a kultúramenedzsment.
bori.szedmak@gmail.com

Dr. Szabó Zs. Roland digitális transzformációs, üzletimodell-innovációs és változásvezetési szakértő, a Stratégiai és Nemzetközi Menedzsment Kutatóközpont vezetője, egyetemi docens a Budapesti Corvinus Egyetemen.
zsoltroland.szabo@uni-corvinus.hu

Platformok az élő, fizetős koncert-közvetítésre	Előnyök	Hátrányok
Facebook	• Népszerű, széleskörűen elterjedt • A bevétel egésze a tartalom készítőjéhez kerül • Egyszerű használat • Gyakorlási lehetőség az esemény előtt • A streaming mellett az esemény hirdetésére is lehetőséget nyújt	• Kérdéses, hogy a bevételi szerkezet mikor és hogyan alakul át • Kevésbé professzionális
YouTube	• Népszerű, széleskörűen elterjedt • Széleskörű funkcionalitás • Könnyű használat • Jó kereshetőség • Streamelés mellett videótárként is funkcionál • Ingyenes • A tartalom könnyű megosztása • Fejlett analitika	• A videók a YouTube márkája alatt futnak • Bizonyos jogkörökkel rendelkezik a videók felett • Az egyik leggyakrabban blokkolt weboldal – egyes fogyasztói csoportok elérése akadályokba ütközhet
Instagram	• Könnyű és ingyenes használat • Interaktivitás • Népszerű, széleskörűen elterjedt • Időkorlát a videókra	• Kevésbé professzionális (gyengébb minőség) • Időkorlát a videókra • 24 óra után automatikusan törlődnek a videók • Csak okostelefonnal lehetséges a streaming
Twitch	• Hangsúly a közönségépítésen, segítségével „rajongótábor" alakítható ki • Fizetős tevékenység csak egy adott státusz elérése esetén végezhető (minőségbiztosítás) • Partneri státusz esetén további elsőbbségi előnyök (pl. elsőbbségi segítségnyújtás, ha bármilyen probléma adódik)	• A bevételnek csak a fele kerül a művészhez
Stageit	• A szerzői jogi kérdéseket már a kezdetektől fogva kezelni tudja • Az előadók a nézőkből „adatbázist" hozhatnak létre (közönség könnyebb elérése a jövőbeli koncertek esetében) • Interakció lehetősége az előadás során is • A bevétel jelentős része (80%) az előadóhoz kerül • A platform népszerűsége drasztikusan megnőtt a COVID óta • Az előadóművészet világára fókuszál • A streaming mellett az esemény hirdetésére is lehetőséget nyújt	• Saját „pénznem", amely bonyolulttá teszi a fizetési folyamatot • Felvételek nem érhetőek el később
Dacast	• Magas minőség • 24/7-ben elérhető segítség • Valós idejű visszacsatolás a nézettségről • Fókusz a biztonsági szempontokon • White-label – saját logó megjelenítése • Streamelés mellett videótárként is funkcionál • A videók, közvetítések könnyen megoszthatók a közösségi médián is	• A hang és a kép késedelme zavaró • Időt kell szánni a tapasztalatszerzésre és a rendszer megismerésére
Brightcove	• Magas minőség • Streamelés mellett videótárként is funkcionál • Eszközfüggetlen • Elősegíti a marketingtevékenységet elemzésekkel • A videók a közösségi médián megoszthatók • Rugalmas megtekintési mód (streaming megállítható, visszatekerhető)	• Alacsony szintű és lassú technikai segítségnyújtás alapesetben • Magas előfizetési díj
Muvi	• Személyre szabhatóság • Többféle bevételgenerálási mód • Streamelés mellett videótárként is funkcionál • Teljeskörű, end-to-end megoldás • White-label - saját logó megjelenítése • Automatikus analitika – videók „teljesítményének könnyű nyomon követése • Technikai support	• A platform kevésbé felhasználóbarát • Gyakoriak a problémák, „bugok"

Zenekaraink on-line aktivitása

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége tagjai körében végzett felmérés a zenekaroknak a járványveszéllyel és a rendezvények korlátozásával összefüggő on-line aktivitásáról

A felmérésben a következő 14 zenekar vett aktívan részt:

Fővárosi „nemzeti" minősítésűek: NFZ, Rádió, Duna, LFKZ
Fővárosi „kiemelt" minősítésűek: MÁV, Danubia, Dohnányi, Szent István
Vidéki „nemzeti" minősítésűek: Miskolc, Szombathely, Szeged
Vidéki „kiemelt" minősítésűek: Szolnok
„Regionális" zenekarok: Eger, Gödöllő

A beérkezett válaszokból megállapítható, hogy mindegyik zenekar (14/14) használta már a koronavírus járvány kitörését megelőzően is a világhálót, az együttes produkciójának megosztására. Ez túlnyomó többségben (12/14 – 86%) olyan felvételek megosztását jelentette, melyek nem kifejezetten erre a célra készültek. 2020-ban az arány megfordult: a zenekarok döntő része (10/14 – 71%) már készített olyan felvételt, melynek célja a világhálón való megosztás volt.

2020-ban, az élő koncertek korlátozásának hatására minden zenekar (14/14) megoszt felvételeket a világhálón. Ezekre magán az interneten is felhívja a figyelmet. Nem az interneten megtalálható felvételeiket listázzák (0/14), nem is pusztán az elérhetőséget és a legfontosabb információkat adják meg (0/14), hanem szöveges (10/15 – 721%) üzenetben, ill. videóüzenetben (6/14 – 43%) ajánlanak egy-egy aktuálisnak tartott felvételt.

Koncertek élő megosztására 2020-ban a zenekarok bő kétharmada (10/14 - 71%) vállalkozott. Az élő megosztást megvalósítók körében legjellemzőbb a YouTube (7/10 – 70%), másodsorban a Facebook Live (6/10 – 60%), ezt követi a Vimeo (3/10 – 30%) felhasználása. Egyéb csatornákat is használtak (4/10 – 40%), több zenekar többféle csatornát is használt az élő produkciók megosztásra.

A koncertek élő megosztását megvalósítók (10) körében a többség (8/10 – 80%) igénybe tudott venni profi eszközöket), a kisebbség (2/10 – 20%) csak egyetlen mobiltelefonnal vagy egyszerű kamerával tudott közvetíteni. A fejlett technikát használók nem saját eszközökkel, hanem külső cég szolgáltatásának igénybevételével tudták ezt megvalósítani. A külső cég szolgáltatásáért a zenekarok megbízási díjat fizettek, csupán egyetlen válaszadó jelezte, hogy előfordult eset, amikor egy megállapodás keretében nem kellett fizetniük a közvetítésért. Az interneten történő élő koncertközvetítés mindössze egyetlen zenekar költségvetésében volt 2020-ban előre tervezett tétel.

A közvetítésekre vállalkozók egy része (3/10 – 30%) megvalósított közvetítést saját próbatermében, ugyanekkora arányban (3/10 – 30%) jutottak hozzá külső teremhez úgy, hogy ezért nem kellett bérleti díjat fizetniük. A közvetítések egy része az érintett zenekarok felénél (5/10 – 50%) erre a célra bérelt teremben történt, tehát ráfordítást igényelt. Ugyanakkor a teremhez a közönség nélküli közvetítés céljából többnyire (6/10 – 60%) a nyilvános koncerthez képest engedményes áron jutottak hozzá.

A járványveszély csökkentése érdekében előtérbe kerültek a kisebb zenekari létszámot igénylő produkciók, a közvetítések terén is. Az élő koncertek on-line hozzáférését biztosító zenekarok körében kisebbségben vannak azok (4/10 – 40 %), amelyek 55 főnél nagyobb együttest is összeültettek ebből a célból. Jellemzővé vált viszont a zenekarok kisebb együtteseinek, kamaracsoportjainak közvetítése.

Az élőben megosztott produkciók felvételéhez a zenekarok túlnyomó többsége (8/10 – 80%) utólag is biztosítja a hozzáférést.

A zenekarok jellemzően többféle célból szánják rá magukat produkcióik (felvételeik vagy élő koncertjeik) on-line megosztására. A legjellemzőbb cél (13/14 – 93%) a közönséggel való kapcsolat fenntartása. Egyharmadnál kisebb (4/14 – 29%) azon zenekarok aránya, melyek ezzel szeretnének olyan szolgáltatást nyújtani, amellyel kiválthatják meghirdetett nyilvános koncertjeiket, azaz a céljuk az lenne, hogy elkerüljék a belépőjegyek árának visszatérítését.

Összefüggésben az előbbiekkel, az érintett zenekarok jelentős részének (4/10 – 40%) volt olyan produkciója, melyhez a hozzáférést valamilyen anyagi ellenszolgáltatásért (pl. előre megváltott jegy, bérlet) adta meg. Az érintettek közel egyharmada (3/10 – 30%) minden produkcióját úgy osztotta meg, hogy ahhoz bárki hozzáférhetett. Egy zenekar megvalósított olyan megosztást is, amely nem anyagi ellenszolgáltatáshoz kötve, hanem valamilyen egyéb feltétel szerint meghatározott kör számára volt elérhető.

A hozzáférés biztosítása igazán akkor hasznosul meg, ha sok felhasználó, tartósan válik nézővé. Az élő koncerteket megosztó zenekarok jelentős része (7/10 – 7 %) rendelkezik adattal a csatlakozások számáról, ugyanakkor egyik sem rendelkezik adattal a csatlakozások időtartamáról. A korlátozott mértékben rendelkezésre álló adatok ismeretében az érintettek túlnyomó többsége (9/10 – 90%) hasznosnak és sikeresnek tartja a produkciók élő megosztását.

Abban a kérdésben, hogy az élőben megosztott produkciók mennyiben alkalmasak valódi zenei élmény nyújtására, a zenekarok körében ugyan nagy (8/14 – 57%) a kételkedők aránya, de a közönséggel való kapcsolattartás szempontjából ők is fontosnak tartják ezt a tevékenységet. A valódi élményt adó megosztások feltételének tartják sokan (8/14 – 57%), hogy a közvetítés megfelelő technikai színvonalon valósuljon meg. Az élmény megvalósulásához többen lényeges feltételnek tartják, hogy a felhasználó tartósan és megfelelő eszközön csatlakozzon.

Az élő produkcióhoz való hozzáférés biztosításának eredményességével kapcsolatos kétkedés egy jellemző oka, hogy sokan (7/14 – 50%) abban az esetben, ha a közönség nem a helyszínen van jelen, nem tartják lényegesnek, hogy a néző felvételt kap vagy egyidejű produkciót, és a felvétel általában magasabb technikai színvonalat jelenthet. Visszatartó erő a jelentős anyagi ráfordítás (terembér, a közvetítés szolgáltatói megbízási díja) is.

A zenekarok közül egyetlenegy nyilatkozta azt, hogy a közvetítésekhez szükséges technikával maga rendelkezik, a többség anyagi segítséget igényelne ehhez a tevékenységhez. A segítséget nagyobb arányban (11/14 – 79%) abban a formában tartanák hasznosnak, ha a zenekarok anyagi támogatást kapnának, amely fedezné a közvetítéseket magas színvonalon végző vállalkozások megbízási díját. Kisebb részben (5/14 – 36%) alkalmas formának tartanák az eszközvásárlásra nyújtott anyagi támogatást. Továbbá lehetőségként a zenekarok egy része (4/14 – 29%) üdvözölné azt a lehetőséget is, ha egy központilag megbízott vállalkozás szolgáltatásaihoz biztosítanának hozzáférést az együttesek számára.

Készült a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége 2020. dec. 14–15-én végzett felmérése alapján.

A Magyar Rádió Művészeti Együtteseinek közönség nélküli stream előadása a MÜPA Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben – Fotó: Vörös Attila / MÜPA

Prolongálták 2021 őszéig Beethoven születésnapi ünnepségeit a koronavírus-járvány miatt. A szervezők eredeti tervei szerint 2020. december 17-én zárult volna a Beethoven újrafelfedezése mottójú ünnepségsorozat. A koronavírus-járvány miatt azonban számtalan eseményt kellett törölni a naptárból. Azért, hogy a befektetett munka, idő, energia és kreativitás ne vesszen el, úgy döntött a bonni központ, hogy 2021 szeptemberéig meghosszabbítják a Beethovent ünneplő programsorozatot.
Ezért most mi is csatlakozunk az emlékezéshez az alábbi cikkel. (a szerk.)

A bécsi klasszika korának legkalandosabb életű zenekari hegedűse

„Beethoven ugyanolyan fekete volt, mint ti vagy én, csak ezt titkolják előlünk”

Hadd tegyek fel egy találós kérdést!

Mi a közös Friedrich de Auguste-ban, aki 1779-ben családjával Eszterházára érkezett, hogy elfoglalja állását a hercegi udvartartás egyik apródjaként, Ludwig van Beethovenben, valamint Malcolm X-ben? *A Zenekar* olvasóinak nagy többsége nyilván már mondja is a választ – ők nyugodtan lapozzanak tovább a többi cikkre. Írásom a többiek, a kisebbség számára íródott.

Nos, a válasz egyszerűen annyi, hogy mindenki fekete, vagy régiesebben: néger. Volt. Teljesen vagy részben. Biztosan vagy állítólag. A (feltételezett) sötét bőrszínen túl azonban több minden más is összekötötte őket. Kezdjük talán Beethovennel, aki központi helyet foglal el a képben.

Beethoven esetleges fekete ősei nem merülnek fel a kortársi képzeletben. A gondolat Samuel Coleridge-Taylor angol zeneszerzőtől származik, aki nyugat-afrikai apa és angol anya gyermekeként, Elgar pártfogoltjaként, vallásos és világi oratorikus művek szerzőjeként és kiváló karnagyaként gyakran fordult meg az Egyesült Államokban és támogatta az ottani fekete kórus- és zenekultúrát, 1907-ben jutott arra a meggyőződésre, hogy vonásai olyannyira hasonlatosak a Beethovenéihez, hogy ezt csak a német zeneszerző-óriás néger leszármazása magyarázhatja. Elmélete annak idején csupán szűkebb körökben keltett feltűnést, halála után fél évszázaddal, a 60-as években azonban nagy karriert futott be az amerikai polgárjogi mozgalomban. Mint Stokely Carmichael, a mozgalom egyik karizmatikus vezetője egy ízben seattle-i hallgatóságának mondotta: „Beethoven ugyanolyan fekete volt, mint ti vagy én, csak ezt titkolják előlünk”. Malcolm X szerint Beethoven apja az akkoriban Európa-szerte szolgáló szerecsen („blackamoor”) zsoldosok egyike volt. Mérsékeltebb vélemények szerint inkább a zeneszerző flamand őseinek egyike házasodhatott össze egy ottani „szerecsennel”, vagy Beethoven édesanyja folytathatott házasságon kívüli kapcsolatot. Egy bizonyos, hogy egyik „elmélet” képviselői

sem álltak elő semmiféle konkrét bizonyítékkal. Ám a fekete öntudat magára találásában így is fontos erjesztő szerepet játszott a fekete Beethoven gondolata, amelyet 1969-ben még a *Rolling Stone Magazine* is propagált „Beethoven was black and proud!” című cikkében. S mint napjainkban a *The Guardian*ben olvasható, a Beethoven-év és a rendőri túlkapások miatt tiltakozó Black Lives Matter mozgalom együttállása megint egyszer felszínre hozta az időközben ismét feledésbe merülő elméletet.

Másfelől azonban Esterházy „Fényes” Miklós 1779-ben szerződtetett néger (vagy ahogy ők hívták: „mór”) inasa felől ugyancsak könnyen eljutunk Beethovenig. Friedrich – eredetileg inkább talán Frideric – de Auguste Jamaikából származott, de a jelek szerint angliai illetőségű volt. Nem tudjuk, pontosan honnan érkezett, de szerződéséből kiderül, hogy a feleségével együtt. Olyannyira, hogy három évvel később, 1782 júliusában meg is szaporodott a család, ami abból derül ki, hogy a herceg fedezte az újszülött megkeresztelésének költségeit, ami arra utal, hogy de Auguste az udvar megbe-

csült alkalmazottja volt. Ebben a minőségében egyébként már a második, mert Miklós herceg 1762-ben már az elődjétől, Pál Antal hercegtől is „megörökölt" egy fekete inast. (Mai ízlésünknek talán nem felel meg, de a mór apród számára díszmagyar ruhát is készíttettek magyar csizmával, kócsagtollas föveggel.)

De Augusthoz visszatérve: az Eszterházán született gyermek már legalább a második volt a családban, tudniillik George Polgreen Bridgetower angol hegedűművész – az eddig hiányzó láncszem – életrajzában ezt olvassuk az új Grove-lexikonban (amelyből a Bridgetower-életrajz több lényeges elemét átvettük), hogy 1778. október 11-én a lengyelországi Białában (a sziléziai határon) született nyugat-indiai apa és európai anya gyermekeként. A lexikon úgy fogalmaz, hogy a gyermek az 1780-as években Eszterházán *élhetett* és Haydntól tanulhatott – mi már tudjuk, hogy ott *kellett* töltenie kisgyermekkorát, hiszen mindkét szülője ott élt. S bár de Auguste és felesége később különvált egymástól, George felnőtté válásáig édesapjával maradt, tehát nyilván vele élt Eszterházán 1785-ös vagy 1786-os távozásáig.

Ennek (egyik) kézenfekvő oka az lehetett, hogy az elsőszülött gyermek feltűnő zenei képességekkel rendelkezett. Hogy hét- vagy nyolc éves koráig részesült-e már oktatásban Haydn részéről, azt csak találgatni tudjuk, ám tekintve, hogy 1789 április 11-én, tíz és fél évesen már Párizsban, a Concert Spirituel egyik hangversenyén debütált, elképzelhető, hogy három-négy évvel korábban Haydn már érdemesnek találta arra, hogy foglalkozzon vele. A párizsi siker után nem sokkal édesapjával együtt Angliába utazott. Miután fellépett a windsori udvarban, Bathban és Bristolban (de Auguste kitűnő impresszárió lehetett), 1790. február 19-én a londoni Drury Lane Theatre-ben mutatkozott be. Itt felkeltette a walesi herceg – a későbbi IV. Károly király – érdeklődését, aki oltalma alá vette és tovább taníttatta a még mindig csak 12 éves gyermeket. a 90-es években „az afrikai herceg fia" a közönség kedvenceként számos rangos londoni helyszínen koncertezett; többek között Haydnnal is szerepelt egy pódiumon a Johann Peter Salomon által szervezett hangversenysorozatban. 1795-től 1809-ig pedig – megszakításokkal – a walesi herceg magánzenekarának volt első hegedűse.

Londont először 1802-ben hagyta el hosszabb időre azért, hogy Drezdában meglátogassa édesanyját. 1803 tavaszáig ott is maradt, adott két koncertet, és olyan lelkes fogadtatásban részesült, hogy ajánlólevelet kapott a legmagasabb bécsi arisztokrata körökhöz. Itt újra alkalma nyílott arra, hogy viszontlássa Haydnt, pályája szempontjából viszont nagyobb jelentősége volt annak, hogy Beethovennel is összeismertették, akivel 1803 május 24-én közös koncertet is adott az Augartenben. A hangverseny kedvéét Beethoven egy készülőfélben levő A-dúr hegedűszonáta első két tételéhez hozzácsapta az op. 30 no. 1-es szonáta befejező tételét. A nagy sietségben azonban már nem volt idő kimásolni a lassú tétel hegedűszólamát, amelyet Bridgetower így Beethoven kéziratából játszott a közönség nagy csodálatára; a második tételt meg is ismételtették. A két művész barátsága – állt légyen mögötte akár valamiféle közös nem-európai származás – azonban nem volt nagyon hosszú életű; a lexikon szerint valamiféle szerelmi féltékenység is felmerült kettejük között. A szonáta végleges formában, új zárótétellel kiegészülve, már Rodolphe Kreutzernek szóló ajánlással, vagyis az op. 47-es Kreutzer-szonátaként jelent meg nyomtatásban 1805-ben. Az a tréfás ajánlás azonban, amelyet Beethoven a darab korábbi változatának egyik oldalára feljegyzett, sokat elárul nem csupán a kettejük akkori kapcsolatáról, hanem Bridgetower karakteréről is: „Mulatt szonáta a mulatt Brischdauer [= Bridgetower], a nagy kópé és mulatt zeneszerző számára".

Hősünk Bécsből visszatért Angliába, és hosszabb ideig ott is maradt, és Cambridge-ben zenei diplomát is szerzett. Csodagyermekből a londoni zenei élet megbecsült tagjává szelídült, ugyanakkor szólista-pályafutása nem folytatódott úgy, ahogyan korai sikerei alapján várni lehetett volna. Az 1813-ban alapított londoni Filharmonikus Társaság első évadában játszott a zenekarban, de azután hosszú ideig Rómában és Párizsban tevékenykedett, ott élve le hosszú életének nagyobbik részét. Végül – egy 1843-as látogatástól eltekintve – csak néhány évvel 1860-ban bekövetkezett halála előtt tért vissza Londonba. Változatos élete – és talán nyughatatlan szelleme – így tette őt egy mérhetetlenül izgalmas és földrengésszerű változásokat hozó időszak tanújává és zseniális kortársak közeli munkatársává.

Malina János

Koncertekről

Pannon Filharmonikusok – 2020. december 11.
Művészetek Palotája - Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

A *Pannon Filharmonikusok* együttese december 11-én a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben egy „Emlékül" címet viselő esttel tekintett vissza – *Bogányi Tibor* vezényletével – a pécsi Kodály Központ csodálatos új koncerttermét felavató, tíz évvel ezelőtti hangversenyére. Az esemény Beethoven születésének 250. évfordulójától sem esett távol, így tehát a bécsi klasszika betetőzőjének a program központjában álló *Esz-dúr zongoraversenye* kétszeresen is időszerű műsorszám volt, ugyanis már a pécsi teremavató hangversenyen is felhangzott – már akkor is a mostani szólista, *Ránki Dezső* közreműködésével.

Beethoven utolsó versenyművét – amely egyébként 1811 novemberében, mindössze másfél héttel a mai Pannon Filharmonikusok jogelődjének megalapítása előtt csendült fel először Bécsben – a zeneszerző utolsó nyitánya, az 1822-ben komponált *Házavatás* előzte meg. A szünetet követően azután Schumann egyre inkább a klasszikus kánon részévé váló *2. (C-dúr) szimfónia*ját hallhattuk.

A kevéssel a 9. szimfóniát megelőzően komponált Beethoven-nyitányt igazán megvilágító erővel, a remekműnek járó odaadással és gondossággal szólaltatták meg az előadók. A darab ellenállhatatlan sodrása, a sűrű zenekari szövet érzékletes megformálása, az eksztatikus érzelmi tetőpont szuggesztív előkészítése és megformálása, a befejező szakasz kaleidoszkópszerű színváltásai mind megvilágító erővel mutattak rá e kései szimfonikus remeklés kvalitásaira.

Az Esz-dúr zongoraverseny nyitótételének alaphangját Ránki határozta meg a kezdő szóló lehengerlő maestoso karakterével. Ettől kezdve az ő zenélésének alapvető nyugalma és integráló ereje határozta meg az egész előadást. A mű kivételesen gazdag érzelmi és karaktergazdagságát egységes és monumentális megnyilatkozássá integráló szellem azonban Bogányi Tibortól sem idegen, és ő zenekarával együtt kiváló partnernek bizonyult Ránki számára, aki mögött az elkenéstől mentes, tiszta körvonalak, a hangzás és a zenei kisugárzás intenzitása, a tartás nemessége terén sem maradtak el. A szólista egy-egy fejmozdulata is jól érzékeltette a folyamatos kapcsolatot, az együttlélegzést közte és a karmester meg a zenekar között. Különösen magával ragadóan jelentették meg a zene ellágyuló pillanatait, és feltűnt, hogy a pianissimók is mennyire intenzívek, telítettek, koncentráltak voltak. A lassú tétel elején szuggesztív tömörséggel szólalt meg a szordinált vonóskar, a kürtök lágy, simogató játékát pedig tanítani lehetett volna; de az egész hangköltemény a megragadó líraisága és komolysága is maradéktalanul hallhatóvá vált. A zárótételt kirobbanó energia hajtotta előre, s Ránki magasrendű zenélését nem csupán briliáns zongorázás jellemezte, hanem az a

Pannon Filharmonikusok online hangversenye – Fotó: Pályi Zsófia, Müpa

mód is, ahogy „megágyazott" a zenekarnak egy-egy megszólalása végén; utolsó futama pedig szinte villámokat szórt. Ugyanakkor a tétel moll hangnemű, elfelhősödő foltjaiban fel-felizzott a szenvedély is.

Schumann személyes válságot tükröző 2. szimfóniájában a súlyos bevezető korálszakasz után, a tétel főrészében Bogányiék szuggesztíven idézték fel a Schumann korábbi műveit gyakran átható fiatalos, élethabzsoló lendületet. Meggyőződhettünk arról is, hogy a fűtöttség, a szenvedély Bogányinál sohasem a percíz, odafigyelő, „gondoskodó" vezénylés rovására valósul meg; s ismét tanúi lehettünk annak a képességének, hogy a karakterek, hangzó felületek kapcsolódását szervesen, magától értetődően formálja meg. A mű egyik „slágere", a Scherzo elgondolkodtató módon nem követte szolgaian az anyagtalan, mendelssohni „tündértánc" hagyományát: a szólamok némileg testesebben, evilágibban formálódtak meg. Jómagam elgondolkodtatónak és izgalmasnak éreztem ezt a finom elhatárolódást a mű ősbemutatóját vezénylő Mendelssohn stílusától.

Az est egyik legszebb élményével az *Adagio espressivo* feliratú lassú tétel szolgált, remek tempójával, súlyos-komoly karakterével, szívdobbanásaival és főként a tétel megkapó felforrósodásával. Azután pedig felemelően szólalt meg a zárótétel „kiküzdött" himnikus hangja, a zárórészt megelőző, hallatlanul nyomatékos és sokatmondóan megformált generálpauzával. A Pannon Filharmonikusok hangversenye méltó megemlékezésnek bizonyult.

Malina János

Kodály Filharmónia Debrecen – 2021 január 12.
Debrecen, Kölcsey Központ

A debreceni *Kodály Filharmonikusok* január 12-én „Mozarti hegycsúcsok" fantázianévvel adtak online hangversenyt a város Kölcsey Központjában vezető karmesterük, *Kollár Imre* vezényletével. A rövidített program két számból állt: Mozart *d-moll zongoraversenyé*ből és *„Nagy"* (K 550-es) *g-moll szimfónia*jából.

A nyitó versenymű szólistája *Fejérvári Zoltán* volt. Azonban már azelőtt, hogy ő az első hangot megszólaltatta volna hangszerén, vagyis a zenekari bevezető alatt, képet alkothattunk a zenekar, illetve sokkal inkább a karmester pillanatnyi formájáról, minőségéről. Első pillanatban az volt a benyomásom, hogy a tempó kényelmes kissé; kisvártatva, pontosan a 16. ütemre azonban világossá vált, hogy nem a tempóval van baj, hanem az intenzitással. A tétel piano indítása után ugyanis az első zenekari subito forte nemhogy nem hatott robbanásszerűen, hanem különösen fel sem tűnt – meg kellett néznem a kottát, hátha rosszul emlékeztem, hogy ott erőteljes dinamikai váltás történik. Arra meg már csak utólag jöttem rá, hogy voltaképpen teljesen elmaradt az a nyugtalanító, lúdbőröztető érzés, amelyet a mű indítása, a borzongás- vagy mordulásszerű előkecsoportok a hallgatóban ki szoktak váltani. Kollár Imre szabatosan, derűs erélytelenséggel vezényelt, az általános nyugalmat legfeljebb a zongorahangolás hiányosságai által kiváltott (belső) felszisszenések zavarták meg. Ebben a tételben mintha Fejérvári sem talált volna igazán magára; hogy robusztus technikája ellenére legalább kétszer melléütött, az úgyszólván példátlan esemény, és arra utal, hogy valami – akár a hangszer, akár egyéb körülmény – feszélyezhette őt.

A hangverseny hátralévő hat tétele alatt azután hullámverésként váltakoztak a korrektül eljátszott, de bágyadt hatást keltő tételek és részletek olyanokkal, amelyekben volt több-kevesebb életerő, pezsgés, robbanékonyság. Voltaképpen már a zongoraverseny első tételének végére javult a helyzet valamelyest, s az addig is pontos és áttetsző zenekar – különösen a fafúvósok – jó teljesítménye mellett bizonyos hajlékonyság és rugalmasság is érzékelhetővé vált.

A lassú tétel egészében véve meggyőzőbb volt az elsőnél: megtört a vezénylés monotóniája, és Kollár Imre egy-egy érzékeny hangindítással, kisebb agogikai vállalkozásokkal vétette magát észre. Eddigre viszont már Fejérvári is magára talált, és az ő magával ragadó, éneklő játéka, a főrész anyagtalan lebegése és a moll középrész viharos szenvedélyessége éltette elsősorban a tételt. A zárótétel, amelyben több szerepe van a játékosságnak és kevesebb a tragikumnak, mint a nyitótétel esetében, még testhezállóbbnak bizonyult a karmester számára, és így itt még több tér nyílt Fejérvári energiától duzzadó játékának érvényesülése előtt.

Ennek a hangversenynek a nyitótételek voltak a fő vesztesei. A g-moll szimfóniáé kissé öreguras tempóban szólalt meg, és makacs akcentusszegénységben szenvedett. Ezzel szemben a második tétel viszonylag menős tempója tulajdonképpen vállalható lett volna, csakhogy így – a továbbra is gyengélkedő akcentusok mellett – kevesebb idő maradt a tagolásra, az agogikai formálásra, és főként a hasító és szenvedélyes disszonanciák „kiélésére". Ugyanakkor feltűnt, hogy *Rózsa Katalin Villő* fuvolajátéka az általában véve kitűnő fafúvósok közül is kiemelkedett karcsúságával, szép dallamíveivel és precizitásával.

Az utolsó két tétel a szimfónia esetében is meggyőzőbben szólalt meg az előzményeknél, jóllehet itt nem játszott szerepet olyan külső inspiráció, mint a versenyműben. A menüettnek – ha nem is volt olyan inerciája, mint amilyet a legjobb előadásokban megszoktunk – mégiscsak megvolt az egyéni karaktere, és az *Allegro assai* is színesebben, gördülékenyebben bontakozott ki, mint talán bármelyik korábbi tétel. Befejezésül kénytelen vagyok leírni (annak rögzítésével, hogy ez csupán egyetlen koncert tanulsága): a Kodály Filharmónia művészeti vezetőjének, Somogyi-Tóth Dánielnek a pálcája alatt a filharmonikusok egészen más együttes benyomását keltik.

Malina János

HIRDESSEN!

zeneKar

Évi 6 alkalommal megjelenő újság. Lapunk eljut minden zenészhez, zenekarhoz, zenei szervezethez, zenei műhelyhez, zeneiskolához, hangszerészhez, valamint minden zenével foglalkozó intézményhez, hivatalhoz éppúgy, mint a zeneszerető közönséghez.

oldal		Méret	Áraink elektronikus úton, JPEG vagy PDF formátumban beküldve	Áraink általunk szerkesztve
1/1	B4 (hátlap/külső oldal) színes	167×238 mm	76 230 Ft	83 853 Ft
1/1	B4 (hátlap/külső oldal) fekete-fehér	167×238 mm	72 600 Ft	79 860 Ft
1/1	B3 (hátlap/belső oldal) színes	167×238 mm	71 400 Ft	78 540 Ft
1/1	B3 (hátlap/belső oldal) fekete-fehér	167×238 mm	69 300 Ft	76 230 Ft
	további belső oldalakon, fekete-fehér nyomással:			
1/1	álló	167×238 mm	66 000 Ft	72 600 Ft
1/2	fekvő	167×116 mm	33 000 Ft	36 300 Ft
1/3	fekvő	167× 77 mm	22 000 Ft	24 750 Ft
1/4	fekvő	167× 58 mm	16 500 Ft	18 700 Ft
1/4	álló	167× 90 mm	16 500 Ft	18 700 Ft
1/8	fekvő	81× 42 mm	8 250 Ft	9 900 Ft
1/8	álló	42× 81 mm	8 250 Ft	9 900 Ft

Folyamatos hirdetők árkedvezménye hat számra 25%, három számra 10%

LEGYEN PARTNERÜNK, HIRDESSEN VELÜNK!

Honlapunkon bannerek vagy hirdetések elhelyezése:
7 napra 15 000 Ft; 14 napra 25 000 Ft
http://www.zene-kar.hu • E-mail: info@zenekarujsag.hu

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

HIVATÁSOS SZIMFONIKUS ZENEKAROK

Alba Regia Szimfonikus Zenekar
Cím: Székesfehérvár
Szabadságharcos út 59.
Tel: +36 22 20 20 23
E-mail: major@arso.hu
https://arso.hu/

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasznú Nonprofit Kft.
Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levélcím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: nfo@bdz.hu • www.bdz.hu

Concerto Akadémia Nonprofit Kft.
Székhely: 1094 Budapest, Páva u. 10-12.
Levelezési cím: 1450 Budapest, Pf. 75
Központi telefonszám:
(+36-1) 215-5770
Fax: (+36-1) 215-5462
E-mail: info@concertobudapest.hu
www.concertobudapest.hu

Duna Művészegyüttes Nonprofit Kft.
1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330
E-mail: duna.szimf@dunapalota.hu
www.dunaszimfonikusok.hu

Kodály Filharmónia Debrecen
4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Kft.
1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: info@filharmonikusok.hu
foigazgato@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

Magyar Rádió Zenei Együttesek Szimfonikusok – Énekkar – Gyermekkórus
Székhely:
1037 Budapest, Kunigunda útja 64.
Levelezési cím: 1088 Budapest, Bródy Sándor u. 5-7.
E-mail: info@radiomusic.hu
www.radiomusic.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar
1087 Budapest, Kerepesi út 1–5.
Levélcím: 1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.
3525 Miskolc, Fábián u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: info@mso.hu • www.mso.hu

Óbudai Danubia Zenekar
1033 Budapest,
Laktanya u. 35. (I. em., 2-es kapucs.).
Tel.: (+36-1) 373-0228, (+36-1) 269-1178
E-mail: info@odz.hu • www.odz.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs
7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu • www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar
9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu • www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar
6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102
E-mail: orch@symph-szeged.hu • www.symph-szeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar
5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokiszimfonikusok.hu
www.szolnokiszimfonikusok.hu

Zuglói Filharmónia Non profit Kft. – Szent István Király Szimfonikus Zenekar
1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel.: (36 1) 467-0786
E- mail:
rendezveny@zugloifilharmonia.hu

EGYESÜLETKÉNT MŰKÖDŐ ZENEKAR

Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara
1061 Budapest, Andrássy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
http://www.bpo.hu

KAMARAZENEKAROK

Liszt Ferenc Kamarazenekar
1036 Budapest, Kiskorona utca 7.
Tel/Fax: +36 1 250 4938
lfkz@lfkz.hu http://www.lfkz.hu

REGIONÁLIS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE

1088 Budapest, Krúdy Gyula u 15. III./40.
Elnök: Szabó Sipos Máté
szabosiposmate@gmail.com
Főtitkár: Horváth Gábor • paga1@freemail.hu

* * *

Békés Megyei Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Békés Megyei Szimfonikus Zenekar Közhasznú Kulturális Egyesület
Békéscsaba 5600 Andrássy út 3.
Telefon: 20/4322-948
E-mail: uhrinviktor@freemail.hu
Honlap: www.bekesszimf.hu
Művészeti vezető: Uhrin Viktor

Dunakeszi Szimfonikus Zenekar Egyesület Magyarország
(korábbi Váci Szimfonikus Zenekar)
2120 Dunakeszi, Állomás sétány 17.
Honlap: www.vszz.net
E-mail: vaciszimfonikus@gmail.com

Egri Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Egri Szimfonikus Zenekar Kulturális Egyesület
Eger 3300 Knézich K. u. 8.
Telefon: 20/964-1518
Honlap: www.egriszimfonikusok.hu
Művészeti vezető: Szabó Sipos Máté

Gödöllői Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Gödöllői Szimfonikus Zenekar Alapítvány
Gödöllő 2100 Ady Endre sétány 1.
Telefon: 30/546-1852
E-mail: gso.zenekar@gmail.com
Honlap: www.gso.hu
Művészeti vezető: Horváth Gábor

Kecskeméti Szimfonikus Zenekar, Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ
6000 Kecskemét, Deák tér 1.
Telefon: 06-20/3230-001
E-mail: kszztitkar@gmail.com
gerhat.laszlo@gmail.com
Honlap: www.hirosagora.hu
Művészeti vezető: Gerhát László

Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar
Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft.
9400 Sopron, Liszt Ferenc utca 1.
www.prokultura.hu

Szabolcsi Szimfonikus Zenekar Közhasznú Egyesülete
Székhely: 4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 12.
mobil: 30 9656 453
E-mail: szabolcsiszimf@gmail.com
Képviselő: Nagy Gyula

Tatabánya Város Szimfonikus Zenekara
Levelezési cím: TatabányArt Művészeti Egyesület
Tatabánya Fő tér 34.
Telefon: 30/6926489
E-mail: gezaroman@t-online.hu
Művészeti vezető: Román Géza

zeneKar

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK, VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA, A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

nka Nemzeti Kulturális Alap

A szerkesztőség levelezési címe:
ZENEKAR MŰVÉSZETI BT.
1222 Budapest, Fenyőtoboz utca 6.
e-mail: info@zenekarujsag.hu
www.zene-kar.hu
Felelős kiadó és szerkesztő: **POPA PÉTER**

Nyomás: EPC nyomda

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban és a kritikákban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul. Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

FON
TRADE MUSIC

Egy valódi hangszerbolt

Kiemelkedően széles választékkal várjuk vásárlóinkat 2021-ben is!

fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14.
+36 1 210 2790, +36 30 488 6622
Nyitvatartás: h-p 9^{00} -17^{30}

Adams Alexander Alphasax A&S Bach Bags Berg Larsen BG Blackburn Buffet Crampon B&S Cannonball Cherub Conn-Selmer Courtois D'Addario Denis Wick Dotzauer Edwards Francois Louis Gard Gator Getzen Hammig Hohner Holton Hoyer Jody Jazz Jupiter Keilwerth King König & Meyer Kromat Leblanc Lorée Ludwig Majestic Manhasset Marca Marigaux Melton **Muramatsu** Musser Neotech P. Mauriat Pearl Powell Rigotti Sankyo Schagerl Schilke Schneider Schreiber Seiko Selmer Silverstein Steuer Straubinger Studio 49 Theo Wanne Trevor J. James Vandoren Wilde+Spieth Wittner Yamaha Yanagisawa Zoom